

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 6 maj 2019

Tid:

kl. 16:00-20:50

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-19, §§21-27

Justerat den 13 maj 2019

Anslaget den 14 maj 2019

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Mats Larsson
Sekreterare

**§ 1
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker den 13 maj 2019.

§ 2

**Nr 2019:5 av Jan Valeskog (S) till Daniel Helldén (MP) om
ökning av koldioxidutsläppen med minst 6 miljoner ton i
Sverige på grund av införande av miljözoner på
Hornsgatan**

KS 2019/253

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Valeskog (S) har ställt en interpellation om ökning av koldioxidutsläppen med minst 6 miljoner ton i Sverige på grund av införande av miljözoner på Hornsgatan. Kommunfullmäktige beslutade den 4 mars 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Helldén (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarrådet Valeskog, Rikard Warlenius, borgarrådet Helldén och Mads Lundgaard.

§ 3
Bordläggning av interpellationer

Beslut

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna nr 9-11,
13, 16-23 för år 2019.

§ 4

Nr 2019:24 av Clara Lindblom (V) till borgarrådet Joakim Larsson (M) om handlingsplanen för att bygga 10 000 bostäder anpassade för äldre fram till år 2040

KS 2019/558

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Lindblom (S) har ställt en interpellation om handlingsplanen för att bygga 10 000 bostäder anpassade för äldre fram till år 2040. Kommunfullmäktige beslutade den 8 april 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Larsson (M) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Lindblom, Larsson och Slottnér.

**§ 5
Ändring av föredragningsordning**

Punkt 38-40 behandlas före punkt 19 på dagordningen.

§ 6 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Följande interpellationer anmäls:

1. Nr 2019:26 av Clara Lindholm (V) till Dennis Wedin (M) om åtgärder för att stävja fusk vid utbildningsprocesser. Rotel III
Dnr KS 2019/584
2. Nr 2019:27 av Martin Westmont (SD) till borgarrådet Lotta Edholm (L) om skolplattformen. Rotel IV
Dnr KS 2019/589
3. Nr 2019:29 av Tina Kratz (V) till skolborgarrådet Lotta Edholm (L) om förskolegårdar. Rotel IV
Dnr KS 2019/630
4. Nr 2019:30 av Clara Lindblom (V) till Anna König Jerlmyr (M) om effekter av utbildningar på det lokala trygghetsarbetet. Rotel I
Dnr KS 2019/684
5. Nr 2019:31 av Torun Boucher (V) till Jonas Naddebo (C) om Kulturskolan. Rotel X
Dnr KS 2019:690
6. Nr 2019:32 av Tina Kratz (V) till skolborgarrådet Lotta Edholm (L) om sex- och samlevnadsundervisningen. Rotel IV
Dnr KS 2019/693

§ 7 **Frågestund**

Fråga nr 1

Borgarrådet Burell (S) ställer en fråga om kulturmiljövård i ett växande Stockholm.

Borgarrådet Naddebo (C) svarar på frågan.

Fråga nr 2

Borgarrådet Lindholm (V) ställer en fråga om uthyrning av lokaler till vapenmässa kopplat till mål 16 i Agenda 2030.

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga nr 3

Martin Westmont (SD) ställer en fråga: Ungdomsrånen i Stockholmsområdet ökar, vad är bakgrunden till denna ökning?

Borgarrådet Slottner (KD) svarar på frågan.

Fråga nr 4

Sissela Nordling Blanco (Fi) ställer en fråga om vapenmässa i Stockholm - hur går det ihop med Agenda 2030:s mål om fredliga samhällen?

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga nr 5

Borgarrådet Bjuggren (S) ställer en fråga om eleffektsituationen i Sockholm.

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga nr 6

Maria Ljuslin (V) ställer en fråga om vad staden kan göra för att säkerställa ett levande kulturliv.

Borgarrådet Naddebo (C) svarar på frågan.

Fråga nr 7

Mads Lundgaard (SD) ställer en fråga: I veckan kom en polisrapport kopplad till tiggeri, visste borgarrådet om detta?

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga nr 8

Anna Rantala Bonnier (Fi) ställer en fråga om kvinnojourernas framtid.

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

§ 8
Anmälningar

Beslut

Anmälningarna godkänns.

Skrivelser som inkommit till kommunfullmäktige under tiden den 9 april - 6 maj 2019 och delgivits berörda organ anmäls.

**§ 9
Närvaro**

Närvaro anmäls enligt **bilaga 1**.

**§ 10
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker den 13 maj 2019.

§ 11

Valärende i kommunfullmäktige

Avsägelse och fyllnadsval

6 maj 2019

Dnr KS 2019/52

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt kommunstyrelsens och valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättare sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärende i kommunfullmäktige den 6 maj 2019 behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut från kommunstyrelsen och valberedningen. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslagen.

§ 12**Årsredovisning 2018 med uppföljning av budget för
Stockholms stad**

Storstockholms Brandförsvares årsredovisning 2018, dnr KS 2019/322

Strategi för upphandling av larm och trygghetsskapande teknik till vård- och omsorgsboenden, dnr KS 2017/001978

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1§ socialtjänstlagen för kvartal 2-3 2018, dnr KS 2018/1481, KS 2018/1846

Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1-4 år 2017, dnr KS 2017/001337, KS 2017/001653, KS 2018/527, KS 2018/910
Rapportering av ej verkställda beslut enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1-3, 2018, dnr KS 2018/1097, KS 2019/129, KS 2019/176

Förutsättningar för Stockholms stad att formellt ställa sig bakom initiativet Tobacco Endgame, dnr KS 2017/001831

Färdplan för ett Stockholm för alla - en rapport från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, dnr KS 2018/911

Samordningsförbundet Stockholm stad - årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport 2017, dnr KS 2018/880

Revisionsberättelse avseende SIWI, dnr KS 2018/1135
Stockholms stads tredje år som utvecklingskommun för romsk inkludering, dnr KS 2018/907

Slutredovisning av AB Familjebostädernas nyproduktion i kvarteret Brevlådan, Svedmyra

Fusion av AB Stockholmshems helägda dotterbolag Bostads AB Hammarbygård och Anser AB till AB Stockholmshem
Micasa Fastigheter i Stockholm AB får i uppdrag att förvärva fem dotterbolag

KS 2019/197

Beslut

1. Årsredovisning 2018 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 506,1 mnkr godkänns.
3. Med hänvisning till vad som sägs i bilaga 13 ska projekten Husby strukturplan, Stockholmsporten, Älvsjö Örby, Klockelund, Riddersvik, Diabilden, Nykroppagatan och Vårbergs IP från och med år 2019 upphöra att finansieras med den värdeöverföring som staden erhållit från bostadsbolagen i kommunkoncernen enligt 5.1 § i lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

4. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
5. Basnyckeltal med utfall för år 2018 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2018 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2018 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Strategi för upphandling av larm och trygghetsskapande teknik till vård- och omsorgsboenden godkänns.
9. Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1§ socialtjänstlagen för kvartal 2- 3 2018 godkänns.
10. Rapportering av ej verkställda beslut enligt LSS samt SoL kvartal 1-4 2017 samt 1-3 2018 godkänns.
11. Förutsättningar för Stockholms stad att formellt ställa sig bakom initiativet Tobacco Endgame, framställda från socialnämnden godkänns.
12. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret beviljas ansvarsfrihet, bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017, bilaga 9 och 10 a och b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2018 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Uppföljning av fritidsverksamheten i Stockholms stad 2018 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Revisionsberättelse avseende Stockholm International Water Institute, dnr KS 2018/1135, godkänns enligt bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Rapporten Stockholms stads tredje år som utvecklingskommun för romsk inkludering, dnr KS 2018/907, godkänns enligt bilaga 12 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Färdplan för ett Stockholm för alla godkänns enligt bilaga 14 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Fördelning av generalschablon för flyktingmottagande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra central upphandling av företagshälsovård med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

21. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att delta i central upphandling av företagshälsovård med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Slutredovisning av AB Familjebostädernas nyproduktion i kvarteret Brevlådan, Svedmyra godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Fusion av AB Stockholmshems helägda dotterbolag Bostads AB Hammarbygård och Anser AB till AB Stockholmshem, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
24. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana Micasa Fastigheter i Stockholm AB att förvärva fem dotterbolag, inför kommande omstrukturering av fastighetsbeståndet med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Aktieutdelning från Micasa Fastigheter i Stockholm AB till Stockholms Stadshus AB om 40 mnkr godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. Trafiknämnden medges rätt att teckna sidoavtal till följd av kommunfullmäktiges beslut av ”Utbyggnad av tunnelbanan till Barkarby, till Arenastaden via Hagastaden samt till Nacka och Söderort. Sidoavtal till genomförandeavtal”, dnr KS 2018/1228, samt erforderliga följdavtal och vid behov träffa tilläggsavtal, förutsatt att följdavtal eller tilläggsavtal inte är av principiell betydelse.
27. Trafiknämnden i övrigt ska beakta vad som framgår av beslutet ”Utbyggnad av tunnelbanan till Barkarby, till Arenastaden via Hagastaden samt till Nacka och Söderort. Sidoavtal till genomförandeavtal”, dnr KS 2018/1228
28. Socialnämnden medges rätt att pröva och meddela tillstånd för försäljningsställe av tobak och liknande produkter.
29. Socialnämnden får i uppdrag att föreslå kommunfullmäktige avgifter för ansökan om försäljningstillstånd och avgifter för tillsyn.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Särskilt uttalande

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna lämnar följande särskilda uttalande:

Årsredovisningen 2018 med uppföljning av budget för Stockholms stad visar att år av felprioriteringar har slagit hårt mot Stockholms kommuninvånare.

Vi ser att bostadsbyggandet inte håller önskvärd takt och att bostadssituationen för bostadssökande blir än mer ansträngd.

I årsredovisningen förs det fram att den upplevda tryggheten bland invånarna ökar i Stockholms stad, vilket är något vi ifrågasätter. Våra indikationer är helt tvärtom, att den upplevda tryggheten istället minskar och att fler och fler stockholmare känner sig otrygga. Här måste staden arbeta mer med trygghetsskapande åtgärder.

Stockholms stad hade varit bättre rustat med en sverigedemokratisk politik. Nu står Stockholm inför större problem och utmaningar än vad staden har gjort på väldigt länge. Det gäller nu att den nya majoriteten tar beslut som har större fokus på stockholmarnas trygghet och välbefinnande. Utöver vad som anförs ovan hänvisar vi till de riktlinjer vi anger i vår reservationsbudget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller årsredovisning 2018 med uppföljning av budget för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig borgarråden König Jerlmyr, Wangård och Lindblom, Sissela Nordling Blanco, borgarrådet Bjuggren, Rikard Warlenius, Martin Westmont, borgarrådet Slottnér, Alexandra Mattsson Åkerström och Anna Rantala Bonnier.

Förslag till beslut

Borgarrådet König Jerlmyr (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wangård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Sissela Nordling Blanco (Fi) ansluter sig till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 13**Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2018 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt revisionsberättelse för kommunalförbund**

Fråga om beviljande av ansvarsfrihet
KS 2019/616

Beslut

1. Ansvarsfrihet beviljas för 2018 års verksamhet för kommunstyrelsen samt för kommittéer, beredningar och delegationer tillsatta av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.
2. Ansvarsfrihet beviljas för 2018 års verksamhet för facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, revisorskollegiet, servicenämnden, rådet till skydd för Stockholms skönhet, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.
3. Ansvarsfrihet beviljas för 2018 års verksamhet för stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm, Älvsjö och Östermalm.

Jäv

Kommunfullmäktige noterar att de ledamöter och ersättare som hade förtroendeuppdrag i kommunstyrelsen och nämnderna m.m. under 2018 inte deltar i den del av ärendet som avser kommunstyrelsen eller respektive nämnd m.m.

Ärendet

Utlåtande med revisionsberättelser över kommunala nämndernas verksamhet för år 2018 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt revisionsberättelse för kommunförbund behandlas.

Ordet innehas av revisor Bosse Ringholm, ordförande i revisorsgrupp 1, revisor Michael Santesson, ordförande i revisorsgrupp 2 samt revisor Ulf Bourker Jacobsson, ordförande i revisorsgrupp 3, angående revisionsberättelserna.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är revisorernas förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt revisorernas förslag.

§ 14
Bolagsordningar för SKH Slakthusområdet 1–13
Fastighets AB

KS 2019/562

Beslut

1. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 1 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9616, enligt bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 2 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9624, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
3. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 3 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9632, enligt bilaga 3 till utlåtandet, godkänns.
4. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 4 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9640, enligt bilaga 4 till utlåtandet, godkänns.
5. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 5 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9657, enligt bilaga 5 till utlåtandet, godkänns.
6. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 6 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9665, enligt bilaga 6 till utlåtandet, godkänns.
7. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 7 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9673, enligt bilaga 7 till utlåtandet, godkänns.
8. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 8 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9798, enligt bilaga 8 till utlåtandet, godkänns.
9. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 9 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9780, enligt bilaga 9 till utlåtandet, godkänns.
10. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 10 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9814, enligt bilaga 10 till utlåtandet, godkänns.
11. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 11 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9806, enligt bilaga 11 till utlåtandet, godkänns.
12. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 12 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9830, enligt bilaga 12 till utlåtandet, godkänns.
13. Bolagsordning för SKH Slakthusområdet 13 Fastighets AB, org.nummer: 559184-9822, enligt bilaga 13 till utlåtandet, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Bolagsordningar för SKH Slakthusområdet 1–13 Fastighets AB.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15**Överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder vid kv. Diabilden i Bandhagen med Borätt i Stockholm AB respektive Svenska Hus AB**

Hemställen från exploateringsnämnden

KS 2018/1859

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom Örby 4:1, projekt Diabilden i Bandhagen till en investeringsutgift om 95,8 mnkr, investeringsinkomst om 0,25 mnkr samt en försäljningsinkomst om cirka 137,0 mnkr.
2. Utgifterna för år 2019 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för år 2020.
3. Försäljning av mark inom Örby 4:1 kv. Diabilden med en preliminär köpeskilling om cirka 137,0 mnkr godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder vid kv. Diabilden i Bandhagen med Borätt i Stockholm AB respektive Svenska Hus AB.

I ärendet yttrar sig Martin Hansson.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16**Överenskommelse om exploatering med tomträtt, för
bostäder inom Ordenskapitlet 10, del av Åkeshov 1:1 och
del av Oldmästaren 19 i Nockebyhov med AB
Familjebostäder**

Hemställan från exploateringsnämnden
KS 2018/1850

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom Ordenskapitlet 10, del av Åkeshov 1:1 och del av Oldmästaren 19, projekt Ordenskapitlet, till en investeringsutgift om 61,8 mnkr.
2. Utgifterna för år 2019 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2020.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller överenskommelse om exploatering med tomträtt, för bostäder inom Ordenskapitlet 10, del av Åkeshov 1:1 och del av Oldmästaren 19 i Nockebyhov med AB Familjebostäder.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark för bostadsändamål inom del av fastigheten Vasastaden 1:16 i Hagastaden till Besqab Bostadsmark VIII AB och Besqab Bostadsmark XVIII AB**

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2019/324

Beslut

Försäljning av del av fastigheten Vasastaden 1:16 (blivande kvarter Organellen) i Hagastaden, Norrmalm, med en preliminär köpeskilling om cirka 401 mnkr godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark för bostadsändamål inom del av fastigheten Vasastaden 1:16 i Hagastaden till Besqab Bostadsmark VIII AB och Besqab Bostadsmark XVIII AB.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Markanvisning för projektet Nytorps gärde: bostäder, förskolor, idrottshall och lokaler inom fastigheterna Hammarbyhöjden 1:1 och Stenhuvud 4 i Hammarbyhöjden och Kärrtorp**

Hemställan från exploateringsnämnden
KS 2018/1860

Beslut

1. Inriktning för projektet Nytorps gärde godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planera förutsättningarna för exploatering inom Hammarbyhöjden 1:1 till en investeringsutgift upp till 23,0 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna för år 2019 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2020.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller markanvisning för projektet Nytorps gärde: bostäder, förskolor, idrottshall och lokaler inom fastigheterna Hammarbyhöjden 1:1 och Stenhuvud 4 i Hammarbyhöjden och Kärrtorp.

I debatten yttrar sig Tina Kratz, Johan Nilsson och Ewa Larsson.

Förslag till beslut

Ewa Larsson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19**Ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för
Stockholms stad gällande alkoholförtäringförbud i
Dalbottenparken**

Framställan från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
KS 2018/703

Beslut

1. De allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Stockholms kommun, bilaga 6 under 15 §, ändras till att förbudet mot alkoholförtäring på offentlig plats avseende förbudsområdet Högdalen utvidgas enligt bilagan till utlåtandet.
2. Beslutet anmäls till länsstyrelsen Stockholm.
3. Föreskrifter kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokoll för de beslutade föreskrifterna har justerats.
4. Beslutet gäller från kungörandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad gällande alkoholförtäringförbud i Dalbottenparken.

I debatten yttrar sig Tiemon Okojevoh och Lennart Tonell.

Förslag till beslut

Tiemon Okojevoh (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Arbetsprogram år 2019 för reinvestering av gatuytor med tillhörande anordningar, genomförandebeslut**

Hemställan från trafiknämnden

KS 2019/276

Beslut

1. Trafiknämnden medges rätt att genomföra Arbetsprogram år 2019 för reinvestering av gatuytor med tillhörande anordningar till en investeringsutgift om 100 mnkr. Utgifterna ska inrymmas inom nämndens investeringsbudget för 2019.
2. Trafiknämnden medges rätt att teckna erforderliga avtal.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller arbetsprogram år 2019 för reinvestering av gatuytor med tillhörande anordningar, genomförandebeslut.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Ändring av parkeringsavgifter för MC och moped klass 1 samt ändring av reducerad avgift för parkering med tillstånd för rörelsehindrad**

Hemställan från trafiknämnden
KS 2019/342

Beslut

Parkeringsavgifter fastställs enligt bilaga 2 till utlåtandet, i enlighet med trafiknämndens förslag, att gälla från och med den 1 juni 2019.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller ändring av parkeringsavgifter för MC och moped klass 1 samt ändring av reducerad avgift för parkering med tillstånd för rörelsehindrad.

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén, Mikael Valier, Peter Backlund, borgarrådet Valeskog, Rikard Warlenius, Nike Öbrink, Martin Westmont och Ulla Hamilton.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Rikard Warlenius (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för
Stockholms stad gällande tillfällig försäljning m.m.**

Hemställen från trafiknämnden

KS 2018/1074

Beslut

1. Ändringar i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun, i enlighet med trafiknämndens förslag enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Ändringar i bilaga 3 till de allmänna lokala ordningsföreskrifterna, utgörande kartor över områden gällande tillfällig försäljning där polistillstånd krävs samt där förbud mot tillfällig försäljning råder, i enlighet med trafiknämndens förslag enligt bilaga 3 till utlåtandet, godkänns.
3. Beslutet anmäls till Länsstyrelsen Stockholm.
4. Föreskrifter kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokoll för de beslutade föreskrifterna har justerats.
5. Beslutet gäller från kungörandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad gällande tillfällig försäljning m.m.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019-2023 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller**

KS 2019/145

Beslut

1. Åtgärdsprogram buller Stockholms stad för åren 2019-2023, enligt förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675) i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet, antas.
2. Åtgärdsprogram buller Stockholms stad för åren 2019-2023 ersätter föregående Åtgärdsprogram buller Stockholms stad (Dnr 303-1953/2013) för åren 2014-2018 som antogs av kommunfullmäktige den 16 juni 2014.
3. Berörda nämnder, d.v.s. exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, ska i övrigt beakta vad som framgår av utlåtandet.
4. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att översända Åtgärdsprogram buller Stockholms stad för åren 2019-2023 till Naturvårdsverket samt till övriga myndigheter och kommuner som berörs av programmet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019-2023 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Luhr.

Förslag till beslut

Borgarrådet Luhr (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25

**Nr 2019:17 från Emilia Bjuggren (S) till Anna König
Jerlmyr (M) om matstrategin**

KS 2019/410

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Emilia Bjuggren (S) har ställt en interpellation om matstrategi. Kommunfullmäktige beslutade den 18 mars 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet König Jerlmyr (M) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Bjuggren, König Jerlmyr och Luhr.

§ 26

Nr 2019:20 av Clara Lindblom (V) till Anna König Jerlmyr (M) om den särskilda aktieutdelningen om 40 mnkr ur Micasa

KS 2019/488

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Clara Lindblom (V) har ställt en interpellation om den särskilda aktieutdelningen om 40 mnkr ur Micasa. Kommunfullmäktige beslutade den 8 april 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet König Jerlmyr (M) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Lindblom och König Jerlmyr.

**§ 27
Nyväckta motioner**

Under tiden den 8 april och 6 maj 2019 väcktes följande motioner:

1. Motion av Peter Wallmark (SD) om att genomföra en genomgripande lägenhetsinventering av kommunens lägenheter
Dnr KS 2019/590
2. Motion av Sissela Nordling Blanco och Anna Rantala Bonnier (båda Fi) om inför metoden GVI mot vapenvåldet
Dnr KS 2019/631
3. Motion av Anna Rantala Bonnier och Sissela Nordling Blanco (båda Fi) om inför en haverikommission gällande mäns våld mot kvinnor
Dnr KS 2019/655
4. Motion av Clara Lindblom (V) om påbyggnad och installation av hiss i låghusfastigheter för att öka tillgängligheten i bostadsbeståndet
Dnr KS 2019/095
5. Motion av Alexandra Mattsson Åkerström (V) om hedersbelöning inom daglig verksamhet
Dnr 2019/696
6. Motion av Clara Lindblom (V) om översyn och utredning av nya personalpolitiska insatser och förmåner för att främja stadens kompetensförsörjning
Dnr KS 2019/698

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 6 maj 2019

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia (Ordförande) §§ 8-13		M	17:54	20:47
104	Nasrindotter, Rana (1:e v Ordf) §§ 1-6, 14-22		S	15:54	20:47
50	Åslund, Ann-Katrin (2:e v Ordf) §§ 7, 23-27		L	16:36	20:47
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:57	20:47
99	Agetoft, Linda		S	16:02	20:47
23	Bjuggren, Emilia		S	17:08	20:47
7	Boucher, Torun	Nilsson, Jessica	V	16:01	20:47
24	Burell, Olle		S	16:00	20:47
91	Byström, Felix		SD	17:19	20:47
61	Bäck, Lars		V	15:59	20:47
36	Carlsson, Christian		KD	17:40	20:47
72	Cederschiöld, Anna	Gardos Ek, Petra	M	18:02	20:47
17	Edholm, Lotta		L	17:07	20:43
58	Edlund, Ingela		S	15:57	20:47
60	Edvardsson, Inger		S	16:02	20:47
41	Elfvén, Anne-Lie		L	17:55	20:29
54	Elmgren, Claes		S	17:59	20:47
45	Erlund, Karin	Kåberg, John	C	16:38	20:47
76	Fava, Daniele		L	17:40	20:25
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	16:40	20:47
78	Fors, Emilie		L	17:28	20:25
42	Fälldin, Johan		C	16:09	20:47
77	Gerdes, Hanna		L	17:50	20:47
33	Granswed Baat, Sophia		M	17:56	20:47
25	Gustafsson, Karin		S	18:00	20:47
53	Göransson, Anders		S	15:54	20:47
11	Hamilton, Ulla		M	17:58	20:47
86	Hansson, Martin		MP	16:07	20:47

52	Hansson, Stefan		S	15:57	20:47
94	Hedelin, Joakim		SD	16:38	20:47
73	Hedrup, Tom		M	17:41	20:47
48	Helldén, Daniel		MP	15:57	20:47
71	Hellström, Anette		M	17:28	20:39
95	Herke, Bengt (-)	Wallsén, Mona	SD	17:07	18:00
95	Herke, Bengt		-	18:00	20:47
14	Hollis, Michaela	Örbrink, Nike	KD	16:54	20:47
70	Häggman, Börje		M	16:52	20:47
80	Jacobsson, Kristin		C	17:06	20:47
29	Johansson, Tobias		V	17:42	20:47
13	Järkeborn, Christoffer		M	17:48	20:47
18	Jönsson, Jan		L	16:59	20:29
12	Jönsson, Peter		M	17:50	20:47
30	Kratz, Tina		V	16:47	20:47
6	König Jerlmyr, Anna		M	17:55	20:47
92	Larsson, Björn		SD	16:03	19:49
5	Larsson, Joakim		M	15:55	20:47
74	Lennaárd, Fritz		M	17:32	20:47
9	Lindblom, Clara		V	16:39	20:47
84	Lindell, Anders	Müntzing, Anna-Klara	MP	17:18	20:47
101	Lindholm, Alexander		S	16:00	20:47
20	Lindstål, Fredrik		C	16:38	20:47
16	Ljung, Björn		L	17:53	20:47
64	Ljuslin, Maria		V	16:55	20:47
47	Luhr, Katarina		MP	15:59	20:47
35	Lutz, Kristina		M	17:36	20:47
93	Malmström, Jeanette		SD	16:26	20:47
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	16:47	20:47
63	Mirsafian, Arvand		V	16:47	20:47
28	Mjörnberg, Robert		V	16:26	20:47
37	Modigh, Sofia		KD	17:39	20:47
82	Mohamed, Ahmed Abdulahi		MP	17:55	20:47
65	Mohammed, Rashid		V	16:39	20:47
87	Moreira Duarte, Mariana	Okojevoh, Tiemon	MP	18:40	20:47
19	Naddebo, Jonas		C	15:59	20:47

67	Nilsson, Johan		M	16:13	20:47
107	Nordling Blanco, Sissela		FI	16:13	20:47
79	Nyberg, Claes		C	17:18	20:47
83	Obermüller, Cecilia	Larsson, Ewa	MP	18:02	20:47
59	Odin Ekman, Åsa	Eriksson, Mattias	S	15:58	20:47
68	Paccamonti, Johan	Tigerström, Jan	M	17:56	20:47
105	Palm, Lisa		FI	15:55	20:47
106	Rantala Bonnier, Anna		FI	17:11	20:47
51	Rashid, Salar		S	16:03	20:47
69	Redin, Jennyfer		M	17:03	20:47
62	Rooth, Rose-Marie		V	17:25	20:47
26	Räihä, Mirja		S	15:54	20:47
44	Sabet, Banar		C	18:02	20:47
57	Said, Suleiman	Carlsson, Elisabet	S	18:02	20:47
39	Silverudd, Patrik	Backlund, Peter	L	17:41	20:33
100	Sjöbergh, Ulla		S	16:12	20:47
103	Sjölander, Johan	Ohlsson, Bengt	S	18:00	20:47
15	Slottner, Erik		KD	16:04	20:47
40	Smedberg Palmqvist, Isabel		L	17:53	20:33
75	Solberg, Eva		M	17:50	20:47
55	Stavling, Margareta		S	16:16	20:47
27	Stenudd, Sara		V	16:08	20:47
34	Ström, Andrea		M	17:49	20:47
66	Sundin, Bo		M	16:11	20:47
32	Svärd, Lars		M	18:16	20:47
81	Tonell, Lennart		MP	17:33	20:47
22	Valeskog, Jan		S	15:58	20:47
38	Valier, Mikael		KD	16:26	20:47
46	Vikhe Patil, Nila		MP	16:58	20:47
98	Vikman, Arvid		S	16:07	20:47
90	Vinge, Linnéa		SD	16:07	19:14
90	Vinge, Linnéa	Wiberg, Tove	SD	19:31	20:47
89	Wallmark, Peter	Lundgaard, Mads	SD	16:04	17:54
89	Wallmark, Peter		SD	17:56	19:49
102	Walther, Ulf	Sundberg, Lars	S	15:57	20:47
21	Wanngård, Karin		S	16:30	20:47

8	Warlenius, Rikard	V	15:58	20:47
4	Wedin, Dennis	M	16:00	20:47
88	Westmont, Martin	SD	16:06	20:47
43	Wicklund, Susanne	C	16:12	20:47

Sida 38 (117)

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 6 maj 2019

§ 2 Nr 2019:5 av Jan Valeskog (S) till Daniel Helldén (MP) om ökning av koldioxidutsläppen med minst 6 miljoner ton i Sverige på grund av införande av miljözoner på Hornsgatan

Anförande nr 1

Borgarrådet Helldén (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet Valeskog (S): Den här frågan har ju diskuterats en hel del. Jag, som har varit med ett tag, måste nog säga att mer oseriösa beslutsprocesser tror jag inte att jag har sett när man tänker på frågans hantering. Jag tänker i och för sig inte uppehålla mig vid det utan i stället vid några sakfrågor. Jag kan dock inte låta bli att nämna hur majoriteten har missat vad stadens experter och forskare vid universitet och forskningsinstitut säger, hur man har vägrat att remittera utredningar och hur man har försökt att ändra tjänsteutlåtanden. En trafikdirektör har fått avgå, och när det gäller trafiknämnden har det under fyra månader vägrats ställa frågor om utredningen. Men detta kommer vi att återkomma till i juni, tror jag att det är, när ärendet kommer upp.

Jag tänker i stället uppehålla mig vid två huvudfrågor. Den första frågan är: Har miljözoner enbart på Hornsgatan för bilar någon effekt på miljö och hälsa? Den andra frågan är: Släpper en bensindriven bil per kilometer ut betydligt mer koldioxid än en lika stor diesebil eller inte? Om de här två frågorna finns det uppenbarligen olika uppfattningar. Men det gäller inte ute i landet i stort eller bland experter, för samtliga experter på miljöförvaltning, trafikförvaltning, VTI i Linköping och Umeå universitet säger att påståendet att just den här åtgärden skulle påverka antalet liv, till exempel, är struntprat. De äldre dieseldrivna bilarna på Hornsgatan är nämligen så få att zonerna inte nämnvärt påverkar detta över huvud taget.

Trafikborgarrådet säger i sitt svar och även i tidningarna, vilket är helt uppseendeväckande, att dieslbilar släpper ut mer koldioxid än motsvarande bensinbilar. Det är direkt osant; det finns ingen grund för detta. Det är något som uppenbarligen är konstruerat på kammaren. Många har frågat mig om detta är medveten desinformation – om man tror på det själv eller om det bara är ett sätt att nå politisk överenskommelse. Det kanske vi kan reda ut här.

Faktum är att växlingen från dieslbilar till bensinbilar förra året motsvarade ökade utsläpp av över 700 000 ton koldioxid. Bensinbilar släpper ut i genomsnitt 25 gånger mer koldioxid per bil jämfört med motsvarande dieselfordon under de år som bilen finns. Man kör minst 30 procent längre med en liter diesel än med en liter bensin i motsvarande bensinbil. Det är naturligtvis orsaken till att siffrorna ser ut som de gör. Växlingen till bensinbilar är därför väldigt allvarlig. Jag ska återkomma till detta.

Anförande nr 3

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Det har varit mycket snack och debatt om den här frågan, men inte så mycket i fullmäktige. Jag tar därför tillfället i akt att redovisa Stockholmsvänsterns inställning.

Vi tar givetvis luftföroreningar på största allvar. De är ju ett direkt hot mot folkhälsan. Därför var och är vi i grunden också positiva till miljözoner. Men vi framförde tidigt åsikten att miljözoner också bör bli ett kraftfullt redskap för att ställa om fordonsflottan från fossila bränslen till utsläppsfria fordon. Därför blev vi besvikna på regeringens beslut förra våren, som präglades av just det stuprörstänkande som vi hade fruktat. Luftkvaliteten ställdes mer eller mindre emot en omställning av fordonsflottan. Vi har sett resultatet: en massiv flykt från diesel- till bensinbilar, vilket är förödande för klimatutsläppen. Janne redovisade detaljerna i detta.

Redan förra våren tillsattes en referensgrupp i staden, och vi fick en första dragning. Den var ganska chockartad, för där framgick egentligen allt det som sedan fanns med i stadens egen stadsrapport när den till slut publicerades. Där framgår att det finns en påtaglig risk för att miljözoner skulle leda till ökad klimatpåverkan, ha en kraftig negativ samhällsekonomisk lönsamhet och endast marginell påverkan på luftkvaliteten och folkhälsan eftersom det främst är den tunga trafiken som har högre utsläpp av kvävedioxid. Och där fanns det ju redan beslut om skärpningar.

I stort sett är det enda som vi med säkerhet kan säga om införandet av miljözoner att det främst drabbar folk med lägre inkomster eftersom det främst är de som kör äldre bilar. Från Vänstern tycker vi att det är de med högst inkomster som ska ställa om först i detta, så det är minst sagt svårsmält. Men mellan dragningen förra våren och rapporten hölls det som bekant ett val, och vi fick till slut en grönblå allians. Där var miljözoner på Hornsgatan en viktig del, och nu rullar beslutet genom staden. Det enda kvalificerade underlaget är fortfarande denna rapport, som i det närmaste totalsågar idén om miljözoner.

Det här är helt enkelt politik när den är som sämst. Viktiga men komplicerade frågor slängs in i förhandlingar om makten och dunkas igenom utan sakskäl utan bara av prestigeskäl. Vi menar att stadens luftkvalitet och klimatpåverkan är alldeles för viktiga frågor för att slarvas bort på detta sätt. Snabbtred i stället vilka åtgärder som faktiskt kan göra nytta både för luftkvaliteten och för klimatet och som inte slår oproportionerligt mot låginkomsttagare!

Anförande nr 4

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det här är en följetong, som vi har debatterat många gånger. Vi lär också fortsätta att göra det. Jag tycker att det ska finnas någon form av vett och sans i debatten – och för den delen också hyfs. Jag kan konstatera att Jan Valeskog vrider, vänder och svänger med vad jag och andra har sagt och säger. Han är ganska grov i dessa sammanhang.

En sak du nämnde alldeles nyss var att jag skulle ha sagt att dieslbilar släpper ut mer än motsvarande bensinbilar. Det har jag aldrig sagt, men det är det du hela tiden säger.

Vad jag har sagt är att dieslbilar släpper i snitt ut mer koldioxid än bensinbilar. Det är två helt olika saker. Det är korrekt att när det gäller två identiska bilar, en bensinbil och en dieselbil, släpper dieselbilen ut mindre koldioxid. Men om man tittar på hur fordonsparken har sett ut sedan 2012 och på snittet när det gäller koldioxidutsläpp från olika typer av bilar ser man att dieslbilarna i snitt släpper ut mer koldioxid än bensinbilarna. Detta beror på att dieslbilarna är större. Man köper större dieslbilar än bensinbilar. Det här har hållit i sig; det är mer koldioxidutsläpp per bil i snitt från dieslbilarna än från bensinbilarna. Det gör att en del av den analys som du hänvisar till blir missvisande.

Från den 1 januari är det lagkrav på att man ska utgå från de nya mätvärdena för utsläpp av koldioxid. Där visar det sig att dieslbilar släpper ut ännu mer i snitt än vad de har gjort tidigare. De ökar sina utsläpp i förhållande till bensinbilarna. Alla typer av förbränningsmotorer släpper ut mer koldioxid, men dieslbilarna släpper ut mest. Det har att göra med att de har varit förfördelade i verkningsgradsmätningar. De släpper ut mer i en normal körcykel, som man tidigare inte har mätt efter. Det gör att diskussionen om huruvida man ska ha bensin- eller dieslbilar blir felaktig när det gäller vilka effekter det får om man byter till det ena eller det andra.

Sedan har vi det som jag tycker är intressant i sammanhanget: resonemanget om att ett visst antal ton koldioxid skulle genereras av miljözoner. För det första bygger siffran på att vi skulle införa miljözoner i hela innerstaden, vilket vi inte kommer att göra. För det andra är det så att de här utsläppen ... nu tappade jag tråden. Jag ska se om jag kan komma tillbaka. Allt detta bygger på att varje diesbilsägare går över till att köpa en bensinbil i stället. Det är fullständigt osannolikt. Jag återkommer till den fortsatta delen av analysen.

Anförande nr 5

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi har faktiskt fått en halv dementi, och jag vill ha en hel dementi. Det är helt ointressant att dieslbilar i genomsnitt släpper ut mer än bensinbilar. Jämförelsen vi gör är naturligtvis mellan likadana bilar när folk växlar bilar. Det är väl tur att tunga bilar använder dieselmotorer och inte bensinmotorer eftersom man kör 30–40 procent längre med dem! Då släpper man för all del också ut mindre koldioxid. Det skulle vara katastrof om man körde på bensin med tunga fordon. Det är fullständigt ointressant.

Det har varit dubbla budskap i denna fråga som med så mycket annat när det gäller den här processen. Det är rent falskt, och inget annat. Men då är vi alltså överens om att dieslbilar kör minst 30 procent längre per liter än man gör med per liter bensin. Därmed släpper de också ut mindre koldioxid – punkt.

Jag vet inte om det här kommer att gå till historien, men det är ett problem när den största kommunen i landet har så många olika budskap. Jag har flera tidningsklipp med mig här. Ett är från DN, där Daniel Helldén säger: Jag skulle råda alla som har dieslbilar att inte köra dem i innerstaden. Jag skulle rekommendera dem att köpa en bensin- eller elbil. Något liknade sägs i Dagens Industri. Det är klart att de här budskapen påverkar. I varenda motortidning sedan 2018–2019 är rekommendationen:

Om du ska köpa ny bil, se till att den fungerar i tio år. Köp inte en diesebil, för den kommer att förbjudas i Stockholms innerstad! Köp en bensinbil, även om den miljömässigt är mycket sämre!

Det går självklart att räkna ut vilka effekter detta får. Jag skulle säga att Daniel Helldén och majoriteten i övrigt, Anna König Jerlmyr med flera, kommer att gå till historien som de som åstadkom de största lokala utsläppen av kvävedioxid på grund av detta beslut. När skyltarna kommer upp om att det är förbjudet att köra dieslbilar i Stockholms innerstad kommer denna utveckling att fortsätta. Det är ett jättestort problem. Vän av ordning kan naturligtvis säga: Okej då, om vi vinner någon hälsoeffekt av detta på Hornsgatan. Men inte ens detta händer. 6 procent av de bilar som körs i innerstaden är Euro 4-personbilar. 3 procent av dem kanske påverkas att sluta eller köra andra vägar än Hornsgatan. Allihop har ju en målpunkt. Det har enligt SLB ingen effekt som helst.

Det här driver ni bara av prestigeskäl. Och det är ingen liten sak. Om jag vore miljöborgarråd skulle jag vara otroligt upprörd och ledsen över det här. 300 000 ton talar vi om i Värtan. Här talar vi om 700 000 ton förra året; det vet vi. Det blir kanske 500 000 ton i år. Och framför allt: Vad innebär det när skyltarna kommer upp?

Anförande nr 6

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Det är helt rätt; det står att det är diesbilarna som i snitt har högre utsläpp än bensinbilar. Men jag förstår inte varför du tycker att det är intressant att nämna i detta sammanhang. Du säger ju själv att det är en mycket högre andel tunga fordon som drivs av diesel medan de flesta småbilar drivs av bensin. Det är ju inte så att en kund går till en bilhandlare och funderar på om man ska köpa en liten, lätt bensindriven bil eller en tung monstertruck som drivs av diesel. Det är inte det val man ställs inför, utan man funderar så här: Jag ska köpa en bil av en viss storlek. Vilken motor bör jag då ha? Då är det troligt att bilhandlaren säger: Det kanske är säkrast att gå över till bensin nu. Då är klimateffekten mycket värre.

Jag måste säga att jag nästan hade glömt detta att man faktiskt uppmanade till att köpa bensinbilar. Det är ganska upprörande. Häromdagen gick du ut och sa att du tyckte att man skulle köpa en elbil i stället om man köper ny bil. Det håller jag såklart med om, men du är ju politiker och inte en tyckare i största allmänhet. Därför undrar jag vilka åtgärder vi kan använda. Jag tror att Vänsterpartiet fortfarande är det enda parti som säger att vi ska förbjuda köp av bensinbilar från 2025. Det är den typ av åtgärder som behövs om vi verkligen ska nå en omställning av bilflottan.

Anförande nr 7

M a d s L u n d g a a r d (SD): Ordförande! Det verkar vara lite tema ”göra tvärtom mot vad det egna partiet tycker” i kommunfullmäktige i dag. Det är såklart inte ovanligt. Moderaterna – det är inte många här nu – gick till val på att det inte ska införas miljözoner i Stockholm. Det är också den politik som Moderaterna driver på riksnivå. Ändå har Moderaterna utnämnt Daniel Helldén från Miljöpartiet till

trafikborgarråd i Stockholm. I trafikinämnden den 25 april, där undertecknad deltog, röstade Moderaterna för införandet av miljözoner på Hornsgatan – detta trots att samma trafikinämnd fick en bra dragningsavhandling av tjänstemännen som visade detsamma som rapporten, som också den var gjord av tjänstemännen: Risken är stor att utsläppen i stället ökar. Och inte bara det; om man går vidare med detta och inför miljözoner i hela staden kan kostnaden bli väldigt hög för stockholmaren. Den kan till och med bli högre än den är i dag.

Tema tvärtom var det alltså i dag. Det är ganska spännande att höra Socialdemokraterna i talarstolen här i dag vara ganska upprörda över miljözonerna. Och med all rätt tar man upp många av dessa argument mot miljözonerna som tjänstemän och experter och medier har berättat om för stockholmarna. Miljözonerna i Stockholm är möjliga enbart därför att Socialdemokraternas egen infrastrukturminister tillsammans med Miljöpartiet på riksnivå har gjort detta möjligt.

I SD Stockholm är vi överens med våra riksdagspolitiker. Miljöåtgärder ska ge effekt. Framkomligheten i trafiken ska inte få störas. Det ska inte vara dyrt för stockholmarna, och det ska inte sabba för tillväxten. Vi verkar åtminstone i Stockholm vara väldigt ensamma om att tycka detta.

Anförande nr 8

Borgarrådet Helldén (MP): Valeskog pratar om en halv dementi. Det är ingen dementi, det är bara det att du fabricerar saker om vad jag har sagt. Jag har alltid sagt att det är fråga om snittutsläppen. Självklart har det betydelse vilka koldioxidutsläpp våra bilar gör när de körs runt. Om då dieselbilarna släpper ut mer koldioxid än bensinbilarna i snitt är de värre i koldioxidhänseende.

Ni kan se på försäljningen av dieselbilar. Den triggas större bilar, och det har den gjort länge och väl. Men det vill ni inte se. Det intressantaste är egentligen det som jag skrev i en debattartikel i Dagens Industri häromdagen om att den stora förändring som sker just nu gäller elbilar. Det är elbilar som är det som är på gång.

Det som miljözonerna troligtvis kommer att påverka är att man ställer både diesel- och bensinbilarna. Det är de två former som vi inte längre kan ha i vår bilpark, där man i stället går över till elbilar. Vi ser en exponentiell ökning av elbilsförsäljningen just nu, 2019. Det är något helt annat som händer just nu. Titta på Norge, där elbilsförsäljningen bara rusar nu! Här finns ett fokus på att det skulle vara dieselbilarna som fram till 2030 ska göra alltihop. Alla analyser av dessa ton koldioxid bygger på att 65 000 som var dieselsägare i dag, förra året eller 2017, köper en bensinbil fram till 2030. Det är absurt! Det är ju inte klokt att ni över huvud taget kan se på de här analyserna som att de skulle hålla.

Det som händer är att man går över till en helt annan typ av bilar. Elbilarna är på väg in. Vi vet att biodrivmedlen behövs. Det finns inte så mycket resurser för detta. Vi kan inte peta in det på det sätt som vi, framför allt Valeskog, har talat om som att de ska bli helt klimatneutrala. Det kommer inte att räcka. Om vi ska ta klimatansvaret gäller det att vi ska peta in biodrivmedlen i tunga transporter. Det handlar om tunga

vägtransporter, om sjöfarten och om flyget – i den mån vi flyger. Men inte ens det kommer att räcka till 2030, och då är det elbilarna som måste till. Det är denna utveckling vi ser, och det är den vi ska främja. Vi ska inte stå och prata om att 65 000 dieselsägare köper bensinbilar. Folk blir ju helt förvirrade. Vi ska gå helt rätt väg.

Förra året var det 47 000 dieslbilar som såldes i Stockholms län. Bara det är helt fel siffror. Sedan har vi det absurda i att varenda dieselsägare skulle gå över till att köpa en bensinbil. Ingen tror på det! Det är komiskt när Valeskog tillskriver mig makten att påverka hela bilindustrin. Det innebär i så fall att min debattartikel i Dagens Industri har lett till att alla kommer att köpa elbilar. Det hoppas jag verkligen.

Anförande nr 9

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi är helt överens om att det är alldeles utmärkt att fler köper elbilar. Men det ligger inte nära i tiden, och det handlar inte bara om priset utan också om räckvidd. Vi har ett klimat där 40 procent av effekten på elbatterierna försvinner när det är kallare än minus sju grader, och så vidare. Det handlar också om laddningen. Jag är helt övertygad om att den dagen kommer, men den är inte nära förestående.

Vi har facit för 2018 som visar att folk växlar till bensinbilar. Vi har facit hittills från detta år, och när skyltarna kommer upp har självklart de som har de äldsta bilarna inte råd att köpa nya bilar. De köper naturligtvis begagnade bensinbilar när de ser detta. Jag nämnde också alla råd som ges i tidningarna.

Jag uppfattar det ändå som att det har gjorts en reträtt här när det gäller dieseln, och det är jag glad för. Med diesel kan man alltså köra betydligt längre. Så här skriver miljöförvaltningen: En bensinbil släpper ut 45 procent mer koldioxid än en lika stor dieselbil. Skillnaden beror på att dieselmotorn är 25 procent effektivare och att dieseln har en så mycket högre inblandning av förnybart drivmedel. Denna skillnad kommer att öka åren framöver. Så skriver alltså miljöförvaltningen.

Det är intressant att i nästan allt som trafikborgarrådet har sagt har han inte en enda expert i detta land att luta sig mot. Det finns inte en enda expert när det gäller effekten av miljözoner på Hornsgatan och att det skulle vara positivt i något avseende. Alla säger tvärtom att det får negativa effekter. Han kan inte heller luta sig mot någon enda expert i frågan om diesels effektivitet jämfört med bensin, som har väldiga klimateffekter – inte en enda expert! Detta är någonting som har skrivits ihop på kammaren.

Att det inte finns några vuxna miljöpolitiker i den blågröna majoriteten är helt obegripligt. Jag märker att det inte är några andra som är uppe i debatten. Det handlar om politisk prestige. Det kommer att kosta enorma pengar, och framför allt kommer det att bli stora miljökostnader. Ni kommer som sagt att gå till historien för detta. Det är självklart att man som politiker i landets största kommun har en enorm effekt! Jag vet inte om trafikborgarrådet läser motortidningarna, men gå tillbaka till tiden 2018–2019 så får du se att varenda tidning säger när den här frågan dyker upp: Köp en

bensinbil, för det blir stopp för dieslbilar i Stockholms innerstad! Du vill ju kunna använda din bil, och det kan du inte göra annars. Och så gör kunderna också.

Vi hoppas allihop på elbilarna, men det är många år framåt innan de kan konkurrera på det här sättet. Det handlar inte bara om priset utan om mycket annat, som de flesta av oss vet. Var lite realistisk! Vi ska självklart ta debatten ordentligt när frågan kommer upp i juni, men att gå till historien som en av dem som åstadkommer mest klimatsläpp kan inte vara roligt.

Anförande nr 10

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Jag vill först rikta mig till Sverigedemokraterna. För er finns ingen målkonflikt här över huvud taget, för ni har aldrig brytt er om klimatet och dessa frågor. Då är det väldigt enkelt att vara för varenda åtgärd som gynnar bilism.

För oss som bryr oss om klimatet, om stockholmarna och om folk med dålig ekonomi är det lite klurigare; det vill jag ha sagt. Därför var det inte självklart hur vi skulle ställa oss i frågan om miljözoner. Vi var tvungna att väga olika nyttor mot varandra. Det är där jag tycker att Daniel Helldén nu kollrar bort grejerna lite grann. Nej, det är klart att vi inte vill ha en övergång till dieslbilar igen. Det bästa är en övergång till elbilar. Men miljözonerna har egentligen inget incitament för att man ska köpa en elbil, utan det kan lika gärna handla om att man köper en ny bensinbil eller en diesbil av nyare slag.

Det var därför vi från Vänsterpartiet var kritiska mot utformningen av förslaget redan när det kom. Vi hade velat se ett förslag som attackerar både utsläppen av kvävedioxid, som påverkar luftkvaliteten, och utsläppen av koldioxid, som påverkar klimatet. Vi hade idéer om miljözoner som gäller nya bilar så att nya fossilbilar inte skulle få tillträde till zonerna men att man kunde köra vidare med sina gamla bilar. Det skulle vara ett jättestarkt incitament för att köpa elbilar. Det menar vi hade varit en bra utformning av miljözonerna.

Men åter till elbilarna: Vad vill ni då göra konkret för att främja elbilen och omställningen av fordonsflottan? Miljözonerna innehåller som sagt inte något sådant incitament, och det kanske vi beklagar båda två. Vi vill börja ovanifrån. Det är nästan bara företag och höginkomsttagare som köper nya bilar. När de köper elbilar uppstår det så småningom en andrahandsmarknad där även vanligt folk med vanliga inkomster har råd att köpa elbilar. Miljözonerna gör precis tvärtom: Ni börjar med att förbjuda de bilar som låginkomsttagarna har och tar bort dem från systemet. Ni lägger ansvaret på låginkomsttagare. På senare tid har vi hört även Miljöpartiet tala om klimaträttvisa och att omställningen måste vara rättvis. Men det handlar om mer än ord; det går inte bara att säga det och att klistra detta på sin befintliga politik. Det handlar i stället om att utforma förslag som är smarta och som inte slår emot låginkomsttagare i första hand.

Anförande nr 11

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det sägs att det inte finns något incitament hos miljözoner att gå över till elbilar eller lågutsläppsbilar. För det första förbjuds bensin- och dieslbilar från 2020. Det är båda dessa slag av de äldre typerna som förbjuds. Det är en direkt signal om att båda dessa typer har sina problem. Sedan skärps de med diesel eftersom det släpper ut mer kvävedioxid. Det är själva poängen; vi ska bli av med kvävedioxiderna.

Vi behöver få en bättre luft, och ni vet lika väl som jag att vi inte klarar de nya kvalitetsnormerna på Hornsgatan. Detsamma gäller en stor del av gatorna i Stockholm. Rapporten säger inte att vi klarar alla miljökvalitetsnormerna på Hornsgatan 2022. Den säger att vi troligtvis klarar årsmedelvärdet. Men det andra, som också är lagstadgat, klarar vi inte. Detta är dock någonting som ni väljer att inte prata om. Jan Valeskog har nog aldrig tagit orden timnorm och dygnsnorm i sin mun.

Vad är då på gång? Regeringen säger att man 2030 ska förbjuda fossilbilar, det vill säga bensin- och dieslbilar. Vi har bonus–malus-systemen, vi har laddinfrastrukturen, som byggs ut kraftigt just nu, och vi har stora planer för att fixa den här delen av alltihop. Det är vad som behövs för den omställning som finns. Den internationella trenden har gått från diesel- till bensinbilar. Dieslbilarna har först förra året gått om av bensinbilarna. Men denna trend har planat ut nationellt, precis som internationellt. Det är som att ni tror att vi lever i något slags egen värld när det gäller de här sakerna. Vad som händer just nu är att försäljningen av bilar planar ut. Det minskar för bensin- och dieslbilar, och det som går upp handlar om elbilar. Det är en stor och stark trend som pågår just nu, och det är helt enkelt den som vi hakar på med detta. Det är den förändring som vi kommer att se.

När det gäller biodrivmedlen, som Valeskog tar upp, räcker det att gå in i vilken utredning som helst för att konstatera att det inte går att få ihop ekvationen om vi låter bilparken med dessa 4,5 miljoner bilar fortsätta att vara den mängd som ska drivas med biodrivmedel. Det fungerar inte ens tekniskt; det går inte att få fram den mängden biodrivmedel. Vad vi ska göra är att se till att elbilarna tar över marknaden. Vi ska prata positivt om dem, och vi ska lyfta fram dem. Vi ska införa miljözoner på Hornsgatan så att vi får bort kväveoxiderna där. Vi ska få ned halterna. Det är en viktig signal, och det är en viktig väg som signalerar alla de här sakerna.

Till Mads Lundgaard vill jag säga: När Moderaterna och Alliansen gick till val hade de i sitt gemensamma valmanifest att man ska klara miljökvalitetsnormerna. Det fanns med rakt in i valrörelsen. Det har vi hakat vidare på, och nu tar vi Stockholm in i en bättre luftkvalitet.

§ 4 Nr 2019:24 av Clara Lindblom (V) till borgarrådet Joakim Larsson (M) om handlingsplanen för att bygga 10 000 bostäder anpassade för äldre fram till år 2040

Anförande nr 12

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 13

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Fru ordförande! Man blir lite fundersam över alla dessa bordläggningar. Var är alla? Men jättebra att jag fick svar – tack för det, Joakim! Jag har några synpunkter, som du kanske kan ana.

Först och främst vill jag säga att vi inledde ett omfattande arbete under förra mandatperioden vad gäller just att stärka det långsiktiga planeringsarbetet av boende för äldre. Som vi alla vet står vi inför stora demografiska utmaningar med en kraftigt ökad andel äldre. Vi har också ett otillgängligt bestånd i Stockholm, där stora delar av låghusbebyggelsen med tre trappor saknar hiss. Vi har många äldre som redan i dag har svårt att ta sig ur sin bostad och som känner ensamhet och oro.

Det vi gjorde var bland annat att vi tog fram handlingsplanen för 10 000 bostäder för äldre fram till 2040. Det innefattar bland annat 37 nya vård- och omsorgsboenden, markanvisningar för 300 seniorbostäder per år med upplåtandeform hyresrätt och att stärka samarbetet mellan mark- och äldreboendeplanering. Micasa tog fram en egen strategi för 1 500 nya seniorlägenheter, särskilda förmedlingsregler, öronmärkta kontrakt för äldre med hemlöshetsproblematik och så vidare. Det är bra att denna linje ligger kvar.

Jag har dock två saker som jag undrar lite över. Joakim skriver i sitt svar att staden i sin mark- och stadsmiljöpolitik ska ha en beredskap för att tillhandahålla mark för samtliga äldreboenden som behöver byggas, inte bara för dem i kommunal regi. Jag undrar lite grann vem som har hävdats motsatsen. Äldreboendeplaneringen har redan från början pekat ut behoven av både kommunala och privata etableringar. Det stora problem som fanns när jag tillträdde var att den här mark- och äldreboendeplaneringen inte var styrande för marktilldelningen, det vill säga att exploateringsnämnden inte utgick ifrån äldreboendeplanen när man sedan markanvisade för vård- och omsorgsboenden. Syftet med äldreboendeplaneringen är att få ihop arbetet med att kartlägga behovet, som stadsdelarna och äldreförvaltningen gör varje år i sina äldreboendeplaner, med att sedan faktiskt ha det som styrande för marktilldelningen. Vi måste planera in äldreboenden redan från början, inte minst mot bakgrund av att Stockholm, liksom antalet äldre, växer så att det knakar.

Jag saknar också skrivningar om seniorboenden i svaret. Du nämner bland annat 1 500 seniorbostäder som Micasa ska bygga. Jag kan säga att behovet är oerhört mycket större än så. I den äldreboendeplan som jag hänvisar till 2018 finns också en behovsprognos som Sweco har tagit fram. Man behöver fördjupa sin kunskap om dessa

frågor, och man behöver bevaka att man också ser till att privata byggherrar som bygger seniorbostäder kommer med i utbyggnaden.

Jag vill också höra om din bedömning av Micajas soliditet. 8,7 procent är inte en speciellt stark ekonomi för den som plötsligt ska öka sitt byggande från noll seniorbostäder per år till över 1 500 på sikt.

Anförande nr 14

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Tack, Clara Lindblom, för interpellationen! Du sa i ett sammanhang i ditt anförande: Vem hävdar motsatsen? Mycket av det du skriver och beskriver är ju sådant som vi är överens om. Äldreboendeplaneringen i staden, som är extremt viktig, hade vi redan 2013 ett embryo till. Det sattes igång då, och det togs sedan vid av äldreborgarrådet Clara Lindblom när hon tillträdde och den tjänstemannastab som arbetade fram detta gedigna material, som sedan ska genomgå årliga revideringar. Det är någonting som jag tror är en förutsättning för att ha en bra och kontrollerad utveckling av de olika fastigheter som behövs runt om i staden. Dessutom är vi tydligen överens, om jag förstår dig rätt, om att det behövs också andra än de kommunala aktörerna som får vara med.

Det är bra, för vi behöver en utbyggnad. Det råder ingen tvekan om att antalet äldre och äldre äldre ökar. Enligt alla de beräkningar som finns kommer behovet av vård- och omsorgsplatser, särskilt för demenssjuka och svårt somatiskt sjuka, att öka. Vi måste ha en planering som möter detta, och då ska man självklart utgå från den boendeplanering som revideras årligen. Det är ingenting som är konstigt med det.

Jag vet dock att vi har väldigt olika syn vad gäller bolagens ekonomi. När det gäller den reavinst som du hänvisar till och som du tycker borde stanna i bolaget stämmer det att den stärker bolagets soliditet om den skulle göra det. Därför är det 50 procent av den reavinst som är gjord av bolaget som också stannar i Micasa. Realisationsvinsten är i sin tur uppkommen efter en försäljning som din majoritet genomförde. Micasa sålde väl denna fastighet under er period, om jag minns rätt. Mig veterligen ska det bli en skola eller liknande på området. Jag kommer inte ihåg detaljerna kring detta, men fastigheten såldes i alla fall, och det är föregående vinst som nu tas ut i form av 50 procent av reavinsten. Det får man göra. Du får gärna rätta mig om jag har fel när det gäller vad det ska bli i fastigheten, men det kanske inte är det som är den huvudsakliga frågeställningen. Vi har lite olika syn på hur man ska hantera bolagens ekonomi, men det är viktigt att se det utifrån en helhet i koncernen.

Anförande nr 15

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det stämmer, Joakim, att vi har gjort en äldreboendeplanering årligen under längre tid. Däremot byggdes den ut kraftigt under förra mandatperioden, bland annat genom att seniorbostäder för första gången kom in i äldreboendeplaneringen. Det gällde också servicehus, korttidsplatser och så vidare.

Men det vi framför allt satte igång under förra mandatperioden var ett arbetssätt att få ihop exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret med äldreförvaltningen, men

också att få in de privata byggherrarna. Det är en snårig process att veta hur man får markanvisningar i den här staden, och jag arrangerade en lång rad rundabordssamtal just för att få in de privata byggherrarna. Det är dock oerhört viktigt att Micasa fortsätter att ha en stark roll i byggandet av äldreboenden, inte minst för att staden ska behålla kostnadskontrollen. Det är därför vi har denna 60–40-princip, till exempel, vad gäller vård- och omsorgsboenden. Den har vi haft en samsyn om väldigt länge. Micasa är en viktig aktör här.

Det stämmer jättebra – det var vi som sålde. Jag sålde flera fastigheter, inte personligen, men det gjordes under mitt överseende. Detta var en av fyra fastigheter som vi sålde, om jag inte minns helt fel. Det här är alltså gamla Vårbergs sjukhem. Vi planerade också försäljning av Hamnvakten, det vill säga gamla Vintertullen, som nu ligger ute för försäljning. Det är lite intressant vad som kommer att ske med vinsten som kommer från Hamnvakten, för den kommer förhoppningsvis att vara betydligt större än den som kommer från Vårbergs sjukhem.

Det som jag tycker är lite märkligt i sammanhanget när vi talar om försäljning av den övriga allmännyttan, Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholms hem, som i debatter vi hade före jul, var att ni då flera gånger från majoriteten sa att vi måste sälja för att ha råd med nyproduktion och upprustning. Kanske inte just nu, men om ekonomin skulle bli sämre, sa ni. Då snackar vi alltså om bolag som har soliditetsnivåer på över 50 procent. Stockholms hems och Fambos ligger långt över Svenska Bostäders. Nu talar vi om Micasa. Micasa har en soliditet på 8 procent. Om det är någon som behöver sälja för att få muskler att bygga ut är det Micasa. Det var därför vi drev igenom tre försäljningar. Micasa hade, när jag tillträdde, aldrig byggt en enda seniorbostad. Vi satte igång en bostadsproduktion av seniorbostäder, och vi drev igenom försäljningar just för att bygga upp Micasas soliditet, som nu alltså ligger på 8,7 procent. Det är jättebra, men det hade varit bättre om man hade fått behålla 100 procent av reavinsten.

Frågan är också: Vad kommer att hända med Hamnvakten, det vill säga Vintertullen, när den går till försäljning? Kommer ni att plocka ut de pengarna också? 40 miljoner är en struntsumma i koncernens ekonomi, men det är en stor summa för Micasa. Men om vi ska prata om möjlighet att bygga upp sin ekonomi är Micasas chans försäljning av Vintertullen. Vad kommer ni att göra med den?

Anförande nr 16

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag ska försöka ta en sak i taget. Vi börjar med äldreboendeplaneringen. Jag tycker att det är jätte viktigt att man har en tidig planering som fungerar med markägaren, som utgörs av exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret, i den stadsutveckling som behövs. Det är viktigt att man ser till att bygga stad när man bygger och att alla de ingredienser som ska finnas i en stad finns med: äldreboenden, det vi numera kallar seniorboenden och det som har diskuterats om vård- och omsorgsboenden i den här frågan. Men det är också andra saker som ska in tidigt i planeringen. Det gäller inte minst skolor. Det är också viktigt att få med tidigt.

Alla processerna ska ske tidigt i planerna så att de också blir verklighet när man väl börjar bygga. Äldreboendeplaneringen, inte minst, är en viktig del av detta. Det råder inte något ifrågasättande av det. Äldreboendeplanen är inte något som vi har sagt att vi är emot, utan den ska årligen revideras. Det är precis som det har gjorts tidigare, och det beror just på att det händer nya saker och dyker upp information under resans gång.

Nog om detta – vad gäller reavinster är det lite spännande att höra Clara berätta om reavinster och hur ni har resonerat. Jag har faktiskt aldrig hört dig prata om just det faktum att ni tycker att Micasa skulle kunna sälja en del så att man kan stärka bolaget. Det har jag aldrig hört som argument från Vänstern någon gång. Det är glädjande att det var det som låg bakom; det hade jag dock ingen aning om.

Däremot är sanningen den att en reavinst förhoppningsvis uppstår just vid en försäljning, om man inte har gjort en väldigt dålig affär, och denna reavinst har man mycket regler kring när det gäller hur man ska kunna använda sig av den inom en koncern och inom Stockholms stad. Det är ju skattebetalarnas kollektiv som äger de här bolagen genom sin kommun. Då har man möjlighet att plocka ut 50 procent, som går till de koncerner det handlar om, just på samma sätt som ni tog ut en hel del utdelningar från det som är Stockholms Stadshus AB i er budget. Där plockade ni ut ganska mycket mer än vad vi gör i koncernen som helhet.

Jag tycker att det är viktigt att man ser till att de resurser som finns tillgängliga också används till stadsutvecklingen, till äldreboenden och till annat som behövs. Det är viktigt att man ser till att man inte bara kan bygga upp låneskulder kring allt som görs och byggs i den här staden. Den ekonomiska politiken är en del av frågeställningen, men det är glädjande att höra att ni också ser sambandet mellan att man ibland behöver ifrågasätta en del av beståndet för att stärka inte bara soliditet utan också stadens ekonomi som helhet.

Anförande nr 17

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag håller helt med Joakim om att man måste planera för äldreboenden redan från början. Men när jag tillträdde som äldreborgarråd och ordförande i Micasa var det mer eller mindre vattentäta skott mellan äldreboendeplaneringen å ena sidan, som bara tog hänsyn till vård- och omsorgsboenden, och marktilldelningen och exploateringsnämnden å andra sidan. Det vi gjorde var att slå ihop förvaltningarna och utöka äldreboendeplaneringen till att också omfatta seniorbostäder, servicehus och korttidsboendeplatser.

Jag har en motion som har varit ute på remiss och som handlar om att formalisera detta, bland annat genom att ta fram en markanvisningspolicy för vård- och omsorgsboendena. Jag tycker att markanvisningarna ska utgå från äldreboendeplaneringen – punkt.

När det gäller försäljningar tror jag att du antingen inte har varit i salen, slumrat eller har hållit på med telefonen, för jag har talat om behov av att modernisera Micasas bestånd i fyra års tid. Micasa har många fastigheter som är gamla och omoderna med långa institutionsliknande korridorer. Det är ingen trevlig boendemiljö för våra äldre.

Väldigt många av dem är också utdömda av arbetsmiljöverket eller på andra sätt olämpliga att bedriva äldreboendeverksamheter i, till exempel Vintertullen. Det vi fattade beslut om var att kunna sälja fastigheterna för att kunna modernisera bolagets bestånd och bygga nya seniorbostäder och, framför allt, moderna och trivsamma vård- och omsorgsboenden.

Där är det återigen lite intressant, för om man ska tala om låneskuld och stark ekonomi finansierar ett bolag med 8,75 procent soliditet en ganska stor del av sitt bestånd med just lånade medel. Om man vill minska Micاسas låneskuld, stärka bolagets ekonomi och göra det mindre räntekänsligt, Joakim, är det en fördel om man låter realisationsvinsterna stanna i bolaget. Jag tycker som sagt att det är intressant att man å ena sidan säger att man ska sälja i Svenska Bostäder, Stockholmshem och Familjebostäder – där kan man sälja bestånd, för där behöver vi pengar för att så småningom kunna bygg nytt, undvika förslumning och vad det nu var Anna sa i Svenska Dagbladet. Men i Micasa, å andra sidan, är det visst inga problem att plocka ut pengarna! Det är stor skillnad mellan Stockholmshem, som har en soliditet som ligger på över 60 procent, och Micasa, som har 8 procent. Pengarna hade behövt stanna i bolaget.

Jag är, precis som du, mycket väl medveten om den lagstiftning som finns kring allmännyttiga bostadsbolag. Men precis som du själv sa handlar det om att man har *möjlighet* att plocka ut hälften av reavinsten. Man har ingen skyldighet att göra det. I Micاسas fall är det väldigt märkligt att man väljer att plocka ut 40 miljoner kronor ur ett bolag som har en soliditet på 8 procent och samtidigt pratar om låneskulder och så vidare.

Frågan är återigen: Hur kommer ni att agera med Hamnvakten? Där pratar vi om större värden, och dessa värden behöver stanna i Micasa för att bolaget både ska kunna bygga ut och underhålla sitt befintliga bestånd. Vi behöver det för Stockholms äldres skull.

Anförande nr 18

Borgarrådet L a r s s o n (M): Först och främst tror jag att vi skulle behöva en lite längre debatt, där man har fler än tre inlägg, för att diskutera hela koncernen. Vi borde ta hela diskussionen om våra bostadsbolag och hur man ser på skillnaden på soliditet, vinster, reavinster och så vidare. Alla bolag når faktiskt sina lånelimitar i de investeringar man gör. Du vet säkert att man under er period har ansökt om att få höja lånelimiten i bolagen vid ett antal tillfällen, just för att man har stora investeringar. Lånade pengar har väl egentligen inte någon större koppling till just den soliditet du beskriver nu.

I det här fallet ser vi till att soliditeten blir starkare i bolaget genom att vi inte tar ut mer än vad vi kan och ska. Vi tycker att man ska ta ut det som är möjligt att göra i detta just för att koncernen som helhet ska ses som en helhet och som ett sammanhang. Det är kommunicerande kärn inom staden, och det är viktigt att vi ser möjligheten till detta precis som ni när ni resonerade om utdelning från just Stockholms Stadshus AB, där ni tog ut 200 miljoner mer än vad vi gjorde i vår budget, till exempel. Det är väl inte så konstigt att man ser det hela i ett sammanhang och ser staden som en helhet.

Det regelverk som finns är glasklart; man kan använda pengarna på det sätt som vi också gör.

Det andra som du frågar om nu är Hamnvakten. Jag känner inte till detaljerna kring detta. Vi får återkomma när bolaget själva vet mer om vad som komma skall där. Men det pågår diskussioner om Hamnvakten, och det har det gjorts under lång tid. De påbörjades väl för några år sedan, om jag minns rätt. Jag utgår ifrån att detta också genererar reavinst. Jag tycker att det är viktigt att pengar stannar kvar i bolagen, men vad man gör i det enskilda får bolaget och koncernen som helhet fundera på. Jag skulle dock inte bli förvånad om man även där diskuterar att göra en utdelning av det slag som man har gjort här med den tillåtna delen, 50 procent.

Anförande nr 19

Borgarrådet **S l o t t n e r** (KD): Fru ordförande! Jag tänkte att jag som äldreborgarråd kanske ändå ska säga några ord, även om just Micasa inte ligger under min rotel. Clara Lindblom nämnde boendeplanen och seniorbostädernas betydelse. Jag håller verkligen med om att seniorbostäderna är ett otroligt viktigt tillskott och innehåll på Stockholms bostadsmarknad.

På nästa äldrenämnd, som jag tror är den 23 maj, kommer boendeplanen upp. Då kommer vi att behandla och besluta om den. Där ingår, precis som Lindblom säger, också seniorlägenheter som ett eget kapitel eller avsnitt i boendeplanen. Det tycker jag är mycket bra.

Det är viktigt att säga att Micasa är en aktör bland många bostadsaktörer. Det finns otroligt många privata bostadsaktörer som vill bygga både seniorlägenheter och vård- och omsorgsbostäder. Dem måste vi sätta in och ha en mycket öppen attityd gentemot. Det har funnits en bild av att privata aktörer inte vill bygga seniorlägenheter med hyresrätt för att det inte skulle finnas någon ekonomi i det, men detta kan jag dementera här och nu. Det är otroligt många privata byggaktörer som vill bygga seniorlägenheter med hyresrätt som upplåtelseform. Jag har träffat många som också vill bygga prisvärda seniorlägenheter och som verkligen vill anstränga sig att bygga sådana. Dem ska vi naturligtvis släppa in och ge markanvisningar.

Jag ska ha ett möte med privata byggaktörer om bara några veckor, i slutet av maj. På detta möte kommer också exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret att vara med just för att samverka mellan äldrenämnden och exploaterings- och stadsbyggnadsnämnden. Jag har redan talat med Joakim Larsson, och jag kommer fortsatt att ha många samtal med honom, om denna fråga. Här måste vi samarbeta med varandra för att det ska bli av, för vi ser en stor utbyggnation av både vård- och omsorgsbostäder och av seniorlägenheter de kommande två decennierna i Stockholm.

Jag tror också mycket på idén om att bygga ihop seniorlägenheter som icke biståndsbedömda seniorlägenheter med de biståndsbedömda vård- och omsorgsboendena så att man bygger dessa i samma kvarter. Den dag man behöver flytta från ett seniorboende till ett biståndsbedömt vård- och omsorgsboende är då steget inte så långt. Det kan också vara så att den ena maken i en familj behöver flytta

till ett vård- och omsorgsboende, men partnern kan bo kvar i seniorboendet. Då kan man delta i gemensamma sociala aktiviteter, äta måltider tillsammans och så vidare även om man inte just sover tillsammans.

Det finns mycket, mycket händer och mycket finns att göra. Äldreboendeplaneringen är en oerhört viktig del av äldrepolitiken.

*§ 7 Frågestund**Fråga nr 1. Kulturmiljövård i ett växande Stockholm*

Anförande nr 20

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Stadsmuseets kulturmiljöenhet är en unik resurs för byggandet i Stockholm – för att det ska kunna ske i hög takt samtidigt som viktiga stadsmiljövärden värnas. Misstagen från 1960-talet får aldrig upprepas, och då krävs det en självständig röst för byggnadsantikvarier och andra experter.

Nu ska ett antal nyckelfunktioner flyttas från Stadsmuseet till förvaltningskontoret. Kulturdirektören ska självklart organisera sin förvaltning på ett ändamålsenligt sätt, och vi har stort förtroende för honom. Vi ser också vikten av att arbeta mer strategiskt. Men man blir lite orolig när detta sker samtidigt som MP-höger-alliansens kulturpolitik med kraftigt minskad budget redan har lett till ett antal omorganisationer som gör att staden förlorar medarbetare på biblioteken och inom kulturskolan.

Min fråga till kultur- och stadsmiljöborgarrådet Jonas Naddebo är: Kan du garantera att Stadsmuseets sammantagna kapacitet och bemanning på kulturmiljöområdet inte minskar med kommande omorganisering?

Anförande nr 21

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Tack, Olle, för frågan! Det var en väldigt bra fråga, och jag tycker också att det är bra att jag får möjlighet att tydliggöra lite kring vad vi gör när vi nu på det här sättet stärker kulturmiljöfrågorna i vår gemensamma stadsutvecklingsenhet på den kulturstrategiska staben.

Denna förändring är faktiskt ett förändrat arbetssätt som startade under er tid vid makten. Vi fortsätter nu med att genomföra förslagen. Den senaste förslagsförändringen skedde 2017. Det innebär egentligen att när vi bygger staden måste vi säkerställa att vi bygger in kulturen. Det handlar både om kulturlivsfrågorna och om kulturmiljöfrågorna. Tre personer som i dag jobbar på stadsmuseiavdelningen kommer att jobba direkt på den kulturstrategiska staben. Vi sammanför dem som jobbar med kulturlivsfrågor, det vill säga hur kulturen får ta plats, med dessa tre medarbetare från stadsmuseiavdelningen. De kommer in och stärker det gemensamma arbetet.

Det arbete de kommer att utföra är att hantera kulturen brett på hela planet och att jobba med detaljplaner och övergripande planer. Frågor som rör kulturmiljöperspektivet på själva bygg... vi ska se så att jag säger rätt ord här, för jag jobbar ju inte med stadsbyggnad själv! Det handlar i alla fall om själva byggbesluten, och de kommer att ligga kvar på stadsmuseiavdelningen.

Egentligen handlar detta om att vi vill se till att stärka arbetet och få ett helhetsperspektiv när det gäller kulturen. Vi jobbar också med ett stadsövergripande kulturstrategiskt program. När vi jobbar med det vill vi säkerställa att kulturen kommer

in i alla dess former. Vi ser att om vi får ett gemensamt arbete kring detta kommer vi att stärka kulturen i sin helhet.

Anförande nr 22

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag noterar att borgarrådet inte svarar på min fråga om han kan garantera att den sammantagna kapaciteten och storleken på bemanningen inte minskar.

Nu är det precis som jag sa: Det finns mycket goda skäl att se över organisationen då och då. Oppositionens roll är att bidra till riskanalysen. I det här läget är det inte bara vi som är lite oroliga över denna omorganisation, utan medarbetare på kulturmiljöenheten har också slagit larm om riskerna för att museilagens krav på distans mellan politiker och tjänstemän hotas. De tycker också att kvaliteten på underlagen för stadens planering försämras. De tycker att kunskapsuppbyggnaden kring Stockholms historia och kulturmiljö decimeras och att befintlig dynamik mellan privat konsultmarknad och en oberoende aktör som Stadsmuseet sätts ur spel. Det är en ganska allvarlig oro från deras sida.

Vad säger Jonas Naddebo om de farhågor som professionen har?

Anförande nr 23

Borgarrådet N a d d e b o (C): Fru ordförande! Jag ber om ursäkt för att jag inte nämnde detta. Den här förändringen leder inte till kostnadsminskningar. Den grundar sig inte alls i det, utan den grundar sig i det förändringsarbete som man har jobbat med även under er tid vid makten kring kulturfrågorna. Det har ingenting med de förändrade ekonomiska förutsättningarna att göra.

När det gäller museilagen är en grund i den förändring som har gjorts i museilagen det som har gjort att man ser att det behövs en ändring. Museilagen anstiftar inte bara det här med distans mellan politiker och tjänstemän, utan den handlar också om att det är museerna som ska skapa och grunda kunskapsunderlaget. Bitarna kring klassificering och dessa delar kring kulturmiljöfrågorna kommer att ligga kvar på Stadsmuseet. Däremot kommer man att sätta ihop de två avdelningarna, som redan i dag faktiskt skriver ärenden gemensamt. Egentligen innebär förändringen bara att de kommer att sitta tillsammans och ha ett större gemensamt fokus på hur vi bygger och utvecklar staden.

Anförande nr 24

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Det är mycket av det här som låter bra. Det känns som något positivt, för vi vill ju värna kulturen.

Men jag måste ändå fråga kultur- och stadsmiljöborgarrådet om en sak som vi är lite oroliga över. Det är nämligen så att medan andra partier har rannsakat sig själva och gjort upp med misstag som begicks under 1960- och 70-talen med rivningsvågen har Centern satt en ära i att propagera för en radikal stadsbyggnadspolitik. Ni har också i modern tid ondgjort er offentligt över Stadsmuseets bedömningar. Så sent som 2015

ifrågasatte Centerns gruppledare till och med Stadsmuseets roll som remissinstans eftersom man tyckte att dess experter sa nej för ofta.

Jag undrar om även kultur- och stadsmiljöborgarrådet bakåt i tiden, och kanske även nu, tycker att Stadsmuseet har varit alltför besvärliga.

Anförande nr 25

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Det är sant som Olle säger att Centerpartiet har haft ett nytänkande och en kreativ debatt om hur staden ska byggas. Det står vi fast vid, och vi ser att många andra partier nu också talar om att vi behöver bygga en tät och hög stad.

Men om jag ska försöka hålla mig till diskussionen om farhågorna kan jag konstatera att detta inte är en politiskt driven förändring. Denna förändring startade redan under er mandatperiod. Som jag sa tidigare skriver vi redan i dag ärenden gemensamt kring kulturlivsfrågorna och kulturmiljön. Vi hoppas att vi kan jobba starkare tillsammans. Också i översiktsplanen lyfts kulturen. Jag ska också säga att delegationsordningen ser ut precis som den har gjort tidigare, det vill säga att de saker som stadsmuseiavdelningen har tagit på delegation kommer de även fortsättningsvis att kunna ta på delegation. Det finns ingen ökad politisk styrning i denna fråga.

Det handlar mer om att vi behöver stärka kulturen, både kulturlivs- och kulturmiljöfrågorna, när vi bygger vårt framtida Stockholm

Fråga nr 2. Uthyrning av lokaler till vapenmässa kopplat till mål 16 i Agenda 2030

Anförande nr 26

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi har tillsatt ett Agenda 2030-råd. För den som inte vet: Agenda 2030 är alltså 17 globala mål för hållbar utveckling. Det handlar om allt ifrån att utrota hunger, att förverkliga mänskliga rättigheter för alla till att uppnå jämställdhet och så vidare. Ett av målen handlar om fredliga samhällen och frihet från våld.

I fredags fick både vi och Miljöpartiet och Feministiskt initiativ samma mejl från Svenska Freds som handlar om en vapenmässa som är tänkt att hållas på Stockholmsmässan i Älvsjö den 13–15 maj. Mässan heter Undersea Defence Technology, eller UDT. Bland utställarna finns bland andra Lockheed Martin, som är en av världens största vapentillverkare, vars vapen nu används i kriget i Jemen. Bland annat har deras vapen identifierats bland dem som användes i de uppmärksammade bombningarna av skolbussar där 51 personer dog, varav 40 barn.

Jag tror att vi i grunden håller med varandra om olämpligheten i att staden hyr ut sina lokaler för vapenmässor. Jag undrar därför: Vad kan du som ordförande i rådet göra för att vi inte hyr ut till denna vapenmässa och för att vi ser till att denna typ av uthyrning inte sker i framtiden?

Anförande nr 27

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan! Clara Lindblom säger här att vi fick ett mejl från Svenska Freds. Jag har inte sett mejlet, utan detta var en nyhet för mig. Jag fick reda på det här om mässan för 45 minuter sedan, vilket innebär att jag har lite dålig koll på exakt vad mässan gör och vad som händer där.

Jag är inte ordförande för Agenda 2030-rådet, och rådet är precis nystartat. Men jag kan tycka att det är en bra grej för rådet att granska om man kan göra någonting här. Stockholmsmässan ägs till hälften av Stockholms stad och till hälften av Handelskammaren. Det är styrelsen där som sätter vilka policyer som finns för att hyra ut. Jag har inte sett policyn; jag har inte hunnit få tag i den på 45 minuter. Jag är därför lite osäker på vad man kan ställa för krav här. Jag kommer från ett parti som kommer från fredsrörelsen, och jag kan hålla med om att vi har liknande tankar. Jag är själv inget stort fan av vapen, men jag vet som sagt inte riktigt vad denna mäsas gör. Jag vet inte heller riktigt vad det ställs för krav på dem som hyr våra lokaler. Jag skulle gärna vilja kolla upp det med den som ansvarar för Stockholmsmässan inom Stockholms stad. Jag tycker att man ska titta på detta. Det är viktigt att man ställer krav på dem som använder våra lokaler; det är självklart.

Sedan är vi ju inte emot vapen per se, men vi är kraftigt emot vapen som används i krigsföring. Vi är emot vapenexport, och vi är emot många typer av vapen. Jag vet som sagt inte vad som står i direktiven och policyn, men jag håller med om att detta är en jättebra grej för det nya rådet för Agenda 2030, som kommer att börja jobba precis före sommaren. Det är en bra grej för dem att kika på detta och se om policyn lever upp till de krav som ställs för att hyra ut våra lokaler.

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vet att vi delar en grundsyn vad gäller bland annat vapenexport till krigförande länder och så vidare. Jag tolkar dig som att du tycker att det är olämpligt att vi hyr ut våra lokaler till en mäsas där ett företag som ägnar sig åt försäljning och marknadsföring av vapen deltar.

Det man ska komma ihåg är att denna typ av företag, till exempel Lockheed Martin, som är direktsäljare och gör profit på kriget i Jemen, är företag som gör stora vinster på krig och konflikter. Jag tycker inte att den här typen av mässor hör hemma i Stockholms stads lokaler. Vi har krav på våra verksamheter att vara socialt hållbara, och vi har sagt att vi ska leva upp till Agenda 2030-målen. Nu är Anna König Jerlmyr inte här. Hon är ordförande i Stockholmsmässan. Men jag hoppas därför att du använder ditt inflytande i den nya majoriteten för att både agera nu – för mässan äger rum den 13–15 maj – och att omedelbart titta på hur man kan ändra riktlinjerna. Jag tycker inte att vapenmässor hör hemma i våra lokaler.

Anförande nr 29

Borgarrådet L u h r (MP): Vad jag förstår är mässan under nästa vecka; det har jag lyckats googla fram. Jag vet inte om det går att stoppa denna mäsas inför denna korta tidsperiod. Men jag ska absolut titta på vad som gäller för policyer för uthyrning av

våra lokaler. Vi har ju andra policyer som styr och motsätter sig oetiska verksamheter, terroristorganisationer och olika extremiströrelser. Vi får titta på vad som står där och se om det behöver skärpas.

Men jag tycker som sagt, med tanke på att Vänstern tidigare har sagt att Agenda 2030-rådet inte har någonting att ta hand om, att det finns ganska många saker inom staden som bör granskas. Det här skulle kunna vara en sådan sak.

Anförande nr 30

Borgarrådet **L i n d b l o m (V)**: Personer inom Vänstern är en bred definition. Jag vet inte om det är jag, Rikard eller någon annan. Jag har i alla fall inte sagt att Agenda 2030 inte har något att ta hand om. Jag menar snarare att det är så otroligt brett att risken är att detta ska täcka allt och ingenting. Det är det vi har sagt. I det här fallet är det en fördel att vi kan ställa frågor till dig eftersom Anna inte är här, bland annat eftersom Agenda 2030:s 17 mål egentligen omfattar allting som en stad håller på med. Det är tacksamt.

Ja, mässan äger som sagt rum 13–15 maj. Vi tycker att det är väldigt märkligt att Stockholms stad, som alltså har ordförandeposten i mässan, över huvud taget har släppt fram en vapenmässa där den här typen av aktörer finns med. Jag tycker att det är ett politiskt ansvar som åligger oss alla att inte på något sätt understödja konflikter och krig. Jag ser fram emot att ni tittar över policyn, för sådana här aktiviteter hör inte hemma i våra lokaler.

Anförande nr 31

Borgarrådet **L u h r (MP)**: Jag tackar för frågan.

Fråga nr 3. Ungdomsrånen i Stockholmsområdet ökar, vad är bakgrunden till denna ökning?

Anförande nr 32

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Brå har redovisat statistik över ungdomsrånen för 2018. Just för Stockholmsregionen kan man se att 728 ungdomsrån anmäldes, i jämförelse med 597 ungdomsrån år 2017. Vi kan också räkna med att mörkertalet är högt.

Min fråga till trygghetsborgarrådet är helt enkelt: Ungdomsrånen ökar i Stockholmsområdet. Vad tror du är bakgrunden till denna ökning?

Anförande nr 33

Borgarrådet **S l o t t n e r (KD)**: Fru ordförande! Tack, Martin Westmont, för frågan! Detta är en utveckling som oroar mig och, hoppas jag verkligen, alla oss som sitter här inne otroligt mycket. Vi har kunnat följa detta i olika medier. Vi har sett hur ungdomar utsätts för grova rån, många gånger av andra ungdomar. Det gör mig arg, det gör mig

ledsen och det gör mig bedrövad. Inte minst är jag mycket orolig för de trauman som detta utsätter de barn och ungdomar som drabbas av de här rånen för. Det gäller inte minst den oro som också många föräldrar känner när deras barn drabbas.

Den fråga som Westmont ställer är såklart väldigt svår att svara på. Frågan är, ärligt talat, om jag är rätt person att svara på den. Det är klart att jag kan stå här och gissa och spekulera i talarstolen, men jag tror att det finns personer som är bättre på att besvara frågan om vad bakgrunden till detta är. Det är klart att människor över huvud taget, och ungdomar, som kan utsätta människor för detta är vilsna ungdomar och människor med en stor brist på etiska rättesnören. Knivar har ju många gånger varit i omlopp. De här ungdomarna saknar uppenbart vägledning om rätt och fel; de har inte fått den vägledning som de flesta av oss har fått om rätt och fel i livet. Det är generellt ett rårare klimat. Det är en känsla jag har när man inte minst i språkbruket många gånger avhumaniserar människor. Det är ett språkbruk som tillåts breda ut sig på skolgårdar. Jag tror att tröskeln för vad som tillåts, inte minst i skolans värld, många gånger är alldeles för låg. Vuxenvärlden sätter många gånger inte tydliga gränser.

Nu går sekunderna snabbt av min talartid, och jag vill gärna också berätta vad vi gör för att komma åt den ökande otryggheten. Jag får göra det i nästa inlägg. Det är i alla fall en del av svaret på den fråga som Martin Westmont ställer, men förmodligen långt ifrån tillräckligt.

Anförande nr 34

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Tack, Erik, för ditt svar! Det är precis som du säger. Det man också kan se är att det är många som rånas i anslutning till tunnelbanan men även i anslutning till våra kommunala skolor. Stockholmspolisen säger nu att de ska kraftsamla mot den här typen av brottslighet. Men tyvärr kan vi se att upplärningsprocenten är väldigt låg.

Det är därför jag också tänkte fråga dig om det som du var inne på i ditt föregående inlägg: Vad kan vi i Stockholm, och ni, göra för att hjälpa polisen i de här frågorna?

Anförande nr 35

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Den frågan tackar jag alldeles extra för, för där jobbar vi väldigt bra i Stockholm nu med den stora satsning som vi gör på kommunala ordningsvakter. Som bekant lägger vi 70 miljoner kronor på detta ändamål, och målet är att vi ska komma upp i totalt 100 stycken ordningsvakter innan året är slut. De var 18 stycken vid årets början och är vid dagens datum 41 stycken, men fler är på ingång.

Vi ansöker nu om nya så kallade lov 3-områden, det vill säga sådana områden där de kommunala ordningsvakterna får verka och utföra sitt uppdrag. Tyvärr får man som ordningsvakt inte operera i hela Stockholms stad, utan man är hänvisad till särskilda områden som polisen godkänner. Några sådana nya områden är exempelvis Mälarhöjden; det har varit ett område som har varit utsatt för rån av ungdomar. Liljeholmen är ett annat område med mycket stök, där vi har ansökt om ett sådant här

område. På Järva ansöker vi nu för både Tensta, Rinkeby och Husby. Där är lov 3-ansökningar på gång. Där gör vi alltså väldigt mycket.

Anförande nr 36

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Tack återigen för svaret! Jag har en sista fråga, Erik. Det vi tyvärr också ser är att det är till exempel ungdomsgrupper som helt enkelt ger sig ut i vissa bostadsområden, till exempel Bromma, just för att ge sig på ungdomar från vissa områden. Hur kan vi arbeta med den problematiken? Har du någonting du kan skicka med i en sista replik?

Anförande nr 37

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag pratade i mitt första inlägg, när jag skulle försöka svara lite bredare på Westmonts fråga, om just etisk vägledning och gränssättning från vuxenvärlden. Det handlar om att lära ut rätt och fel. Jag tror att vi måste få en mycket djupare diskussion om detta. Det måste bli ett mycket tydligare uppdrag för vuxenvärlden, i skola och på fritid, men det är också ett föräldraansvar att sätta gränser för sina barn om vad som är rätt och fel. Vuxenvärlden måste också sätta gränser när en ungdom eller ett barn väl går över gränsen. Då ska det hända någonting. Det gäller att hitta och stoppa de här ungdomarna i tid och att sätta in det stöd och de insatser som dessa barn behöver.

Jag vill också betona att vi i Stockholms kommun ska ha samverkansavtal med polisen så att kommun, polis och socialtjänst – alla tre – jobbar tillsammans effektivt, brett och med förtroendeskapande relationer mellan varandra. Då kan vi nå en del i den mycket djupa och svåra problematik som vi just nu upplever.

Fråga nr 4. Vapenmässan i Stockholm – hur går det ihop med Agenda 2030:s mål om fredliga samhällen?

Anförande nr 38

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jag hann uppfatta att en annan frågeställare hade samma tema, men jag kör frågan ändå.

Nästa vecka väntas Stockholmsmässan i Älvsjö stå värd för UDT, en av världens största vapenmässor. Det är en mäsas som samlar militärer och vapenindustri från ett 40-tal olika länder, och det är första gången en så stor vapenmäsas hålls i Sverige. Bland utställarna finns flera företag med kopplingar till kriget i Jemen och till kärnvapenproduktion.

Ett av målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling är fredliga och inkluderande samhällen. Fredliga samhällen och frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling. Vi kan inte komma framåt i vare sig ekonomisk, miljömässig eller social utveckling om det finns konflikt och våld.

Jag undrar därför hur borgarrådet Katarina Luhr ställer sig till att ett av stadens bolag i nästa vecka kommer att upplåta plats åt den här typen av evenemang.

Anförande nr 39

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan igen! Som jag sa tidigare är jag personligen inget stort fan av vapen. Jag kommer från ett parti som kommer från fredsrörelsen. Det finns många vapen som vi absolut är emot. Vi är emot vapenexport, och vi är emot mycket annat. Jag vet inte hur det är med det här, för jag har själv inte det politiska ansvaret för Stockholmsmässan. Jag har inte sett policyn för vilka vi tar in. Men jag har lovat här tidigare att vi ska titta på det här och se om det kan stämma med den policy som vi har eller om policyn bör ändras på något sätt.

Men jag vet inte, eftersom jag fick frågan för väldigt kort tid sedan. Jag visste inte att mässan var på gång. Därför vet jag inte heller riktigt vad man presenterar på mässan, och då är det svårt att säga om vi på något sätt ska ha restriktioner för sådana här mässor eller inte. Jag är ju inte emot försvar. Jag måste titta på vad mässan faktiskt gör för något, vad policyn säger och om man bör ha starkare restriktioner i den policy som finns för vilka som får hyra våra mässlokaler.

Anförande nr 40

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jag tycker att det är intressant att du nämner att Miljöpartiet har en stark förankring i fredsrörelsen och kvinnorrörelsen. Det är ju också just därifrån det har kommit stark kritik mot denna typ av vapenmässor. Kvinnorrörelsen har länge kritiserat att Sverige exporterar vapen till bland annat Saudiarabien, som systematiskt kränker kvinnors och flickors rättigheter. På den här mässan finns bland annat företag som förser den saudileda koalitionen i Jemen med vapen och militär materiel.

Hur ser du på att staden ger plats åt så tvivelaktiga affärer när du nu får höra att det är den typen av företag som kommer på mässan? Vad jag har sett när jag har tittat på Stockholmsmässans riktlinjer och styrdokument finns det inte någon typ av etiska riktlinjer. Är det någonting som du som ansvarig för Agenda 2030 kan tänka dig att verka för att stadens bolag tar fram? Jag förstår att det inte är du som är ordförande för Stockholmsmässan – det är Anna König Jerlmyr – men du har ju ansvaret för Agenda 2030.

Anförande nr 41

Borgarrådet L u h r (MP): Ja, jag har ansvaret för rådet för Agenda 2030. Jag tycker också att det är lämpligt för dem att titta på om sådana här aktiviteter på något sätt passar in i stadens verksamheter. Men eftersom jag inte heller vet vad mässan gör tycker jag att man i så fall bör undersöka det innan man går vidare.

Jag tycker absolut att vi ska se över de etiska policyer och riktlinjer som finns för vilka som ska använda stadens lokaler. Vi har ju sådana policyer och riktlinjer för många av stadens verksamheter när det till exempel gäller uthyrning av lokaler. Jag har inte på så här kort tid lyckats få fram vilka policyer vi har för uthyrning, men jag tycker absolut

att vi bör titta på det. Jag kan absolut tänka mig att verka för att det blir bra etiska riktlinjer för all uthyrning i stadens verksamheter.

Anförande nr 42

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jag tar det som ett löfte. Det var ett glädjande besked. Jag hoppas att det är så att Stockholm tar efter det som Glasgow gjorde när mässan hölls där förra året; det var just ett beslut om att inte ha den typen av mässor igen eftersom det ledde till så stora protester från många olika rörelser. Jag hoppas att också Stockholms stad ska kunna ta tydlig ställning mot den här typen av verksamhet och att vi inte använder stadens bolag som plats för försäljning och marknadsföring av vapen och den typ av företag som gör sig skyldiga till kränkningar av mänskliga rättigheter. Vi ska inte låta dem ta plats, helt enkelt.

Anförande nr 43

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tackar för frågan.

Fråga nr 5. Eleffektsituationen i Stockholm

Anförande nr 44

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Effektbristen har seglat upp som ett av de kanske största hoten mot Stockholms fortsatta tillväxt. Det handlar om våra investeringar i bostäder, etablering av nya arbetsplatser och, inte minst, investeringarna i ny tunnelbana. Effektbristen riskerar också att bli ett reellt problem för den stora omställning vi måste göra för att bli en klimatneutral stad, eftersom det kräver omfattande elektrifiering. Jag menar då inte bara elbilarna, utan kanske ännu mer till exempel nämnda tunnelbana. Den är en förutsättning för att vi ska kunna resa på ett annat sätt.

Jag upplever att stadens ledning har skickat ut lite olika signaler om hur man ser på frågan. Miljöborgarrådet sa till Svenska Dagbladet att det bara gäller de kallaste dagarna om året då folk slår på kaffebryggaren eller ska duscha.

Därför är min fråga till Katarina Luhr: Menar du verkligen det, eller finns det en strategi för hur staden ska hantera effektsituationen framöver?

Anförande nr 45

Borgarrådet L u h r (MP): Tack så mycket för frågan! Vad kul att få tillfälle att utveckla svaret! När jag pratade med Svenska Dagbladet handlade det om att vi ska avveckla kolet – i alla fall en av de två kolpannor som finns kvar – två och ett halvt år tidigare. Då kom frågan: Finns det risk att vi nu inte får någon el i Stockholm över huvud taget? Min förklaring var då att när vi ser på effekten just nu, som det ser ut i Stockholm i dag, har inte elanvändningen gått upp på många år trots att det är så oerhört många fler som flyttar in till Stockholm. Men det finns vissa tillfällen när det är många som vill använda elnätet samtidigt. Det handlar just om morgnar mellan

klockan sex och klockan nio, när folk stiger upp, startar sin dag och till exempel kokar en kopp kaffe. Det handlar också om den tid då man kommer hem från jobbet, när alla ska laga mat, diska, fixa och dona. Då är det många som vill använda elnätet samtidigt. Då ligger vi, när det är riktigt, riktigt kallt, på gränsen för vad vårt elnät klarar av i dag. Det handlar mycket om överföringskapacitet – att Svenska kraftnät inte kan leverera in hur mycket el som helst i Stockholm.

Det är så här det ser ut i dag, och det är så det kommer att se ut kanske under de närmaste åren. Just vad gäller kolet är det inte avgörande för effektbrist, skulle jag säga. Däremot på längre sikt, när vi blir fler och fler, när Förbifarten är byggd, när fläktarna ska gå igång och när tunnelbanan är utbyggd – det är då vi behöver en elleverans som är större än i dag. Där kommer vi att behöva jobba inom staden för att styra vår elanvändning på ett bättre sätt ifrån de här hektiska timmarna så att de stora elslukande företagen kanske måste styra bort ifrån sin elanvändning just då. Där har vi ganska mycket att arbeta med.

Anförande nr 46

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det gläder mig. Vi gjorde ett snabbt räkneexempel som visar att om vi till exempel skulle spara in 500 gigawatt på kaffekoppar handlar det om 116 koppar kaffe mindre per dag och per stockholmare över 15 år. Det skulle alltså gälla utslaget över ett helt år, vilket du nu förklarar inte är fallet. Man kommer inte upp till detta med kaffe, utan det är de stora investeringarna som riskerar att drabbas.

Det har som sagt varit lite olika signaler i frågan. Finansborgarrådet sa i stället att det är av högsta prioritet att säkra stadens elförsörjning, och hon uttryckte i samma artikel att det är lättnader för elleverantörerna som är en av de viktigaste åtgärderna. Då undrar jag: Håller miljöborgarrådet med om att lösningen är att elleverantörerna ska göra ännu större vinster?

Anförande nr 47

Borgarrådet L u h r (MP): Om vi tittar på det pussel av åtgärder som vi behöver lägga ser vi att det handlar om väldigt många olika saker. Om vi ser till Svenska kraftnät, till exempel, måste de ta sitt ansvar och fortsätta att bygga ut elleveranserna till Stockholm. Det är en stor och viktig sak, och det är ingenting som kommunen kan gå ut och göra på egen hand. Där måste vi ha hjälp utifrån.

Något som vi däremot kan göra handlar om energisparande åtgärder och energistyrning bort ifrån de tillfällen när många vill använda elen. Vi ska flytta bort energislukande verksamheter just då. Här kan man använda till exempel ekonomiska styrmedel. Men hur man ska styra detta kan inte jag svara på direkt i dag, utan det är någonting som vi jobbar med på många olika nivåer. Det är också något som vårt kraftvärmebolag, Stockholm Energi, arbetar med just nu för att titta på vad man kan göra.

Anförande nr 48

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är inte helt klart om miljöborgarrådet håller med finansborgarrådet om att lösningen är att elleverantörerna ska göra större vinster. Men jag håller med om att det behövs många åtgärder. Jag vet att vi båda ser att klimatförändringarna inte är en framtida fråga, utan de är här och nu. Vi måste göra någonting *nu*, och omställningen kräver stora investeringar. Jag är övertygad om att det också kräver eleffekt.

Jag och Socialdemokraterna hoppas verkligen att majoriteten nu ser till att man tar den ledartröja i regionen som vi måste ta för att se till att både staten, såklart, vi lokalt och, inte minst, elleverantörerna gör det man kan och behöver för att vi ska få bukt med detta och inte hamna i en helt ohållbar situation. Vi måste se till att vi kan bygga en hållbar stad även de närmaste decennierna.

Anförande nr 49

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tackar för frågan, och jag är jätteglad att Emilia Bjuggren lyfte den. Detta är väldigt intressant och väldigt viktigt för oss. När vi talar om omställning av den hållbara staden tror jag att vissa av dessa utmaningar gör att vi manar på en omställning lite snabbare. Det gäller till exempel nu, när vi plockar bort kolet lite snabbare. Då krävs det också att vi jobbar på lite snabbare, vilket kommer att gynna oss i det långa loppet. Jag tror att vi kommer att återkomma till frågan flera gånger under de närmaste åren, och jag tror att det kommer att hända mycket spännande framöver.

Fråga nr 6. Vad kan staden göra för att säkerställa ett levande kulturliv?

Anförande nr 50

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Den sista maj kommer den populära queerbaren Bitter Pills som ligger vid Hornstull att stänga. Orsaken är främst klagomål från grannar i bostadsrättsföreningen. Det är ett tråkigt besked om en plats som betyder så mycket för så många. Snotty på Skånegatan slog igen förra året efter årtal av tjafs med hyresvärd och klagande grannar. Kapsylen på Tjärhovsgatan, som bland annat inrymmer Scen 44, en konsertverksamhet med spelningar flera gånger i veckan, har sedan flera år tillbaka uttryckt en oro för verksamhetens framtid kopplat just till klagomål från grannar.

Om det fortsätter så här kommer innerstaden bara att bestå av Fabrique eller Espresso House i varje hörn, och jag tror att de flesta av oss inte ser det som en levande stad. Många av de här frågorna hanteras på statlig nivå, men en del faktorer har vi ändå inflytande över här i kommunen.

Mot bakgrund av detta blir min fråga till dig, Jonas Naddebo: Vad har staden för möjligheter att säkerställa ett levande kultur-, restaurang- och klubbiv?

Anförande nr 51

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket för frågan! Jag delar din ambition helt och hållet, Maria, om hur viktigt det är med ett levande klubb- och nattliv för att Stockholm ska vara en levande och rolig stad att vistas i. Där behöver vi jobba mer. Jag är också förgrymmad över alla dessa grannar som inte tål att det låter eller bullrar någonting i den här staden. Om vi ska ha en levande stad måste den faktiskt också få låta, och det måste få märkas att vi lever och verkar i vår stad.

Där jobbar vi från vår sida med ett kulturstrategiskt program, som handlar om att vi måste bygga in kulturen tidigt när vi bygger och utvecklar staden. Vi behöver hela tiden se över vilka förutsättningar som finns för kulturaktörer men också för de kommersiella aktörerna att verka och leva i vår stad. Jag delar din oro för att staden riskerar att bli en tyst och stängd plats, och jag tänker ta alla de fajter som behövs för att vi ska fortsätta att kunna dansa, lyssna på musik och ständigt hålla den här staden levande dygnet runt. Jag ser att det finns många utmaningar kring detta, men man måste också utmana lite som politiker och se till att vi har en stad som får låta och som får märkas och där vi kan leva och vara. Om det bara blir en stad som innebär att vi hämtar och lämnar på dagis, går till jobbet och handlar på Ica kommer det att bli en alltför tråkig stad.

Jag har dock inte alla svar på exakt vilka förutsättningar som finns. När staden växer blir också kostnaderna högre, det blir högre hyror och kulturella aktiviteter flyttar längre och längre ut. Där måste vi hitta ekonomiska modeller som gör att även våra kulturaktiviteter har möjlighet att befinna sig också i stadens centrum. Men jag är lika oroad som du.

Anförande nr 52

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Tack så mycket för svaret! Det gläder mig att vi verkar ha en stark samsyn i detta. Jag hörde att Jonas Naddebo också tidigare hävdade att det är viktigt att bygga in kulturen när man fortsätter att bygga ut staden. Men då menar i alla fall jag inte bara de delar av kulturlivet som är tysta efter klockan 18, utan det måste också finnas plats för musikscener och klubbar som har sena öppettider. Det verkar du också tycka, men då gäller det också att ha fristående lokaler avsedda för kultur och inte bara verksamheter i bottenvåningarna i bostadsrättsföreningarna med nybyggda bostadsrätter.

Det gäller också att göra plats för icke-kommersiell verksamhet. I det nya Slakthusområdet finns det idéer om hur kulturen ska införlivas, har vi fått läsa om. Men hur garanterar vi att det inte bara blir ett lockbete för att sälja bostadsrätterna ännu dyrare och att man ytterligare gentrifierar områdena söder om Söder? Precis som du sa nu ser vi ju att kulturen flyttar längre och längre in mot stan och tynar bort i förorten.

Anförande nr 53

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jag delar som sagt din oro. Vi har påbörjat ett arbete med att se över hur staden jobbar med live- och kulturscener. Vi ser att under er tid vid makten minskade utbudet, och många scener försvann. Vi måste få ett stopp på det

här, men det är inte en helt enkel ekvation att hitta en ekonomisk lösning så att de olika föreningarna och aktiviteterna bär sig.

Där jobbar vi också med det kulturstrategiska programmet, där vi tittar på någonting som kallas för kulturkalkyler. Det handlar om hur vi kan kalkylera med det värde som kulturen bidrar med i ett område så att man också kan få med det i de ekonomiska modellerna. Det räcker ju inte med att vi har fastighetsägare som är lite snälla och ser till att skapa lite kulturella möjligheter, utan vi måste se till att kulturen verkligen värderas på ett sätt som gör att de kan räkna in det och räkna hem det i sina kalkyler. Det tror jag är en väldigt viktig del i hur vi får till det här och säkerställer att man inte kommer med lite kultur i efterhand. Man ska bygga in det när man bygger stad.

Anförande nr 54

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Jag tackar borgarrådet för svaret. Jag skulle till slut vilja nämna Melody Box, som är ett kulturhus i Hökmossen i Hägersten i en fristående byggnad. På Melody Box har det genom åren anordnats mängder med livespelningar och ett stort kulturutbyte. Livescenen anses som en av de bästa i Stockholm. De som är bekanta med Hökmossen vet vilket lyft detta har gett hela området, som i övrigt inte har så mycket kulturliv. Jag bor där själv. Men Melody Box ska nu stänga, och på platsen kommer i stället att byggas åtta radhus i ett redan tätbebyggt område. Exemplet speglar en tendens i Stockholm där verksamheter som inte är de absolut mest lönsamma konkurreras ut till förmån för högstbjudande. Så kan vi inte bygga framtidens stad. Staden måste ha plats för kultur. Även om detta inte bara är en kommunal angelägenhet är det viktigt att ta fasta på det.

Hur löser vi det här så att vi får kultur tillgänglig för alla sorters människor med olika sorters ekonomi och intressen? Det är så vi kan bredda vägen till ett levande Stockholm.

Anförande nr 55

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket, Vänsterpartiet, för det yrvakna uppvaknandet kring att engagera sig för privata kulturutövare och aktiebolag som driver verksamheter! Jag är glad att ni står vid vår sida när det gäller att vi behöver en bredd på kulturutbudet och att vi behöver både de icke-kommersiella aktörerna och de kommersiella aktörerna, som det handlar om i det här fallet.

Jag är glad att du lyfter Melody Box, för jag tänkte att det var nog det som låg och gnagde någonstans. Det är en väldigt uppskattad verksamhet som vi jättegärna vill ha kvar så länge som möjligt, om man säger så. De har redan i dag ett rivningskontrakt, så de har känt till att de har suttit där på en begränsad tid. Men det är tråkigt om verksamheten skulle behöva stänga ned i förtid. Det skulle kanske kunna finnas något år kvar på den här platsen. Jag och Centerpartiet jobbar hårt för att de åtminstone ska kunna få vara kvar fram till rivningen. Sådana här byråkratiska abrovinker som vi håller på med i kommunerna får vi försöka släta över, och vi får se om vi ändå kan möjliggöra en fortsättning i alla fall fram till rivning.

Fråga nr 7. I veckan kom en polisrapport kopplad till tiggeri, visste borgarrådet om detta?

Anförande nr 56

M a d s L u n d g a a r d (SD): Ordförande! I veckan kunde vi läsa i Aftonbladet men även i andra tidningar att polisen har kommit med en ny rapport tillsammans med gränspolisen. Vem är det som begår stölderna, inbrotten och en stor del av rånen i Sverige? Det som polisen konstaterade är att vi ser en ny bild. Då det tidigare var invånare från Lettland och östra Europa är det i mycket stor – oroande stor – omfattning numera kopplat till tiggeri och till invånare från Rumänien och att det är de som begår brotten.

Stockholms stad betalar 22 miljoner om året för boende för EU-migranter. 56 procent av dessa är rumäner. Därför är min fråga till socialborgarrådet, som ansvarar för detta: Kände du till det här?

Anförande nr 57

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för frågan! Jag ska börja med att säga att frågan inkom när frågestunden hade börjat, och vi har sagt att frågorna normalt sett ska komma in kl. 16.30. Därför har jag inte riktigt hunnit läsa in mig på alla detaljer.

Hur som helst: Jag känner till rapporten såtillvida att den har rapporterats om i medierna. Det är en rapport som riktar sig till staten. Den handlar framför allt om behovet av olika slags kontroller vid flygplatser, hamnar och annat. Det är inte riktigt det som jag som socialborgarråd ansvarar för. Däremot är det helt korrekt att det i innehållet bland annat står att det finns en ökning av brottslighet kopplad till personer som är inblandade i tiggeri. Det framgår i och för sig också att det är väldigt många olika internationella aktörer som begår brott i Sverige. Det är oacceptabelt, oavsett vilken bakgrund en människa har, att den går runt och förstör för andra människor och tar andras egendom. Dessa människor bör lagföras, men inte heller det är socialtjänstens uppdrag. Uppdraget är att ge stödinsatser till de människor som har stödbehov.

Anförande nr 58

M a d s L u n d g a a r d (SD): Det är väl ändå socialborgarrådets ansvar när det handlar om övernattningsmöjligheter för 30 000 EU-migranter om året, varav 56 procent från Rumänien. Stockholmarna och skattebetalarna lägger 22 miljoner på detta, och det är borgarrådets ansvarsområde. Det är ditt ansvar. Om jag hade varit i dina skor – jag tror att vi har ungefär samma storlek – hade jag ställt mig frågan: Kan det vara så att vi i Stockholm när vi bjuder på övernattningsplatser för tusentals människor från exempelvis Rumänien varav många begår brott – och jag som socialborgarråd ansvarar för detta – bygger in infrastruktur för kriminalitet? Jag tycker att det är en väldigt relevant fråga.

Anförande nr 59

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vinternatt och även Sommarnatt har ett hundratal platser. Även om det under ett år blir många nätter innebär ju inte det att det är 30 000 individer som bor där. Man bor kanske där lite längre än bara en natt. Det där får du nog räkna om.

En annan sak är att jag har uppfattningen att vi fortfarande bor i ett rättssamhälle och att Sverige är ett land där man är skyldig först när man har blivit dömd i domstol. Det verkar som att du anser att bara man kommer från ett visst land är man med automatik skyldig till en massa organiserad och grov brottslighet. Den inställningen har inte jag. Men det är ju bra att det blir tydligt för invånarna att Sverigedemokraterna vill upphäva rättsstaten Sverige.

Anförande nr 60

M a d s L u n d g a a r d (SD): Du har rätt i att vi ska slå ut dessa 30 000 över ett år. Man kan ju bo där i fem dagar, sedan får man inte bo där i två dagar och sedan får man bo där i fem dagar igen och så vidare, och så vidare. Polisen har berättat att det är samma individer som år ut och år in bor där. Du är som borgarråd ändå ansvarig för boende för individer från länder om vilka polisen säger att det är väldigt mycket kriminalitet kopplat till just denna grupp och just detta land. Det är polisen som säger detta; det är inte någon annan.

Återigen: Jag är inte i dina skor, men om jag vore det skulle jag känna ett stort ansvar och fundera mycket på om det är så att jag som socialborgarråd bidrar till att bygga infrastruktur för kriminalitet.

Anförande nr 61

Borgarrådet J ö n s s o n (L): När det gäller att transportera bort folk från landet som begår brott, ställa dem inför domstol och se till att de får sina straff är det polisen och åklagarmyndigheten som ordnar med detta. Det är fortfarande inte mitt ansvar.

Däremot har jag ett ansvar enligt sociallagen, och den handlar om att vi är skyldiga att ge nödbistånd till människor i det här landet oavsett varifrån de kommer och oavsett varför de är här. Vi har tidigare i den här salen varit överens om att Vinternatt och Sommarnatt är den rimliga avvägningen för staden för att uppnå lagstiftningens intentioner om nödbistånd. Jag vill bara informera om att även om socialborgarrådet hade varit från Sverigedemokraterna hade ni varit tvungna att ta hänsyn till detta eftersom ni hade varit skyldiga att se till att staden ger det nödbistånd som framgår av socialtjänstlagen. Men vi har förstått nu att Sverigedemokraterna inte tror på lag och ordning.

Fråga nr 8. Kvinnojourernas framtid

Anförande nr 62

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag vet inte om du har sett det, Jan Jönsson, men under en tid har både Roks och Unizon varnat för att flera av Stockholms kommuner har börjat lägga ut skyddat boende på upphandling. Skyddat boende är där våldsutsatta kvinnor eller män placeras av socialtjänsten för att de inte ska hittas av våldsutövaren. Detta är någonting som ideella kvinnojourer har gjort väldigt länge. De har själva en väldigt stark kunskap och stort förtroende i verksamheten. Nu hotas detta i många av Stockholms kommuner för att man i stället låter privata företag gå in och konkurrera om upphandlingen av skyddat boende.

Jag undrar, Jan Jönsson, hur du ser på det här. Och vad är ditt besked till oroliga kvinnojourer i Stockholm? Kommer också Stockholms stad att privatisera kvinnofriden under er ledning?

Anförande nr 63

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för frågan! Det var en lite ny frågeställning, så där har jag inte så mycket svar att ge. Vi ger i dag ganska stora verksamhetsbidrag till dessa verksamheter. Jag satt och räknade på det och kom fram till att det är närmare 11,1 miljoner kronor som vi ger till ett 15-tal olika verksamheter och föreningar som bedriver jourverksamhet.

Upphandlingar har jag inte någon uppfattning om. Jag vet inte hur de olika stadsdelarna gör när det gäller just verksamheten med skyddade boenden. Jag tror att vi köper både från föreningar och från mer professionella företag om det behövs.

Anförande nr 64

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det här handlar om till exempel Nacka kommun, som valde att lägga ut hela tjänsten skyddat boende på en upphandling där kvinnojourerna kunde gå in och konkurrera med privata företag. Det är någonting som de inte heller är intresserade av att göra. När tidningen Etcetera gjorde en granskning av detta visade det sig att den som hade vunnit upphandlingen i Nacka kommun, de som var ansvariga för detta skyddade boende, också var dömda för barnmisshandel. Det var någonting som man inte lyckades kolla upp under upphandlingsförfarandet.

Även om inte du uttrycker en önskan om att göra detta här i Stockholm – du uttrycker kanske inte så mycket åsikter om detta alls – blir jag oroad över att ni i budgetunderlaget för 2020 med inriktning 2021 och 2022 flaggar för att en del av de ideella kvinnojourerna kanske inte kommer att leva upp till framtida lagändringskrav. Men ni skriver inte heller att ni vill hjälpa dem att göra det.

Jag undrar hur du ser på de ideella kvinnojourernas roll i det framtida Stockholms stad.

Anförande nr 65

Borgarrådet Jönsson (L): De har en oerhört viktig roll, och vi avser att fortsätta att ge stora verksamhetsbidrag till verksamheten. Nu är de uppe i 11,1 miljoner, och med den nya vårbudgeten har jag förstått att det för Stockholms län kommer att tillkomma 21,3 miljoner kronor i stadsbidrag. De ska väl också fördelas ut till verksamheterna.

Sedan har vi i Stockholm också en del egna skyddade boende, som Kriscentrum för kvinnor och barn, Kruton och en del andra. Det finns absolut inga planer på att de ska försvinna ur kommunal regi. Det är snarare tvärtom, för jag håller just nu på att tjata på olika stadsdelar och annat om att det är viktigt att man placerar i våra egna boenden eftersom det är en resurs som har mycket kompetens och som vi bör utveckla mer.

Anförande nr 66

Anna Rantala Bonnier (FI): Tack för svaret! Men jag tycker att det är viktigt att vi är tydligare i frågan. När Feministiskt initiativ satt vid makten höjde vi ambitionsnivån just kring kvinnojourernas roll. Vi tredubblade stödet till kvinnojourerna till 24 miljoner, så jag vet inte om ni har sänkt ambitionsnivåerna när du pratar om 11 miljoner. För oss är det otänkbart med privatisering av kvinnofriden, för kvinno- och tjejjourerna sitter inte bara på den praktiska tjänsten skyddat boende. De sitter också på en enorm kompetens, och de samlar en feministisk rörelse. De har en lång tradition av att också agera kunskapsspridande och opinionsbildande i ämnet. Det är någonting som riskerar att försvinna om man gör som andra Stockholmskommuner, som också är moderatledda, och börjar lägga ut detta på privat upphandling.

Jag tycker att socialnämnden borde ta ett aktivt tag i att stötta de ideella jourerna både genom föreningsbidrag, som du pratar om, och genom IOP, om det kommer en lagändring och att man därmed behöver extra stöd. Kan du ge dem detta löfte?

Anförande nr 67

Borgarrådet Jönsson (L): Nu vet jag inte riktigt var du fick din summering ifrån. Vissa verksamheter kan ibland vara lite svåra att definiera. Vi försökte närmast att se om vi hade gjort någon medveten neddragning, men det har vi inte gjort. Det finns i stället vissa som har fått lite mer bidrag i år, och sedan finns det andra som har fått lite mindre. Men det har huvudsakligen berott på att de inte har haft riktig ordning på sin redovisning. Där tror jag att även Feministiskt initiativ har instämt i att de behöver få ordning på det innan de kan beviljas fullständiga bidrag. Jag tänker dock inte nämna dem här av respekt för dessa organisationer.

I övrigt är jourverksamheterna jätteviktiga för oss, och vi kommer att fortsätta att stödja dem. Vi kanske inte aktivt kan gå in och hjälpa föreningar med hur de ska ordna sin verksamhet, för det verkar lite dumt att offentligheten gör det. Däremot råder det ingen tvekan om att vi ska stödja dem ekonomiskt.

§ 12 Årsredovisning 2018 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Anförande nr 68

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande, fullmäktige! År 2015 lämnade Sverige en sju år lång lågkonjunktur och gick in i en högkonjunktur med relativt hög bnp-tillväxt. Tack vare sänkta räntor och skattelättnader som stimulerade sysselsättningen och tack vare att kärnverksamheten prioriterades klarade Sverige finanskrisen betydligt bättre än många andra europeiska länder.

Nationalekonomin, vet vi alla, går i cykler. Som väntat följdes den här lågkonjunkturen av en efterlängtd högkonjunktur. I dag kan vi dock konstatera att toppen på denna högkonjunktur har passerat. De flesta expertinstitut är numera överens om att vi är inne i en avmattningsfas som om ett par år glider över i en lågkonjunktur.

Konjunkturer svänger alltså. De kommer och går, men politikens uppgift står fast: att parera extrema svängningar och eftersträva stabilitet i system som rör sig enligt sin egen vilja. I lågkonjunktur handlar det om åtgärder för att stimulera sysselsättning och tillväxt. I högkonjunktur handlar det om att inte överhetta utan bygga en god beredskap och skyddsvallar inför framtida lågkonjunkturer.

Det här är nationalekonomins ABC. Det här är grundkurs 1A.

Man ärver sällan ett blankt blad, och när den grönblå majoriteten tog över styret hösten 2018 visste vi att lågkonjunkturen snart skulle knacka på dörren. Det här är vår ekonomiska förutsättning. Den ärvdes inte av det tidigare styret. Däremot ärvdes Stockholms ekonomiska beredskap för den lågkonjunktur som experter ändå berättar kommer, och det är vår beredskap för en kommande lågkonjunktur som sätter ramen för den grönblå ekonomiska politiken.

När återhållsamhet och sparande ska gälla i en högkonjunktur valde man i stället att spendera. Det förstnämnda är möjligtvis lite tråkigare för politiker som värderar kortsiktig vinst över långsiktig stabilitet. Men det får givetvis konsekvenser längre ned i kedjan, och det är där vi står nu.

För att sammanfatta i klartext har man alltså fördubblat stadens skuld under den här perioden. Man har en ohållbart hög utdelning från bolagen. Man kan säga att man har plundrat koncernen på eget kapital. Man har höjt skatten i högkonjunktur. Dessutom innebär detta att vi nu riskerar att försämra vår kreditvärdering för framtiden. Man har dopat budgeten inför 2018, och det här måste vi nu möta.

Som finansborgarråd är det nu mitt ansvar att prioritera och parera risker för att Stockholm hamnar i en lågkonjunktur, med de risker och effekter som kommer att följa. Om vi är effektiva och just prioriterar kärnverksamheten kommer vi att kunna klara detta.

Det betyder att vi behöver göra några väsentliga delar. Vi behöver stärka sysselsättningen, och det gör vi inte minst genom tydliga insatser för att fler ska komma i arbete. Vi behöver jobba mycket mer för att det ska vara lönsamt att arbeta,

och vi måste ha en aktiv integrationspolitik. Vi måste hela tiden prioritera kärnverksamheterna. Det är stockholmarnas behov av omsorg, arbete, utbildning, trygghet, en god miljö, bostäder och transporter som ska vägleda Stockholm. Kommunal kärnverksamhet måste prioriteras, och det är innebörden av att ta verkligt politiskt ansvar.

Vi måste också nyttja företagspotentialen. Småföretagarna är själva förutsättningen för Stockholms sysselsättning. Om företagen ska välja Stockholm måste Stockholm välja företagen, och vi har exceptionellt goda förutsättningar att vara en av världens mest företagsvänliga städer. Det här är en resurs vi kan nyttja mer än någonsin tidigare. Vi har åtgärder för att förbättra företagsklimatet i Stockholm, vilket vi jobbar med nu, och mycket handlar om servicen till företagare. Det är de som möter oss i sin vardag, och det handlar om handläggningstider, attityder, avgifter, tillsyn och bemötande. Det handlar också om möjligheter att få verka som företagare i Stockholm även inom välfärdssektor.

I alla dessa avseenden höjer vi ambitionerna. Vad Stockholm nu behöver är en ekonomi i balans och en stark sysselsättningspolitik. Stockholmare ska kunna lita på att kärnverksamheten alltid prioriteras och att vi kan prioritera bort kortsiktigt politiskt brus. Lyckas vi med detta har vi också goda förutsättningar att klara de lite tuffare ekonomiska år som kommer att följa.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 69

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Låt mig börja med att tacka stadens fantastiska medarbetare – dessa medarbetare som har gjort sitt jobb och gjort att Stockholms stad i dag kan redovisa detta goda resultat för 2018!

Vi ser hur arbetslösheten och behovet av försörjningsstöd minskade. Vi ser hur skolresultaten ökade och hur klyftorna mellan olika skolor minskade. Vi ser att tre nya relationsvårdscentra startade. Vi beslutade om tunnelbaneutbyggnaden, och klimatinvesteringarna fortsatte.

Staden lämnade ett resultat där alla ekonomiska mål är uppfyllda, det sista inte minst viktigt eftersom vi nu går in i en ny mandatperiod, där stadsledningskontoret varnar för att den förda politiken inte är långsiktigt hållbar på grund av de sänkta skatterna. I längden är det nämligen inte hållbart att låt utgifterna öka med 5 procent, medan intäkterna ökar med endast 1 procent. Då går ekonomin inte ihop.

På samma sätt är det med bostadspolitiken. Under den förra mandatperioden ökade vi bostadsbyggandet kraftigt. Aldrig har så många hyresrätter förmedlats som under förra året. Fram till andra kvartalet bedömde också kontoren att bostadsmålen skulle klaras. Därefter har byggkonjunktur, Trafikverket och den nya borgerliga majoriteten hjälpts åt att stoppa detaljplaner och skjuta upp markanvisningar. I tider av avmattande byggkonjunktur behövs det ett styre i staden som driver på för mer bostadsbyggande och som inte bromsar upp.

Med den i grunden positiva årsredovisningen finns ändå mycket kvar att göra för att Stockholm ska vara en stad för alla. Arbetet för att ge alla stockholmare möjligheter att vara trygga, fria och fulla av möjligheter har bara börjat. Ekonomiska och sociala klyftor begränsar ännu alltför många stockholmare i deras vardag.

Vi startade den sociala hållbarhetskommisionen, och nu ser vi hur man stoppar projekt i byrålådan. Det är fel prioritering. Vi vill bygga ett Stockholm för alla. Bifall till den Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 70

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! När Karin Wanngård tog över efter Sten Nordin tackade ju Karin för den goda ekonomin och lovade i sin tur att överlämna en god ekonomi.

Så är det dock inte riktigt. Revisorerna kommer att redogöra för sina åsikter senare i dag. I deras rapport ser vi att när man räknar bort reavinster och gjorda avsättningar från årets resultat som uppgår till drygt 3 miljarder så blir faktiskt resultatet negativt med 570 miljoner kronor. Detta uttrycker revisorerna är en mycket oroande utveckling, vid sidan av att man har fördubblat skuldsättningen, höjt skatten och tagit ut alldeles för mycket utdelning som kraftigt minskar det egna kapitalet inom koncernen. Det är klart att det här är oroväckande ekonomisk politik – en oansvarig politik som kommer att kunna leda till försämrat kreditbetyg om man inte vidtar tydliga åtgärder.

Det här behöver vi flagga för redan nu. Vi har inte kommit till ett dukat bord. Vi har kommit till ett plundrat bord.

Anförande nr 71

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Finansborgarrådet Anna König Jerlmyr står här i talarstolen och vågar påstå att vi inte lämnar en god ekonomi efter oss. Det vet hon är felaktigt. Hon ser ju i årets resultat att ekonomin går ihop, trots att ni första dagen när ni tog över stoppade markanvisningar, stoppade start-PM och stoppade upp hela bostadsbyggandet – det som revisorerna pekar väldigt tydligt på inte är hållbart.

Anna König Jerlmyr pratar om plundring – när vi har en stad som går med miljardvinster! Det är anmärkningsvärt att vara så dåligt insatt i stadens ekonomi. Men läs själv tjänsteutlåtandet där det står skatteintäkternas begränsade ökning beror på lägre utdebitering och att man ser med ökad oro på att vi inte får ihop budgeten. Det skulle oroa mig om jag var finansborgarråd.

Anförande nr 72

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det var verkligen stora ord från finansborgarrådet om plundring och hej och hå. Faktum är att vi tog över en gravt underfinansierad socialtjänst som jag och dåvarande socialborgarrådet tillsammans jobbade i flera år med att få på fötter, bland annat med stora satsningar men också med handlingsplaner. Vi tog över en hemtjänst där man kunde välja mellan 200 olika aktörer men inte välja

vad personalen skulle göra när de väl kom. Vi tog över en bostadsmarknad som såg allt annat än ljus ut men fick till slut igång byggandet så pass mycket att vi faktiskt hamnade på historiskt höga nivåer.

Jag är stolt över det arbete som vi åstadkom under den förra mandatperioden, och jag tycker att årsredovisningen är ett väldigt tydligt exempel på det.

Vi lämnade också efter oss en stark ekonomi, högsta kreditvärdighet och alla ekonomiska mål uppfyllda – vi har skäl att sträcka på oss och vara stolta.

Mycket arbete återstår såklart att göra, men jag skulle ändå vilja lyfta några saker som jag hoppas att den nya majoriteten fortsätter med. En sådan sak som jag brinner väldigt mycket för är frågan om äldre i hemlöshet. Något av det viktigaste som vi gjorde på det området handlade just om äldres rätt till boende även om man har skulder och även om man till exempel har missbruksproblem eller en tämligen hög alkoholkonsumtion.

Vi öppnade bland annat ett nytt seniorboende, Monumentet, vi startade upp alternativ till härbärgen och vi öronmärkte kontrakt i Micacas bestånd just för äldre med skuldproblematik. Resultatet såg vi 2018. Vi ser en minskning av antalet äldre i hemlöshet med nästan 20 procent.

Det här arbetet måste fortsätta. Vi ska ha en nollvision för äldre i hemlöshet i den här staden, för alla äldre förtjänar en värdig äldreomsorg – även den som i andras ögon tar en pilsner för mycket.

Vi öppnade flera seniorboenden, till exempel 82 nya lägenheter i Kastanjen som jag invigde i augusti. Vi har också Väderkvarnen på Norrmalm med 45 nya lägenheter. Det var den första markanvisningen någonsin i Micacas regi vad gäller seniorbostäder. Micasa hade aldrig byggt seniorbostäder förut.

Det är oerhört viktigt att vi nu rustar oss för de demografiska förändringarna, att vi får ihop mark- och äldreboendeplaneringen och att vi faktiskt ser till att vi kan trygga äldres rätt till ett boende även i framtiden.

Därför tycker jag att det är oerhört anmärkningsvärt att en majoritet som säger sig värna god ekonomisk hushållning och som säger att vi måste rusta våra bolag så att det inte ska bli förslumning och så vidare väljer att plocka ut 40 miljoner ur vårt äldreboendebolag Micasa. Det är ett bolag som har oerhört låg soliditet men som behöver rustas för att bygga oerhört mycket.

Man väljer att plocka ut 40 miljoner kronor i stället för att låta pengarna stanna i bolaget och faktiskt bygga bostäder för våra äldre stockholmare. Jag tycker att det är snålt, jag tycker att det är anmärkningsvärt och jag tycker att det är ytterst kortsiktigt. Micasapengarna behöver stanna i Micasa och komma våra äldre till del.

Anförande nr 73

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Under förra året tog kansliet för mänskliga rättigheter fram en rapport som kartlade kvinnors möjligheter till

delaktighet och inflytande, rätten till egen försörjning och rätten till ett liv fritt från våld. Rapporten visade på stora skillnader i livsvillkor för kvinnor i staden, där den största gruppen i ekonomisk utsatthet är utrikes födda kvinnor. Flera av de intervjuade kvinnorna lyfte känslan av isolering och diskriminering samt behovet av sammanhang och mötesplatser för att komma in i samhället.

I årsredovisningen som vi nu har framför oss kan vi läsa om hur staden har jobbat för att uppnå målet om jämställdhet, om frihet från våld och om delaktighet. Vi får veta att fler kvinnor är egenförsörjande och att samtliga stadsdelar har jobbat med att stödja kvinnors organisering. Vi får veta att lönerna höjts i kvinnodominerade yrken och att fler gått från ofrivillig deltid till heltidsanställning. Vi får veta att flera mötesplatser utvecklats för att passa flickor och hbtq-ungdomar. Tjejgrupper har startats över hela staden.

Ett gott exempel är Skarpnäck, som lyckats få upp andelen flickor som besöker fritidsgårdarna från 29 procent till 48 procent under 2018. Det har skett tack vare riktat, uppsökande arbete inom ramen för vår satsning på ungas organisering, en satsning som också innebar kompetensutveckling av fritidspersonal för att skapa jämställda och inkluderande mötesplatser. Den satsningen är nu borta.

Även stödet till kvinnoföreningar som arbetar förebyggande mot våld och som hjälper kvinnor att etablera sig i samhället tas bort. Det uppsökande arbetet för att nå nyanlända kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden dras ned. Samtidigt ser vi hur möjligheten att få en egen bostad försvåras genom utförsäljningar av hyresrätter. Det kommer att slå hårdast mot just kvinnor i ekonomisk utsatthet, mot ensamstående kvinnor.

Målen om jämställdhet och frihet från våld är nu borta ur den grönbå budgeten. De styrdokument vi tog fram finns kvar, men det hjälper inte när resurserna och politiken saknas. I nästa årsredovisning kommer vi att få veta mer om sparkrav på välfärden men mindre om hur Stockholm är att leva i för kvinnor.

Vi hoppas att den grönbå majoriteten ska inse att det är fel väg att gå och att arbetet för att skapa en jämställdhet stad fri från våld och förtryck måste fortsätta. Bifall till den gemensamma reservationen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ!

Anförande nr 74

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Från och med på onsdag kan vi förtidsrösta i valet till Europaparlamentet. För de flesta som jag har mött hittills handlar det valet om två saker: att stoppa klimatförändringarna och att försvara ett demokratiskt och öppet Europa.

Jag håller helt med dem jag har mött. Årsredovisningen visar också att vi här i Stockholm har tagit viktiga steg för att ställa om vår stad och vår organisation men också att arbetet framöver måste skalas upp. Många, inte minst miljöförvaltningen, pekar på att mer resurser måste till. Det måste prioriteras framför skattesänkningar.

När det handlar om att försvara vår demokrati och öppenhet är jag helt övertygad om att vårt kraftfullaste verktyg är att bygga ett samhälle som håller samman. Därför upprör det mig att majoriteten har strukit målet om ett Stockholm för alla. Jag vet att inte alla här inne delar min övertygelse om att de tendenser som vi ser i Europa med växande polarisering, ökat stöd för högerextrema krafter och en misstro mot etablerade medier går hand i hand med den växande ojämlikhet som vi ser inom många europeiska länder. Men jag är ändå övertygad om att vi måste orka se det sambandet, för forskningen visar tydligt att när vi ser ökade skillnader i livsvillkor ökar också risken för social oro och för minskad tillit. Ytterst hotar detta hela vår sociala hållbarhet.

Då går det inte att bortse från att Stockholm är en av de storstäder i Europa där ojämlikheten har vuxit snabbast under de senaste decennierna. Det är inte en hållbar utveckling, och det var därför som vi tillsatte kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm under den förra mandatperioden. Det var första gången som vår egen kommun arbetade systematiskt med att kartlägga skillnader i livsvillkor och kommande konkreta förslag om hur vi kan få bukt med dessa.

I den redovisning som kommissionen gör i *Färdplan för ett Stockholm för alla* finns en viktig genomgång både av de kartläggningar som har gjorts, de erfarenheter som man bör ta med sig inför framtiden och även goda exempel på hur vi har arbetat just med att minska skillnaderna i vår stad. Men det är ett långsiktigt arbete, för Stockholm är fortfarande en stad där det är skillnad på våra förutsättningar beroende på var vi växer upp, vilka föräldrar vi har och vilken skola vi går i. Jag är övertygad om att Stockholm *kan* vara en stad där alla barn och ungdomar som växer upp faktiskt vågar drömma stora drömmar om framtiden och får chansen att tro på sin egen framtid. Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 75

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Vår frågeställning och våra funderingar nu grundar sig på varför man inte gjorde mer när man styrde under en kraftfull högkonjunktur. Arbetslösheten nu är ungefär densamma som 2014 trots högkonjunkturen. Företagsklimatet har kraftigt försämrats. Vi behöver verkligen intensifiera när det gäller åtgärder som nu behövs för att stå rustade inför den lågkonjunktur som kommer att komma.

Det handlar om jobb och om att det ska löna sig bättre att gå från bidrag till jobb. Det finns inga skattehöjningar som kommer att kunna leda till detta. Det handlar som sagt var också att förbättra företagsklimatet. Här såg vi ett tydligt ras, och det är det vi måste vända nu.

Jag tycker att det är bra med insikter, men vi hade gärna sett mer handlingskraft under den högkonjunktur som rådde. I stället skuldsatte man Stockholm och tog ut en historiskt hög utdelning som är helt ohållbar och som dessutom minskar stadens skyddsvallar mot kommande ekonomiska kriser. Det försvagar vår motståndskraft nu när ekonomin håller på att vända.

Anförande nr 76

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är ett högt tonläge från finansborgarrådet i frågan kring satsningar och hur mycket pengar som används eller inte, detta med tanke på att ni i era oppositionsbudgetar ville ta ut mer pengar från koncernen och inte mindre.

Gällande arbetslösheten måste jag som före detta arbetsmarknadsborgarråd säga att jag är väldigt stolt över att vi under mandatperioden lyckades halvera antalet personer som är beroende av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Om Anna König Jerlmyr bejakar de här satsningarna tycker jag att hon i stället för att skära ned på arbetsmarknadsinsatserna borde fortsätta det arbetet så att ännu fler stockholmare kan få chansen att gå från försörjningsstöd in i egen försörjning.

Det är beklagligt och upprörande att den borgerliga majoriteten nu väljer att lägga färdplanen till handlingarna i stället för att fortsätta arbetet med att minska skillnaderna i Stockholm och ta vara på de erfarenheter som kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm gav. Jag hoppas verkligen att Stockholm inte kommer att få alltför stora och ökade klyftor under de kommande åren.

Anförande nr 77

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande, ledamöter! Förra veckan utlyste det brittiska parlamentet ett nödläge för miljön och klimatet. Förslaget, som drevs fram av klimataktivister, plockades upp av Labour och sedan togs av underhuset, innebär ett erkännande av att Storbritannien, fast egentligen förstås hela världen, befinner sig i ett krisläge. Enligt FN:s klimatpanels senaste rapport har vi ungefär tio år på oss att halvera de globala utsläppen, vilket innebär att vi i den rika delen av världen har en skyldighet att gå fram ännu snabbare.

Stockholms stad har enats om en gemensam strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, vilket är bra, men det som egentligen har betydelse för klimatet är ju inte när vi gör det sista utsläppet utan hur stora utsläpp vi har gjort fram till dess. Det finns med andra ord alla skäl i världen att göra de stora utsläppsminskningarna så snart som möjligt och inte vänta till sista stund.

Tyvärr är det här en insikt som inte riktigt verkar prägla den nuvarande grönblå majoriteten. Vi kan tyvärr notera att utsläppen inte alls minskar eller inte minskar i den takt de borde. I vissa sektorer ökar utsläppen till och med. För detta bär vi ett gemensamt ansvar. Vi har alla gjort för lite, även om vissa definitivt har gjort mer för lite än andra. Vi kan inte påverka historien, men vi kan fortfarande påverka framtiden.

Därför blir jag lite oroad av den passivitet på det här området som jag tycker präglar majoriteten. Var finns insikten om att vi faktiskt befinner oss i ett nödläge och behöver vidta kraftfulla åtgärder? När kommer det ett beslut om att snabbavveckla Bromma till exempel? När kommer det ett beslut om att elektrifiera alla godstransporter i staden? När ska ni våga stödja utsläppsfria fordon genom differentierade p-avgifter eller genom att upplåta kollektivtrafikkörfält åt ellastfordon? När tar ni på allvar tag i den fortfarande ökande biltrafiken i staden? När slutar ni stödja nya motorvägar på Södertörn? När inför ni permanenta gågator i innerstaden och förortscentrum? När får

vi se initiativ för att kraftigt öka produktionen av sol- och vindkraftsel? När får vi se radikala minskningsmål för utsläppen från de livsmedel staden serverar? När kommer ett beslut om en storskalig anläggning för biokol som kan sänka stadens nettoutsläpp med 250 000 ton koldioxid per år?

Det här är budgetfrågor som kan kokas ned till: Varför prioriterar ni skattesänkningar i stället för klimatsatsningar? Varför prioriterar ni att sänka stadens skuldkvot i stället för klimatinvesteringar?

Vi är många som undrar, och vi är oroliga!

Anförande nr 78

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Minskar vi inte våra skulder kommer vi inte att ha råd med så mycket annat heller. Det är liksom grunden: En välskött ekonomi behövs för att möjliggöra framtida investeringar. Jag beklagar att Vänsterpartiet kanske inte riktigt har den insikten och inte tar vår skuldsättning på det allvar som man borde göra.

Det är klart att vi har höga ambitioner. Vi ska till och med vara klimatpositiva 2040, och det arbetar vi hårt för. Vi letar också efter insatser och investeringar som ger verkligt resultat. Biokolsänkor är absolut någonting som man skulle kunna utveckla vidare. Just nu är det under en utvärderingsfas. Någon annat som jag tycker är väldigt intressant att titta på är de koldioxidavskiljningar som man kan göra med kraftvärmens. Det är också möjligt att skala upp och sedan binda koldioxid i marken.

Det är den typen av investeringar som jag tror att vi bör titta på framåt. En del av de saker som Rikard Warlenius nämnde såsom differentierade parkeringsavgifter och trängselavgifter skulle man också kunna titta på. Det är inte möjligt nu på grund av lagstiftningen, men vi har fört fram att det i sig skulle kunna vara mer verkningsfullt.

Anförande nr 79

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Vi har ju lite olika syn på ekonomi. Så är det helt enkelt. Vi fattar också att man inte kan ta pengar från ingenstans, men i vissa situationer är det välmotiverat att investera. Under den förra mandatperioden hade vi en enorm bostadsbrist, och det var en stark inflyttning till Stockholm. Självklart måste vi då låna för att kunna bygga bostäder till dem som flyttar hit, och när de har en bostad måste de också ha skola, välfärdsinrättningar och så vidare.

Nu uppmärksammar allt fler att klimatet gör att vi befinner oss i ett nytt nödläge. Att då svara med gnetiga bokföringsskäl och säga att vi inte har råd tror jag inte att framtida generationer kommer att bli särskilt nöjda. Ni har ju prioriterat skattesänkningar och säger att ni ska minska skuldkvoten, samtidigt som det engelska parlamentet deklarerar nödläge för miljön och klimatet. Vi håller inte med om den prioriteringen helt enkelt.

Anförande nr 80

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Årsredovisningen för 2018 med uppföljning av budget för Stockholms stad tycker jag visar med tydlighet att flera år av felprioriteringar har slagit hårt mot Stockholms kommuninvånare. Jag ska endast nämna ett exempel.

Man påstår i denna uppföljning att tryggheten ökar, vilket vi kraftigt ifrågasätter. Vi skulle säga att det är helt tvärtom: att den upplevda otryggheten för stockholmarna i stället ökar, inte minskar. Här är det viktigt att staden fortsätter att arbeta med de trygghetsskapande åtgärderna så att vi kan vända denna negativa utveckling.

Utöver detta vill jag hänvisa till det utdelade särskilda uttalandet här i kommunfullmäktigesalen.

Anförande nr 81

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag skulle vilja tala om en enskild beslutspunkt som vi fattar beslut om här ikväll, och det gäller avsättningen till trygghetsinvesteringar på nästan 50 miljoner kronor. Totalt är 100 miljoner kronor avsatta för detta 2019, och i och med beslutet i kväll kommer vi i år att ha avsatt nästan 60 miljoner kronor av dessa 100 miljoner. I april godkände trygghetsutskottet 11 miljoner och i och med den här kvällen avsätter vi nästan 50 miljoner till.

Dessa investeringar ska bidra till att göra den fysiska stadsmiljön tryggare. Mycket fokus på trygghetsarbetet har ju i Sverige varit, skulle jag vilja säga generellt, på det förebyggande arbetet, och det är otroligt viktigt att socialtjänst, fritid och skola kan jobba för att bekämpa att människor, barn och ungdomar utvecklar en kriminell livsstil. Det vi kallar den situationella brottsbekämpningen har det dock varit tystare om, men den är också väldigt viktig. Hur vi utformar städer och platser spelar nämligen stor roll för tryggheten och också för brottsutvecklingen.

När jag satt i stadsbyggnadsnämnden betonade jag dessa frågor väldigt mycket, och som trygghetsborgarråd kommer jag att fortsätta att göra det. Det finns någonting som kallas "broken windows syndrom". Det handlar just om att man inte ska låta platser förfalla. Det vill säga, så fort man ser ett trasigt fönster ska det lagas, för annars kommer det trasiga fönstret att leda till en nedklottrad vägg, den nedklottrade väggen leder till nedsparkade kulturella föremål exempelvis och till slut blir platsen väldigt otrygg att vistas på.

Genom trygghetsinvesteringar kan vi göra tillägg och upprustningar som gör platser tryggare och som gör att människor vågar vistas på dessa platser under större delar av dygnet.

Efter kvällens beslut finns det 40 miljoner kvar att ansöka om. Jag vill verkligen uppmana både centrala förvaltningen och stadsdelsförvaltningar att vara kreativa och tillsammans med civilsamhället och polisen hitta platser som genom fysiska investeringar kan bli tryggare. Den här satsningen fanns även förra året, även då med

en avsättning på 100 miljoner kronor. Dock var det endast 30 miljoner kronor som användes.

Nu ökar vi det politiska engagemanget i den här frågan, och vi ställer tuffa krav på dem som ansöker. Pengarna ska verkligen gå till att göra platser tryggare och inte bara ses som budgetförstärkande reinvesteringspengar. Det ska finnas en grundlig analys bakom varför platsen är otrygg och på vilket sätt investeringen kan leda till ökad trygghet. Sedan kan vi från politiken godkänna det.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 82

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I årsredovisningen för 2018 kan vi se vad vi i den rödgrönrosa majoriteten genomförde under vårt sista år. Det är inte lite, inte minst på socialnämndens område som jag tänkte prata lite om.

Vi har gjort många saker som på riktigt har gjort skillnad för stadens personal och för stockholmare som behöver samhällets stöd. Vi har sett till att tak-över-huvudetgarantin har uppfyllts alla dagar. Ingen stockholmare som befinner sig i hemlöshet och som staden har fått kännedom om, och alltså kan uppfylla garantin för, har behövt sova ute. Antalet äldre hemlösa har minskat med 20 procent tack vare de satsningar som Vänsterpartiet var drivande i att genomföra. En ny handlingsplan har tagits fram för socialtjänstens arbete med barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden, och det har haft ett tydligt barnperspektiv.

Vi hade nu gärna sett att den nya majoriteten hade fortsatt arbetet mot hemlöshet, till exempel fler Bostad först-lägenheter och försöks- och träningslägenheter, i stället för att som nu genomföra ombildningar och utförsäljningar som kommer att förvärra bostadsbristen och leda till ökad hemlöshet.

Den rödgrönrosa majoriteten arbetade även strategiskt hela den förra mandatperioden för att förbättra socialarbetarnas arbetsvillkor. Det arbetet har fått goda resultat och lett till mindre personalomsättning och färre konsulter på stadsdelarna. Vi genomförde också lönesatsningar föregående år för socialekreterare och annan personal som arbetar med ungdomar i våra förorter.

Även arbetet mot mäns våld mot kvinnor har tagit stora kliv framåt förra året. Vi var inne på det. Vi inrättade till exempel tre nya relationsvåldscentra. Staden har nu fyra stycken. Där kan utsatta få stöd och även våldsutövare få behandling, något som saknades tidigare. Detta tillsammans med det våldsförebyggande arbetet i skolor som inleddes den förra mandatperioden gör att vi har tagit stora kliv framåt i att minska mäns våld mot kvinnor.

Under förra året fortsatte vi också att utveckla det förebyggande arbetet för att skapa en trygg och jämlik stad för alla barn. Till exempel inrättades skolsociala team, och det var fungerande samverkansarbete med stadsdelarna, poliser, sociala insatsgrupper

och så vidare. Det här arbetet behöver fortsätta och finansieras tidigare av sociala investeringsfonden. Vi hoppas att pengar kommer för att det här ska kunna fortsätta.

Sist men inte minst har också andelen personer med ekonomiskt bistånd minskat. Många har fått jobb och sysselsättning. Förra året förmedlades 1 000 Stockholmsjobb varav 90 procent går vidare till egen försörjning. Även andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat, mest i Spånga–Tensta.

Stockholm hade behövt ett fortsatt styre som verkar för ett jämlikt Stockholm. Nu väntar i stället värre bostadsbrist och nedskärningar i välfärden när skattesänkningar prioriteras. Bifall till reservationen från S, V och FI!

Anförande nr 83

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige, åhörare! ”Sociala och ekonomiska skillnader anses bäst förklara segregationsmönster i Sverige. Stora inkomstskillnader är exempel på vad som bidrar till att segregationen ökar. Samtidigt som alla inkomstgrupper i Sverige har fått bättre ekonomi under de senaste decennierna, har de socioekonomiska skillnaderna och klyftorna i Sverige vuxit och därmed också segregationen. Forskare brukar också betona till exempel utvecklingen på bostadsmarknaden och arbetsmarknaden samt diskriminering, särskilt etnisk diskriminering, som orsaker bakom segregation.”

Det här är inte mina ord, utan det är hämtat från myndigheten Delegation mot segregation. Men det säger mycket om vilken politik som behövs om man på allvar vill bryta den segregation som vi nog ändå är överens om är tydligt märkbar i Stockholm.

Under 2018 gick färre stockholmare på försörjningsstöd. Fler ungdomar fick jobb, och skolresultaten pekade uppåt i de skolor som haft lägst resultat. Jag är stolt över att den inriktning som Stockholm hade under den förra mandatperioden handlade om att skapa ett Stockholm för alla genom hållbarhet på alla områden.

Därför är det såklart oroande med den nya grönbå majoriteten. Ni väljer en så kontraproduktiv väg. Nu blir det nämligen färre sommarjobb till unga. Bara i Spånga–Tensta försvinner 300 sommarjobb. Det är 300 färre ungdomar som får chansen att tidigt få in en fot på arbetsmarknaden.

Det är också i Järva som man nu vill fortsätta den här utförsäljningskarusellen som vi stoppade. Men nu ska den återupptas, eftersom Moderaterna har fått sätta riktningen på bostadspolitiken och inte oväntat värnar en bostadskarriär framför människors möjligheter till hyresrätter till en rimlig hyra. Då tänker jag åter på myndighetens ord om segregation och om hur bostadssegregation, arbetsmarknad och diskriminering hör ihop och påverkar varandra.

Under vår tid vid makten utbildades hundratals av stadens chefer i antirasism och diskriminering, sådant som vi fick höra var onödiga projekt. Vi tog fram en rapport om kvinnors makt och inflytande där det tydligt framgick att kvinnor i stadsdelar med hög andel personer med utländsk bakgrund ofta står längre från arbetsmarknaden och

har lägre ekonomisk standard än i andra stadsdelar. Därför satsade vi särskilt på uppsökande arbete mot kvinnor långt från arbetsmarknaden men också på särskilt stöd till kvinnors egen organisering. Vi ser inte längre det här uppdraget på stadsdelarna.

Jag tycker att det är beklämmande hur det nya styret för en politik som vi kan förvänta oss ökar segregationen i Stockholm. Det är ju det som kommer att bli facit av en bostadspolitik bara för dem som har råd att köpa sin bostad och en arbetsmarknadspolitik som ger färre chanser åt unga, kombinerat med en kulturpolitik som ger färre unga möjligheter att delta i kulturskolans verksamhet eller att komma och besöka biblioteken med sin skolklass.

Årsredovisningen för 2018 visade att vi var på rätt väg. Vi hade väldigt mycket kvar, men vi var på rätt rödgrönrosa spår. Jag vill yrka bifall till vår reservation.

Anförande nr 84

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Det finns mycket att säga. Man räknar upp allting som har blivit bättre, men samtidigt ser vi hur otryggheten kraftigt har ökat i skolan och hur skolresultaten sjunker i årskurs 6 bland både flickor och pojkar. Det är klart att här har vi i den grönbå majoriteten höga ambitioner, för det är just genom skolresultaten som vi kommer att lyfta fler unga till att klara skolan och till att kunna ta sig vidare till gymnasiet. Vi vet nämligen hur höga arbetslöshetssiffrorna är för dem som inte klarar sin gymnasieexamen.

När det gäller sommarjobben är det fortfarande samma årsmål som den tidigare majoriteten hade och ingen minskning. Men ni höjde skatten och gjorde det mindre lönsamt att arbeta och mindre lönsamt att gå från bidrag till jobb. Det är klart att ekonomiskt bistånd minskar och arbetslösheten är stabil i högkonjunktur, men man hade kunnat sänka den ytterligare, särskilt för dem med utländsk bakgrund.

Nu får vi ta krafttag. Vi har en tydlig politik för fler i arbete, och vi kommer att fokusera på det. Det kommer att behövas de kommande åren, eftersom så lite gjordes under den förra mandatperioden.

Anförande nr 85

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker ändå att det är lite oförskämt att säga att så lite gjorts de senaste åren. Vi kan ju titta på årsredovisningen och se hur mycket som gjordes. Skolresultaten ökade till exempel i Husbyskolan, där man hade haft lägst resultat. Det är jättebra att ni vill fortsätta att öka skolresultaten; det tror jag inte att vi är oense om någonstans i den här salen.

Men jag vill ändå poängtera: Det är inte mer lönsamt att gå på bidrag än att få jobb. Det var det inte under den förra mandatperioden heller. Jag har jobbat med försörjningsstöd, och det är oerhört lite pengar man får. I princip alla jobb betalar bättre än så, även med vår skattesats som för övrigt inte är särskilt hög jämfört med resten av landets kommuner. Jag undrar därför om Anna König Jerlmyr tycker att det inte är lönsamt att arbeta i övriga delar av Sverige. Det är en ganska världsfrånvärd uppfattning, vill jag säga.

§ 13 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2018 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt revisionsberättelse för kommunalförbund

Anförande nr 86

B o s s e R i n g h o l m : Ordförande, ärade fullmäktigeledamöter! Precis som fru ordförande sa hoppas jag att ni har tillfälle att ta del av den här lilla sammanfattningen som vi har gjort i stadsrevisionen över våra iakttagelser under det gångna året.

Bakom den lilla broschyren finns naturligtvis ett omfattande revisionsarbete som har gjorts under stadsrevisor Maria Lindgren Perssons ledning på vårt revisionskontor. Vi är 20 förtroendevalda revisorer från alla politiska partier som har arbetat under året. Vi lämnar varje månad olika rapporter om olika ämnen som vi studerar. Vi gör också en sammanfattning för året och granskar då med utgångspunkt från god revisionssed det arbete som utförts i staden under året.

Naturligtvis har vi när vi nu summerar hela den förra mandatperioden anledning att se en del mönster som har återkommit under resans gång. Vi vill särskilt lyfta fram att vi arbetar på det sättet att vi 20 förtroendevalda revisorer dels finns i den revisorsgrupp 1 som jag har varit ordförande i, dels i revisorsgrupp 2 och 3 som mina kollegor senare kommer att tala om. Michael Santesson och Ulf Bourker Jacobsson som har varit ordförande i respektive grupp kommer då att tala om sina respektive nämnder som de har granskat.

Ser man till helheten under perioden har det ju varit en stark befolkningsutveckling i Stockholm. Det har varit en flyktingkris som påverkat hela landet och Stockholm i särskild utsträckning, och det har varit en diskussion om trygghet, säkerhet och inte minst klimatfrågorna och utvecklingen på arbetsmarknaden, något som redan har nämnts här i flera anföranden.

Om vi ser till helheten kan man säga att kommunens utveckling när det gäller de ekonomiska frågorna har varit mycket positiv och följt de intentioner som kommunfullmäktige har fattat beslut om. De olika mål som har ställts upp och som vi hela tiden granskar har helt eller delvis kunnat uppfyllas, även om det naturligtvis finns många invändningar som man kan göra på en del av de här målen. Man kan säga att det har varit särskilda svårigheter med ett av målen under senare tid, och det har varit bostadsmålet. Det är en diskussion som kommer att fortsätta med tanke på den konjunkturförsämring som har setts under senare tid och de särskilda problem som finns på bostadsmarknaden.

Ändå har det byggts fler bostäder än på länge i staden, och ser man det här i ett mycket långsiktigt perspektiv kan man konstatera att det ibland har gjorts en typ av rätt intensiva bostadsuppbyggnader. Sedan kanske det kommer perioder när det sker avmattningar och man inte kan hålla samma goda takt även i fortsättningen. Detta är alltså någonting som det finns skäl att hålla ögonen särskilt på i fortsättningen.

Det har varit en stor bostadsproduktion. Ändå är måluppfyllelsen relativt lågt i förhållande till de mål som ställts upp. Vi har på motsvarande sätt, kan man säga, en utveckling som har varit positiv också när det gäller kunskapsskillnaderna i skolan och kunskapsutvecklingen men ändå inte helt i enlighet med de mål som har ställts upp på olika områden. Vi utgår naturligtvis från att detta arbete kommer att fortsätta mot de mål som har ställts upp som handlar om att skapa en likvärdig utbildning för alla elever oavsett var i staden de bor.

Det ska också understrykas att samtliga finansiella mål som har ställts upp i den här budgeten och tidigare också har nåtts. Det är naturligtvis viktigt att stadens ekonomi är stark med tanke på de fortsatta utbyggnader som kommer att ske på olika välfärdsområden, inte minst när det gäller behovet av fortsatt bostadsutbyggnad och den starka befolkningsutveckling som vi har sett under senare år.

Vi har även granskat den så kallade internkontrollen. Den har förbättrats i förhållande till tidigare granskningar som vi har gjort, men det finns fortfarande mycket kvar att hantera när det gäller internkontroll. Jag tror att ni säkert har uppmärksammat det som står i handlingarna och som vi talade om redan förra året, nämligen att vi har uppmärksammat flera olika områden där det finns skäl att vara uppmärksam på så kallad förtroendeskadande verksamhet.

Det är alltid så att när man upptäcker något som är fel, kanske riktigt fel, så säger många: Varför har man inte sett detta tidigare? Och det är väl det som är svårigheten: att hela tiden vara på tå och hela tiden vara beredd på att det kan inträffa någonting som bryter mot regelverket. Vi har lagt ned mycket arbete på att försöka hitta förebyggande insatser.

Jag vill också gärna flagga för att vi från revisionskontoret kommer att fortsätta detta arbete med insatser gällande förtroendeskapande åtgärder, och vi har också skapat ett samarbete med stadsledningskontoret eftersom vi tror att det är viktigt att alla nämnder och verksamheter är med i arbetet och att vi lär oss av det som har hänt. Även om vi kanske har varit förskonade från stora händelser på det här området under senare tid vet vi att det mycket väl kan inträffa, och därför måste vi hela tiden följa upp och granska det som händer i nämnderna.

Det har på sina håll startats nya aktiviteter för att ge utrymme för stadens anställda att slå larm om att det finns risker för korrupcion eller andra risker som kan skada förtroendet. Vi vill gärna uppmana er alla i nämnder och styrelser att hemma i er egen nämnd och styrelse tänka efter: Vad finns det på vårt område som kan fallera, skapa hål och skada verksamheter därför att det förtroende som borde finnas för verksamheten inte finns?

Vi har som ni vet lämnat årsrapporter för alla nämnder, och vi lämnar granskningsrapporter för alla bolag. De är av olika karaktär, och vi fyller på med de löpande rapporter som jag talat om tidigare.

Om jag ska göra en summering kan jag väl säga att av de fyra inriktningsmål som ställdes upp för förra året har två uppfyllts helt och två delvis. Vi har pekat på hur

viktigt det är att man kan fortsätta i den riktning som de här målen handlar om. Ser man på helhetsbilden tycker vi att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt.

Den årsredovisning som nu finns är rättvisande och ändamålsenlig, och vi föreslår att den kan godkännas. Vi tillstyrker också från revisorernas sida ansvarsfrihet. Då handlar det både om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och ansvarsfrihet för de nämnder som råder under just revisorsgrupp 1 som jag har varit ordförande i och som handlar om valnämnden, Skönhetsrådet och även servicenämnden.

Slutligen vill jag säga att jag tycker att vi har haft en god dialog med fullmäktige, nämnder, styrelser och alla er som är förtroendevalda ute i verksamheten under året. Vi hoppas att den dialogen kan fortsätta. Vi gjorde förra perioden en innovation som innebär att vi mitt i perioden erbjöd oss att komma ut i nämnder och styrelser för att berätta om revisionens arbete eftersom vi dessvärre ser att alla inte riktigt vet hur vi arbetar. Vi fick ett förvånansvärt gott svar på den förfrågan – 25 av 30 nämnder hörde av sig och vill att vi skulle komma ut och berätta om verksamheten. Vi fick på många håll en ganska god dialog. Den dialogen vill vi gärna fortsätta, så vi tänkte under mandatperioden återkomma med en inbjudan till alla nämnder och styrelser för att berätta om vår verksamhet. Vi vill nämligen inte hålla på med vår verksamhet på egen kammare, utan vi vill ha en verksamhetsgranskning tillsammans med er som är ytterst ansvariga i nämnder, styrelser och de olika bolagen.

Till sist vill vi tacka för ett gott samarbete under den här perioden. Vi har haft ett gott samarbete med presidiet. Även om det nu är ett nyvalt presidium vill vi gärna skicka det tacket vidare också till det tidigare presidiet. De har också en nyckelroll i det arbete som handlar om budgetförberedelser för revisionens verksamhet. Vi är ju en av de verksamheter som under tio års tid faktiskt har haft samma budget. Men det går inte hur länge som helst, för verkligheten ändrar också förutsättningarna även för revisionen. Vi är naturligtvis tacksamma över att det finns ett utrymme för oss att fortsätta en kvalitetsgranskning av den art vi har haft i vårt revisionsarbete även för innevarande år, och vi hoppas på samma sak för de kommande åren.

Med detta vill jag för min del tacka för ett gott samarbete och yrka bifall till vårt yrkande om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och de berörda nämnder som finns under revisionsgrupp 1.

Anförande nr 87

O r d f ö r a n d e n : Innan jag släpper in Michael Santesson som var ordförande i revisorsgrupp 2 vill jag kort säga till dem av oss som har varit med förut och som är lite förvånade över ordningen att vi alltså börjar med årsredovisningen och tar revisorerna sedan, vilket i praktiken innebär att revisorerna måste sitta och vänta medan vi diskuterar årsredovisningen. Det överlever de nog, men detta är alltså numera reglerat i kommunlagen, så vi måste göra på det här sättet – om ni har suttit och funderat på det.

Anförande nr 88

M i c h a e l S a n t e s s o n : Ordförande, fullmäktige! Det kan vara bra med lite förnyelse ibland även för oss revisorer.

Jag ska redovisa för revisorsgrupp 2 som granskar tio facknämnder och tio förvaltningar. Dessa är exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden – som har två förvaltningar, nämligen kulturförvaltningen och stadsarkivet – kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, avfallsnämnden – som saknar förvaltning – samt sist men inte minst utbildningsnämnden.

Revisionen är ett granskande organ, men vi vill också vara främjande och stödjande i staden. Under mandatperioden har vi genomfört många granskningar som sammantaget berört i stort sett alla verksamhetsområden. När vi nu kan summera perioden ser vi att flera av de genomförda granskningarna har bidragit till ett utvecklingsarbete inom de områden som granskats. Det är glädjande att revisionen är bidragande i utvecklingen av staden och att nämnderna inte bara uppskattar vårt arbete utan tar hand om resultatet och driver det vidare.

Jag kommer att redogöra lite kort för grundläggande och fördjupande granskning på revisorsgrupp 2:s områden.

Under det gångna året har vi gjort fördjupade granskningar om till exempel direktupphandling, studiero i grundskolan, prognosarbetet i investeringsverksamheten, systematiskt arbetsmiljöarbete samt styrning och uppföljning av entreprenörer. Inom dessa områden har vi konstaterat utvecklingsområden och även lämnat rekommendationer till granskade nämnder, som vi nu hoppas tar hand om våra rekommendationer.

Vad gäller revisionsåret 2018 har nämnderna i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig, och räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande. Det här innebär alltså många gröna pluppar i vårt pedagogiska uppföljningssystem, som man kan se kondenserat på s. 11 i rapporten. Det är alltså många gröna pluppar, men det finns också avvikelser. Det är de gula plupparna. Inga röda i år.

Avvikelse som har påverkat vår bedömning finns på fyra nämnder. Dessa är utbildningsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt idrottsnämnden. Jag går nu igenom dessa avvikelser.

Vad gäller utbildningsnämnden bedömer vi i likhet med föregående år att det verksamhetsmässiga resultatet inte är helt tillfredsställande. Bedömningen grundar sig på att årsmålen inte nås för ett par av de indikatorer som är av särskild vikt för skolans uppdrag, till exempel andelen elever som är behöriga till nationella program och andelen elever som uppnått målen i alla ämnen. Vi har emellertid noterat att kunskapsresultaten totalt sett har förbättrats jämfört med tidigare år.

Vidare bedöms inte heller utbildningsnämndens interna kontroll vara helt tillräcklig under 2018. Därmed uppvisar utbildningsnämnden som enda nämnd två gula pluppar.

Delar som är angelägna att utveckla är det interna kontrollarbetet på skolenheter, framför allt på gymnasieenheterna. Vidare är delaktigheten i riskanalysprocessen inom central förvaltning och ekonomistyrningen av stadens gymnasieskolor viktiga utvecklingsområden.

Årets granskning visar också att fastighetsnämndens interna kontroll inte är helt tillräcklig och måste utvecklas. Avvikelse i den interna kontrollen har identifierats i flera granskningar. Nämnden behöver stärka den interna kontrollen bland annat genom bättre kontroller av efterlevnaden av lagar och att regler och rutiner följs, till exempel avseende informationssäkerhet och direktupphandling. Även riskmedvetenheten om oegentligheter bör bli bättre i organisationen, inte minst med tanke på att nämnden verkar inom byggsektorn, som är särskilt riskutsatt för oegentligheter.

Vidare vad gäller stadsbyggnadsnämndens interna kontroll bedöms inte heller den vara helt tillräcklig. Vi har uppmärksammat väsentliga brister avseende direktupphandlingar. Nämnden måste säkerställa att direktupphandlingar genomförs i enlighet med LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling. Det är angeläget att nämnden inför rutiner och kontroller som säkerställer att upphandlade avtal efterlevs.

Slutligen har vi idrottsnämnden. Dess bokslut och räkenskaper bedöms inte helt rättvisande. Nämnden har bokfört årliga arrenden som investeringsbidrag, vilket inte är i enlighet med redovisningslagen och gällande norm.

För övriga nämnder har vi som sagt inte noterat några väsentliga avvikelser – bara gröna pluppar alltså.

En översiktlig sammanställning finns som sagt i den här fina skriften. Revisionen föreslår fullmäktige att bevilja ansvarsfrihet för samtliga nämnder inom revisorsgrupp 2:s ansvarsområde. Slutligen vill jag som avgående ordförande för egen del och å hela revisorsgrupp 2:s vägnar tacka för ett gott samarbete under mandatperioden!

Anförande nr 89

U l f B o u r k e r J a c o b s s o n : Ordförande, presidium, ärade ledamöter av fullmäktige i Stockholms stad! Jag ska redogöra lite kort för revisorsgrupp 3. Vi har ju tre revisorsgrupper, som ni redan känner till och har hört. I den grupp som jag varit ordförande för under föregående mandatperiod ingår alla stadsdelsnämnder – de är 14 till antalet – arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden. Det är så att säga ramen för grupp 3.

När vi sedan gör en snabb titt tillbaka på föregående mandatperiod kan vi berätta att vi har genomfört en massa olika omfattande granskningar inom många olika områden. Vi har tittat på lokalförsörjning, personalförsörjning och systematiskt arbetsmiljöarbete, läkemedelshantering, hemtjänstinsatser, flyktingmottagande, ledningssystem, utredningstider, försörjningsstöd, upphandling och mycket annat. Då

kan vi säga att de här granskningarna har lett till att vi har kunnat se vilka saker som ska kunna förbättras, och det gör vi systematiskt och fortlöpande.

Konkret efter 2018 års granskningar bedömer vi att flertalet nämnder som ingår i det året i allt väsentligt har bedrivit sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt, vilket är nyckelordet. Från ekonomisk synpunkt har nämndernas verksamhet bedrivits på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen har i huvudsak varit tillräcklig, och räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.

Vi arbetar också med fördjupade granskningar. Vi har under 2018 genomfört 25 fördjupade granskningar i revisorsgrupp 3, bland annat utredning och uppföljning av familjejourhem, systematiskt brandskyddsarbete inom äldreboenden, kontinuitet inom hemtjänsten, hedersrelaterat våld och förtryck samt stadens arbete avseende hemlöshet.

Inom dessa områden har vi kunnat konstatera att det finns utvecklingsarbete att genomföra för att kunna förbättra för framtiden, och vi har lämnat rekommendationer till ifrågavarande nämnder.

Sedan finns det lite avvikelser, som det gör i både revisorsgrupp 1 och 2, som kräver lite mer åtgärder. Där har vi då stadsdelsnämnderna Bromma, Hässelby–Vällingby, Spånga–Tensta, Östermalm, arbetsmarknadsnämnden och den gamla kära överförmyndarnämnden.

För stadsdelsnämnderna Bromma och Hässelby–Vällingby bedömer vi att det verksamhetsmässiga resultatet inte helt har varit förenligt med de mål och krav som ni här i fullmäktige har ställt upp. Skälet till detta är att nämnderna endast uppfyller 15 av kommunfullmäktiges 26 verksamhetsmål för 2018.

När det gäller Östermalms stadsdelsnämnd bedömer vi inte heller där att verksamheten har nått ända fram och alltså inte är helt ändamålsenlig på ett tillfredsställande sätt. Det beror på att där finns två av fullmäktiges inriktningsmål som uppfylls och två som delvis uppfylls. De två som delvis uppfylls är Ett Stockholm som håller samman och Ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Arbetsmarknadsnämndens verksamhetsmässiga resultat bedömer vi som inte helt förenligt med kommunfullmäktiges mål, och det beror på att två av fyra inriktningsmål uppfylls delvis, nämligen Ett klimatsmart Stockholm och Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.

Nu kommer vi till Spånga–Tensta stadsdelsnämnd. Där bedömer vi att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Vi måste också konstatera att flera av årets granskningar påvisar brister, bland annat avseende dokumentation av direktupphandlingar till exempel. Det systematiska brandskyddsarbetet inom särskilda boenden för äldre är någonting som har blivit väldigt aktuellt på sista tiden.

Överförmyndarnämndens interna kontroll bedöms liksom tidigare år inte vara helt tillräckligt. Jämfört med tidigare år har det dock skett förbättringar. Det måste vi konstatera, och det är glädjande. Man har utvecklat den interna kontrollen. Det finns

dock brister som kvarstår, till exempel att verksamheten inte bedrivs helt strukturerat och likartat när det gäller internkontrollarbetet. Vidare följer man inte upp alla kontroller enligt sin internkontrollplan. Där finns alltså förbättringar att göra.

För övriga nämnder har vi inte noterat några som helst väsentliga avvikelser. Det finns en översiktlig sammanställning som jag kan rekommendera, liksom mina företrädare har gjort, om ni skulle ha tid över någon gång. Om ni tittar lite i den så får ni se lite mer. Det är en ganska neutral läsning – varken vackert eller fult, snyggt eller elegant. Men det är innehållsrikt och faktabetonat.

Vi i revisorsgrupp 3 föreslår därför er i fullmäktige att bevilja samtliga nämnder som ingår i revisorsgruppens område ansvarsfrihet.

Slutligen vill jag tacka för ett trevligt och bra samarbete och en fin dialog under den här mandatperioden. Själv kommer jag att fortsätta att arbeta som ordförande i revisorsgrupp 1.

§ 15 Överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder vid kv. Diabilden i Bandhagen med Borätt i Stockholm AB respektive Svenska Hus AB

Anförande nr 90

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag tänkte att det kunde vara bra att prata lite även om de mer okontroversiella, bra och positiva ärendena och inte bara om det som är stökigt.

Det här är faktiskt ett väldigt bra ärende på flera sätt. Det är fyra nya kvarter i Bandhagen som är en del av programmet för hela Trollesundsvägen. Det kommer att innehålla 235 hyresrätter och 125 bostadsrätter. Samtidigt med detta kommer vi att rusta upp parkerna i omgivningen. Det kommer att bli aktivitetsytor i anslutning till Bandhagens sporthall. Det blir också en upprustning av lekplatsen vid Ottekilsvägen, och framför allt får vi till den nödvändiga upprustningen av Trollesundsvägen genom att det blir ett gång- och cykelstråk utmed denna. Därtill tycker jag att husen är fina. De har sluttande tak, varierande skala och färgsättning. Området är också kollektivtrafikhärligt, vilket är väldigt positivt.

Tillsammans med detta program för hela Trollesundsvägen tog vi en barnkonsekvensanalys, och det är detta som har varit utgångspunkt för den vidare planeringen. Även om man ser till helheten av alla de detaljplaner som pågår är det 440 hyresrätter av de totalt 700 planerade lägenheterna. Parkplaneringen har också utgått från att förstärka mycket av de befintliga parkerna för att just möjliggöra för de barn som kanske har svårt att ta sig längre eller som inte själva kan åka med kollektivtrafiken att hela tiden ha en närhet till parkerna.

Slutligen kommer bollplanen i Bandhagen att kompenseras genom att det blir en konstgräsplan vid Sturebyskolans bollplan i stället. Men det kan också såklart vara bra att ha med sig att det framöver kan behöva förstärkas med ytterligare idrottsytor i närområdet.

§ 18 Markanvisning för projektet Nytorps gärde: bostäder, förskolor, idrottshall och lokaler inom fastigheterna Hammarbyhöjden 1:1 och Stenhuvud 4 i Hammarbyhöjden och Kärrtorp

Anförande nr 91

T i n a K r a t z (V): Det är inte så mycket prat om det här, men i alla fall: Vi måste prata om Nytorps gärde. Det handlar om ett mycket, mycket omtyckt område i min stadsdel Skarpnäck. Många använder det här gårdet, och det är därför också väldigt viktigt att vi ser på de kvaliteter som finns där. Det är vidsträckt och stort, och just vidsträcktheten och rymden när man går där är väldigt viktigt just som rekreationsvärde. Speciellt för dem som har lite svårare att gå i kuperad terräng har det här lyfts som en bra möjlighet att ändå kunna komma ut och gå långa härliga promenader.

Vi tycker att det är otroligt viktigt att vi värnar Nytorps gärde. Därför är det också otänkbart att dra något som skulle kunna likna en bilväg längs med eller närmast gårdet, eftersom det skulle riskera att försvåra tillgängligheten för de boende och lättillgängligheten för barn att komma ut på gårdet och leka, spela fotboll eller annat som man vill göra där.

I ärendet beskrivs det här som ett aktivitetsstråk, gåfartsgata eller något liknande, men vår uppfattning är att det måste gå att hitta en annan lösning som bevarar gårdets öppenhet och tillgänglighet för dem som bor närmast. Därför vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 92

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag ville bara kommentera vägen som vi pratar om här. Vi har tagit det till oss, och finansborgarrådet skriver ju i sitt förslag till beslut att i det fortsatta arbetet ska man titta på precis det som Tina nämner, alltså en gåfartsgata. En gåfartsgata är ju en gågata där man enligt rättspraxis kan köra i 6–7 kilometer i timmen. Jag håller helt med Tina Kratz om att Nytorps gärde ska vara öppet och tillgängligt, och det ska inte finnas några barriärer eller svårigheter att ta sig dit.

Men det måste också finnas möjlighet att angöra till intilliggande bostadshus och till gårdet för till exempel utryckningsfordon och så vidare. Jag tycker därför att det är helt rimligt att ha en gåfartsgata. Det kommer inte, som jag ser det, att utgöra det hinder som Tina Kratz talar om. Jag är för min del trygg med det uppdrag som ges i ärendet. Det står i sista meningen om att pröva en gåfartsgata, vilket inte är samma sak som en genomfartsled som skulle bryta av gårdet.

Anförande nr 93

T i n a K r a t z (V): En gåfartsgata innebär ju ändå att bilar kan ta sig fram där. Den lösning som man har i dag, där gårdet går ända fram till bebyggelsen och angörande trafik till bebyggelsen är från andra hållet, från den norra sidan och Paternostervägen, skulle vara en mycket bättre lösning, för då skulle vi fortsatt kunna ha en öppenhet till

gårdet för dem som bor så att man inte när man ligger på gårdet liksom omringas av biltrafik runt om.

Vårt förslag är att man faktiskt tar bort den här lösningen och i stället tittar på en lösning med bilvägen på andra sidan bostadshusen närmare mot Paternostervägen, alltså inte närmast gårdet utan på andra sidan om de hus som ska byggas.

Anförande nr 94

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Föredragande borgarråd har ju tagit upp behovet av en väg öster om den föreslagna hallen och att den ska prövas. Det är någonting som Vänsterpartiet inte har tagit upp. Men vi har också tittat på gågatan, alltså den som i dag är cykel- och promenadväg, och hur husen ska kunna angöras. Husen ligger inte dikt till parkvägen i dag, och det kommer de inte heller att göra sedan.

Vi har tittat på hur det skulle kunna gå att angöra via Paternostervägen, och det vet Maria Hannäs från Vänsterpartiet som var ledamot i stadsbyggnadsnämnden under den förra mandatperioden. Den är jätteliten, och de som bor vid Paternostervägen vill stänga av den och enkelrikta den för det är nästan omöjligt att mötas på den. Det vet Tina Kratz. Vi har också tittat på om det skulle kunna gå att åka emellan på parkmark, men det är ingen som bor i de befintliga fastigheterna som vill avsätta sin tomträttsmark och parkmark mellan husen.

Vad vi pratar om, och vad vi pratade om i den förra majoriteten, är ju att *angöra*, och precis som den moderata företrädaren sa handlar det om att brandbilar, ambulanser, färdtjänst och flyttbilar måste kunna angöra. Det handlar ju inte om någon väg, som ni skriver på det här sättet. Jag tycker faktiskt att det är lite skämmigt från Vänsterpartiet att beskriva det på det sättet när vi aldrig har pratat om det så. Det är en skrämseltaktik som ni har.

Någonting som jag som miljöpartist däremot är lite mer orolig för – jag är inte orolig för en gåfartsgata – är det som vi också lyfter i ärendet nu, nämligen att identifiera riskerna i projektet med de befintliga markförhållandena. Det gäller inte efter Åstorpsringen, för där är det hårdgjord mark, utan det gäller i själva sänkan. Vi lyfter nu fram att det här är en risk som kan göra att det blir kostnadsdrivande. Det är ju så att skyfall och vattenhantering måste skötas. Grundvattnet ligger väldigt högt här, och det finns lera i området. Det ska man börja titta på nu och se hur möjligheterna är.

Utefter själva Åstorpsringen tror vi dock inte att det finns några problem just nu, och vi kommer alla att se till att det här blir så bra som möjligt. Vi pratar alltså inte om någon genomfartsväg med hastigheter, utan vi pratar om angöring till befintliga bostäder som planeras att byggas – om de kan byggas på de ställen som vi nu har tittat på. Stadsbyggnadskontoret ska nu gå vidare och planera för dem, och exploateringskontoret har gett markanvisning.

Anförande nr 95

T i n a K r a t z (V): Det vi pratar om och det vi har pratat om i flera byggärenden i Skarpnäck, där de stora grönområdena är Hammarbyskogen, Bagisskogen och även

Nytorps gärde, är att man ofta vill lägga en väg vilket försvårar för området som rekreationsyta. Jag tycker att man faktiskt borde ta en sväng till och titta på en annan lösning än att lägga en väg som går nära Nytorps gärde.

Den lösning som är liksom en parkväg där man kan gå, och sedan har man husen på Paternostervägen. Om man sedan lägger ytterligare hus tycker jag att man skulle kunna försöka hitta en annan lösning, för det här blir en försämring av gårdet. Även om man säger att det är en gåfartsgata är det så nära till att det då skulle kunna bli en starkare trafikerad väg än vad det låter som nu. Risken finns där att det blir sämre.

Anförande nr 96

E w a L a r s s o n (MP): Jag vet inte vem risken finns för egentligen och om det finns några ondskefulla krafter som vill åka snabbt på en parkväg eller gåfartsväg. Jag har inte uppfattat att den risken finns, utan vi jobbar ju alla för att det här ska bli en så bra boendemiljö som möjligt.

Eftersom Vänsterpartiet har sagt ja till att bygga hus måste dessa hus också kunna angöras, och än så länge har inte Vänsterpartiet eller något annat parti kunnat hitta något annat sätt än att kunna angöra från och förstärka den cykel- och gångväg som redan finns, och då kallas det för gångbilväg. Det är någonting annat än en genomfartsväg eller någonting sådant.

Jag tycker att vi fortsätter och försöker att göra det här så bra som möjligt, med utgångspunkt i en bra boendemiljö.

§ 19 Ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad gällande alkoholförtäringförbud i Dalbottenparken

Anförande nr 97

T i e m o n O k o j e v o h (MP): Precis som min partikollega gjorde tidigare tänkte jag kort gå upp och redogöra lite för ärendet så att vi inte sitter och fattar en massa beslut som de som kanske kollar på fullmäktige inte vet vilka de är.

Det här ärendet handlar om en park inom Enskede–Årsta–Vantör stadsdelsnämndsområde, och vi föreslår att vi ska utöka alkoholförtäringförbudet ditåt. Samtliga remissinstanser har visat sig vara positiva, och vi ser det här som en del i satsningen för ett tryggare och säkrare Stockholm. Det här har varit en plats som ibland har upplevts som otrygg.

Jag tänkte inte bli långrandigare än så, utan med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 20 Försäljning av byggnader, upplåtelser av tomträtter och markanvisningar inom Slakthusområdet i Söderstaden med mera

Anförande nr 98

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Kära fullmäktige! Jag måste säga att det här är ett jättehäftigt ärende, om jag får uttrycka lite känslor. Det här är nämligen en plats där jag tror att vi alla skulle vilja bo 2030! Här kommer vi att förena både upplevelser, boende och kontorsplatser. Vi förenar tech, kulturarv och annat till just en väldigt attraktiv plats. Vi förenar 100 år av livsmedelshistoria med att skapa ny historia, där vi just tillvaratar alla de värden som finns när vi samlar gastronomi, tech, kultur och annat.

Vi skapar inte bara 4 000 bostäder med detta; det kommer också givetvis grundskolor, gymnasieskolor, 70 olika förskoleavdelningar, idrottshallar och annat. Vi skapar verkligen en bra stadsmiljö med trygga kvarter där man kan promenera, cykla och åka kollektivt, för med detta blir det också en tunnelbanestation med två uppgångar i området.

Det här är nämligen också en viktig del i överenskommelsen om ny tunnelbana. Det står vi fast vid, därav också dessa tusentals nya bostäder. Men det handlar också om 9 000 arbetsplatser, och fler arbetsplatser söder om Stockholm är också någonting som vi arbetar för.

Det innebär intäkter på 3,6 miljarder kronor, men det innebär också att vi kan ta del av i det här fallet Atrium Ljungbergs långa och gedigna erfarenhet av stadsutveckling och att man också jobbar med de befintliga företagen på plats.

Det här är en vision om Söderstaden som påbörjades 2010 och egentligen innan dess. Nu utvecklar vi visionen vidare och tar sikte mot framtiden. Det är alltså långsiktigt, men det finns visionära drag som är viktiga för oss att förvalta.

Jag tror att alla dessa värden kommer att göra det här till en otroligt spännande miljö med alla dessa värden. Det kommer att vara saluhallar, konserter och annat, och jag tror inte bara att människor kommer att vilja bo här, utan man kommer också att vilja ta sig till området för att ta del av allt det som området kommer att kunna berika Stockholm med.

Med detta sagt ser jag fram emot att Slakthusområdet nu tillskapas och att vi tar del av den här djupa och breda kunskapen om och erfarenheten av stadsutveckling. Vi får en riktigt attraktiv, kreativ och upplevelserik stadsmiljö som påbörjas med sikte på 2030 för ett levande, attraktivt, hållbart och tryggt Stockholm. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 99

L e n n a r t T o n e l l (MP): Ordförande, ledamöter! Det här är ett väldigt bra projekt och även ett komplicerat sådant. Jag satt i exploateringsnämnden när vi tog den så kallade avsiktsförklaringen och försökte att sätta mig in i det här ärendet. Jag är rätt

så duktig på det där med fastighetsekonomi och sådana saker, men det är alltså väldigt svårt för en ledamot att liksom kunna sätta sig in i det här i detalj.

Det vi sa då med en gång var nämligen att vi var oroliga för vad som händer med alla de verksamheter som finns där i dag, och då tänker jag på de här lite mer sunkiga verksamheterna som är väldigt omtyckta. Det är ju så att när vi gör sådana här stora projekt så blir det oerhört påkostat och fint. Men det får kanske också en push-effekt för de verksamheter som finns där och som inte har råd att betala de kommande hyrorna, som säkerligen blir ganska höga.

Den kreativa klassen som finns där i dag är oerhört viktig för stadens utveckling. Det är också den som skapar ekonomisk tillväxt, vilken man kanske inte tror. Det där har Richard Florida skrivit om väldigt mycket. De som är där i dag, till exempel körer, musikgrupper och teatergrupper, har kontaktat mig och är oroliga för vad som händer. Får vi plats i det fina nya Slakthusområdet och Söderstaden? Detta har vi framfört väldigt tidigt, och Atrium Ljungberg – som säkert är en alldeles utomordentlig exploatör här och har ett långsiktigt tänkande, och det är ju en långsiktig utveckling som pågår – är väl medvetna om detta. Men jag tycker ändå att vi måste hålla koll på vad som händer så att vi också tänker på dessa stora och viktiga grupper. Det är bland annat de som gör att många ungdomar och äldre besöker den här platsen, och de måste också få plats även sedan. Jag vet att efter sådana här renoveringar och stadsutvecklingar så försvinner de.

Det här kommer att bli bra, det tror jag, och jag yrkar naturligtvis bifall till avsiktsförklaringen och projektet.

Anförande nr 100

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! Jag vill bara gå upp och hylla Lennarts inlägg. En replik måste inte säga emot, eller hur! Om man hyllar en viss klädsam sunkighet i staden förtjänar man en extra eloge i en replik. Jag stöttar det mesta i det Lennart Tonell sa, och det går lite grann igen i det som debatterades i frågestunden från början, nämligen att vi inte ska knuffa bort sådant som bullrar och låter lite grann. Jag stöttar det generellt.

Anförande nr 101

L e n n a r t T o n e l l (MP): Då gäller det att vi bevakar det här när det kommer upp i olika nämnder och hela tiden trycker på. Det handlar ofta om ganska bohemiska och udda grupper som är så oerhört betydelsefulla för stadens utveckling. Det är faktiskt där utvecklingen sker, och det är där vi hittar talangerna och toleransen. Det är oerhört viktigt!

Anförande nr 102

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, åhörare! Vänsterpartiet har en politik för att göra detta, så då kan Lennart Tonell rösta för vår reservation!

Vänsterpartiet anser att Söderstaden och Slakthusområdet har alla möjligheter att bli en fantastisk stadsdel. Vi tycker att mycket av planerna är väldigt bra, men för att visionen om hur bra det ska bli faktiskt ska kunna uppfyllas menar vi att staden behöver behålla minst en fastighet där vi kan säkra att det finns lokaler för kultur och föreningsliv och inte minst för kulturskola, samlingslokaler och kanske för ett bibliotek.

Nej, vi tycker inte att allting ska vara kommunalt jämt, men ja, vi tycker att det ska finnas plats för mer än bara stora affärskedjor, vilket ju är risken med att sälja till en större aktör utan att säkra att staden har fastigheter kvar.

Vi behöver se till att det säkras plats för mindre butiker, hantverkare, klubbar, serviceverksamhet och icke-kommersiella aktörer. Allt småskaligt och icke-kommersiellt ska inte puttas ut. Då får vi nämligen inte den här levande stadsdelen.

Apropå att staden ska ta sitt ansvar för utvecklingen av stadsdelen behöver vi också se till att det finns en markanvisning för en gymnasieskola. Därför borde Sisab, alltså Skolfastigheter i Stockholm, få behålla sin markanvisning.

Vi tycker också att det borde skapas ännu fler platser för idrott i den här nya stadsdelen, vilket vi vet att det råder stor brist på i staden.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 103

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): För att ge några svar kommer det självklart att vara mycket kultur i det här området: 90 000 kvadratmeter bevarade verksamhetslokaler som man kan fylla med kultur bland annat och 40 000 kvadratmeter nya lokaler. Det kan både vara småskalig handel och större. Men mycket av de planer som finns när man lyssnar är just små entreprenörer inom gastronomi och annat, så jag tror att dessa mål kommer att kunna uppfyllas.

Idrottshallar absolut – det kommer att byggas idrottshall. Sedan har ju vi lite olika syn på skolor. Vi kanske är mer positiva till fristående skolor också. Vi tycker ju att kvaliteten är det viktigaste och inte nödvändigtvis vem som är huvudman, och därför ser vi också stora möjligheter till att kvalitetssäkrade, fristående gymnasieskolor skulle kunna finnas med. Vi behöver också släppa in fler aktörer som bygger skolor i Stockholm just för att investeringarna är så stora, och det finns många som vill vara med och utveckla Stockholms skolor också på det området.

Anförande nr 104

S a r a S t e n u d d (V): Risken när man säljer till ett bolag som Atrium Ljungberg är att lokalhyrorna blir för dyra, och då kanske inte konstnärs- och klubbverksamheter har råd att vara kvar i de lokalerna. Därför hade det varit bra om staden hade behållit åtminstone ett hus. Det finns ju väldigt många fler kulturverksamheter som också skulle behöva lokaler. Vi vet ju inte hur hyressättningen blir och hur det kommer att gå, utan det kanske som sagt var bara blir gentrifiering och gastronomiska upplevelser

för dem som har tillräckligt mycket pengar. Det är ju den utvecklingen som både vi och uppenbarligen Lennart Tonell är ganska oroliga för.

Anförande nr 105

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, stockholmare! Det är en fantastisk dynamik som skapas i vår stad när människor från helt olika bakgrunder möts och inte minst skapar saker tillsammans. Vi har en bredd av arbetare, akademiker, företagare och studenter – det är en dynamik och en styrka som vi har, och jag tror att den potentialen verkligen skapas just i Slakthusområdet. Men det är också en dynamik som utmanas av den segregation som vi har i vår stad och en bostadsbrist som framför allt handlar om en hyresrättsbrist.

Jag tycker att det här är ett väldigt bra och viktigt ärende. Det är en viktig del i utvecklingen av vår stad just att skapa blandad bebyggelse med både hyresrätter, bostadsrätter, arbetsplatser, idrottsplatser, kultur och skapande och också kommersiella platser.

När vi nu – hur ska jag uttrycka det – lämnar vidare arbetet med Slakthusområdet till den nya majoriteten vill jag bara göra medskicket att det är planerat för minst hälften hyresrätter. Och om vi ska skapa den dynamik som det här ärendet andas och som finansborgarrådet också pekar på behöver i utvecklingen av området de här hyresrätterna verkligen komma på plats så att vi kan få den blandade stad som i alla fall jag är övertygad om är det Stockholm som också växer starkt och gör att väldigt många människor vill komma hit och fortsätta att bygga vår stad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 106

E m e l i e F o r s (L): Ordförande! Stockholm är och ska vara en stad som växer, en stad där människor vill bo och arbeta och en stad dit människor från när och fjärran vill komma på besök. Det ska vara en stad där företag etablerar sig, växer och skapar arbetstillfällen.

Därför tycker jag att det är helt fantastiskt att vi nu äntligen står inför beslut om att omvandla och utveckla Slakthusområdet till en levande stadsdel där människor både kan bo, arbeta, gå i skolan, träna, besöka restauranger och ta del av olika kulturella evenemang och upplevelser – kort och gott en stadsdel där människor lever sina liv och trivs.

Vi från Liberalerna brukar prata oss varma för att bygga stadsdelar precis som denna, som erbjuder en blandning av bostäder och arbetsplatser, stadsdelar som erbjuder trygghet och helt enkelt livskvalitet. Stockholm konkurrerar med andra internationella storstäder om att locka och behålla talanger. Vad platsen kan erbjuda utanför arbetstid är faktiskt en av de faktorer som värderas högt vid en rekrytering. Att kunna erbjuda ett kluster inom kultur och upplevelser är jag därför övertygad om kommer att göra Slakthusområdet just till en sådan konkurrenskraftig plats.

Genom detta förslag möjliggör vi hela 4 000 nya bostäder och 9 000 arbetsplatser. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 107

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Slakthusområdet ger oss en fantastisk möjlighet att tillsammans med stockholmarna skapa en stadsdel med ett myllrande kulturliv i en unik miljö, sida vid sida om bostäder och arbetsplatser.

När vi nu beslutar i detta ärende om försäljning av fastigheter är det viktigt att samhällsservicen garanteras. Samma misstag som exempelvis i Hammarby sjöstad ska inte göras, där exempelvis förskolor och skolor var två områden som fick komma till i efterhand. Det är viktigt att skola, förskola, bibliotek och annan nödvändig service ska vara på plats, och vi tycker därför att det är beklagligt att vissa ytor har minskats, till exempel för idrotten.

Slakthusområdet ska byggas för att bo och leva i och inte planeras för konsumtion. Risken när fastigheter säljs av är att kulturens roll är svårare att garantera. Jag hade gärna sett att staden behållit vissa fastigheter för att skapa förutsättningar för stadens konstnärer och kulturarbetare. Klubbscenen behöver få finnas kvar i Slakthusområdet.

Vi vill också att Slakthusområdet ska vara en föregångare vad gäller feministisk stadsplanering och som klimatneutralt område. Vi tänker oss också att Slakthusområdet skulle ge staden möjlighet att införa Helsingforsmodellen på ett väldigt lämpligt sätt. Då och där kan vi skapa en social bredd i bostadsområdet för att minska segregationen.

§ 21 Arbetsprogram år 2019 för reinvestering av gatuytor med tillhörande anordningar, genomförandebeslut

Anförande nr 108

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Trafiknämnden vill gärna ha 100 miljoner kronor av kommunfullmäktige, eftersom vi behöver fixa till lite gator och andra saker. Reinvesteringar är viktigt, och vi fattade redan förra året beslut om att vi ska lägga 500 miljoner kronor på par år på reinvesteringar för att se till att det vi har håller funktionen oförändrad. Vi förlänger helt enkelt livslängden hos befintliga saker – gator, trottoarer och det som är runt omkring dessa delar.

Det handlar om asfalt, betongplattor, trappor och skräpkorgar. Vi återplanterar träd, vilket är otroligt viktigt, och vi fixar också växtbäddar så att när det blir för mycket dagvatten så går det in i växtbäddarna och stannar där och skadar inte andra delar av staden och trycker inte heller ut en massa orenat vatten i Saltsjön.

Det här är alltså viktiga saker. Vi har ett 70-tal projekt som vi vill sätta igång med. Det finns en lång lista, om ni vill roa er med det. Bland annat ska vi plantera 80 träd på Bergslagsvägen mellan Ängbyplan och Åkeshov för 4 miljoner kronor.

Ibland får jag synpunkter från allmänheten om att vi gör för lite på våra gator. De säger: Vi betalar ju faktiskt fordonsskatt, trängselskatt, bensinskatt och allt mellan himmel och jord. Varför får vi inte bättre gator? Då säger jag: De där pengarna går ju till staten, och de har en ganska liten andel av gatorna och vägarna i Stockholm. Det är bara några trafikleder som går igenom. Det är i stället kommunalskatten som bekostar detta. Då blir de lite tystare, men så försöker jag också att säga att vi ändå lägger mycket pengar på det här, och under dessa år lägger vi osedvanligt mycket. Det är en historiskt hög investeringsnivå, vilket jag är glad för.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag och önskar att fullmäktige också ställer sig bakom dessa fantastiska investeringar.

§ 22 Ändring av parkeringsavgifter för MC och moped klass 1 samt ändring av reducerad avgift för parkering med tillstånd för rörelsehindrad

Anförande nr 109

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Det här är alltså ett ärende om parkeringsavgifter för mc, mopeder och parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Vi gör nu justeringar av de avgifter som vi fattade beslut om 2016.

När det gäller mc och mopeder är tanken att vi helt enkelt gör avgiften i paritet med hur mycket plats en motorcykel tar i förhållande till en bil. Tidigare var ju avgiften inte relaterad till detta.

Trafikkontoret har gjort bedömningen att fyra motorcyklar motsvarar en bil. Vissa anser att det går in fler motorcyklar, men då står de så nära varandra att de lätt skadar varandra vilket man inte alltid tänker på. Nu sänker vi alltså parkeringsavgiften för mc till en fjärdedel. I zon 1 valde vi i stället att inte höja; där skulle det nämligen ha blivit en höjning. Där blir det nu lite lägre pris i förhållande till den yta som man tar upp.

Vi låter också halvera boendeparkeringsavgiften för mc. När de parkerar på gatorna hade de tidigare en boendeparkeringsavgift på 500 kronor i månaden. Vi sänker den till 250 kronor i månaden, och det är också ett sätt att ställa detta mer i relation till storleken på fordonen och hur mycket plats man tar i den offentliga miljön.

Till detta kommer trafikkontoret också att göra en översyn på det viset att om man har boendeparkering för mc så gäller den var som helst på gatorna där bilar kan ställa sig. Det finns också speciella platser, mc-rutorna, där man tidigare inte har fått parkera med boendeparkering. Man kommer att göra en översyn även av detta och på vissa platser ute på malmarna kommer man helt enkelt att låta boendeparkering gälla även där. Det står inte explicit i detta om ärendet, för det är inte ett fullmäktigebeslutsärende utan något som trafikkontoret kommer att göra på delegation.

Vi kommer helt enkelt att göra det enklare för mc och mopeder att parkera med den avgift som vi nu sätter, och jag bara poängterar att avgiften är till för att se till att det finns tillräckligt med parkeringsplatser, framför allt besöksparkeringar, för mc och mopeder.

I det här ärendet gör vi också en justering av avgifterna för rörelsehindrade. Vi införde 2016 ett årskort om man hade ett funktionshinderstillstånd, vilket innebar att man för 500 kronor fick parkera var som helst i staden. Poängen med det var att vi skulle bli av med de ogiltiga tillstånden. Trafikkontoret kunde identifiera 740 falska utländska tillstånd som man inte kunde göra någonting åt eftersom man helt enkelt inte enligt EU-lagstiftningen kunde kolla tillstånden och säga att de inte fick användas för parkering.

Med den nya reformen kunde trafikkontoret kontrollera tillstånden. Alternativt får man betala avgift om man har ett funktionshinderstillstånd. Detta gjorde att i princip alla utländska ogiltiga tillstånd försvann från marknaden, och vi frigjorde en otrolig massa platser för dem som verkligen behöver dem.

Nu halverar vi avgiften till 250 kronor, vilket inte riktigt men nått och jämnt täcker den kostnad som trafikkontoret har för denna verksamhet.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 110

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! Det här ärendet rör en av de frågor som jag kanske drev allra hårdast under den förra mandatperioden och särskilt i valrörelsen. Jag tyckte nämligen att det beslut som fattades om parkeringsavgifter för mc 2016 var värt en del kritik eftersom det inte tog hänsyn till den yta som mc faktiskt upptar i förhållande till en bil. Det blir också ologiskt att mc-ägare med boendeparkering inte fick parkera i mc-rutor utan skulle parkera på så kallade bilplatser. Det väckte mest förvirring och inte så lite irritation från bilister med omkullknuffade motorcyklar och sådant som följd, vilket ju är onödigt.

Nu har vi fattat ett nytt beslut i trafiknämnden, vilket jag hoppas också vinner gehör och klubbas även här, där vi bättre har anpassat avgifterna och gör boendeparkeringen mer logisk.

Jag ser också fram emot att så småningom kunna utvärdera det här beslutet för att se hur det påverkar trafikflöden och annat. Blev det fler lediga platser? Hur påverkar det?

Jag vill lyfta upp den detalj som Daniel Helldén nämnde här, nämligen att om man hastigt läser igenom ärendet och tittar i avgiftsmatrisen i bilagan så ser det ut som om det är det förslaget som gäller när det gäller avgiftsnivån i city. Det ser ut som om vi skulle höja den avgiften. Det är alltså inte avsikten. Trafiknämnden har beslutat att inte göra det, men det ser ut så i underlaget till beslutet.

Jag vill också gärna välkomna det erbjudande som vi har fått ifrån motorcyklistorganisationerna, som vill hjälpa till att inventera staden för att hitta nya, lämpliga platser att göra mc-rutor på. Det tror jag är en bra idé.

Ett inspel till stadens tjänstemän och också till er andra att tänka på: Just nu flödar staden över av till exempel mopeder för matleveranser och dylikt med stora lådor på. Ni är många som har sett dem. Tyvärr verkar många av förarna tro att den smartaste och mest lagliga platsen för dem att parkera är på mc-rutor. Det är det alltså inte, om det inte handlar om en så kallad EU-moppe och det är de flesta inte. Det är viktigt att vi informerar dessa förare att man inte får stå där och kanske utnyttja rätten att flytta på dem om de står på fel plats med någon sorts mindre fordonsflytt, eller vad det heter för någonting.

Jag skulle gärna vilja hitta ett system där vi också kan erbjuda tvåhjulingar som drivs av el lite mer förmånliga villkor, men det kan vi alltså inte lagligen göra ännu. Men de nya eldrivna motorcyklarna är helt fantastiska: tysta, kvicka och alltmer populära.

Det finns mycket mer jag skulle vilja göra, till exempel testa att låta mc köra i fler kollektivkörfält än vad de får göra i dag. Där har vi inte riktigt landat ännu, men det hoppas jag på.

När det gäller den lägre avgiften för handikapparkering är det riktigt bra att sänka den för en redan utsatt grupp i samhället. Därmed yrkar jag bifall till förslaget!

Anförande nr 111

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Till att börja med yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

På bordet ligger ett förslag om reducerade avgifter för mc anpassat till den faktiska ytan som mc tar i besittning. Vi liberaler välkomnar förslaget och tycker att det är bra. För varje person som lämnar sin bil hemma och i stället väljer mc ökar framkomligheten i staden.

Jag har förstått att vi över partigränserna har en liknande uppfattning, om än inte precis likadan, om att det är bra för framkomligheten med mc. Alla vill på något sätt ändå reducera avgiften.

Däremot har jag svårt att förstå Socialdemokraternas argumentation om att de förändringar som föreslås är dåligt motiverade, för det är faktiskt så man skriver i en reservation. Man skriver även att avgiftsnivåerna är oseriösa. Jag tycker att man ska vara försiktig med orden, särskilt när Socialdemokraterna själva inte har något eget förslag.

Avgifterna måste förstås hela tiden anpassas till verkligheten, och motiveringen till sänkningen av mc-avgiften är precis det som bland annat Mikael Valier var inne på, nämligen att motorcyklar bara tar en fjärdedel av utrymmet för en bil och nu kommer även avgiften att vara en fjärdedel. Det är liksom en enkel och rimlig logik enligt min mening.

Vi liberaler välkomnar också att avgiften sänks för rörelsehindrade. Vi hade gärna sett att den varit ännu lägre, men att årsavgiften sänks till 250 kronor är ändå en halvering, och det välkomnar vi varmt från Liberalernas sida.

Anförande nr 112

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som synes har vi inga invändningar emot förslaget. Mycket är att betrakta som symboliska förändringar, till exempel att halvera från 5 kronor i timmen till 2:50 kronor i timmen. I vissa fall är motiveringen just att det var för att det får plats fyra motorcyklar på en ruta, men inne i city var det inte den principen.

Vi har en annan princip i parkeringsplanen som vi tycker är viktig när det gäller parkering över huvud taget, nämligen att det alltid ska finnas 50 procent lediga platser. Det är också någonting som ligger i intresset för mc.

Vi ser alltså det här mer som en symbolisk förändring och har inga invändningar eller något annat förslag.

Vi vet dock och vill påminna om hur starka orden var inte minst när det gäller tillstånden. Ni sa att de här falska tillstånden för funktionshindrade inte skulle försvinna, men det visade sig att vi hade rätt och ni hade fel.

Anförande nr 113

P e t e r B a c k l u n d (L): Symbolisk förändring, säger Jan Valeskog. Ändå skrev man en reservation och använder ord som ”oseriös” och säger att detta inte är seriös politik. Jag tycker att man ska vara försiktig med orden, vilket jag även sa tidigare.

Det är möjligt att antalet falska tillstånd för rörelsehindrade faktiskt har minskat, och det är naturligtvis välkommet. Vi hade som sagt var gärna sett att den avgiften hade varit ännu lägre.

Anförande nr 114

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Det sista som Peter sa håller vi också med om. Vi tycker att det är bra att sänka avgiften för handikapptillstånd och hade gärna sett en kraftigare sänkning ned till 100 i stället för 250 kronor. I övrigt tycker vi att det är okej att sänka parkeringsavgifterna generellt för moped I och mc.

Men det finns en sak som vi tycker är trist med detta förslag, och det är att det även fortsättningsvis ska kosta lika mycket att parkera en klimatsmart elmoppe som en betydligt skitigare bensinmoppe eller mc. Tack vare elcykelpremien har det sålts ganska många elmopeder i Stockholm de senaste åren, och det syns på vägarna. Tyvärr kanske försäljningen hölls tillbaka lite grann därför att många upptäckte att det var dyrt att parkera utanför jobbet i stan eller hemma. Nu har vi dock sänkt avgiften, men premien är slut – vi behöver alltså nya sätt att främja övergången till elmopeder. Att rabattera eller helt avskaffa p-avgiften för elmopeder och el-mc skulle, tror vi, kunna vara ett väldigt kraftfullt incitament för kunder att köpa elfordon nästa gång.

Detta har stora nyttor för staden. Elmopeden är ett bra fordon, som inte orsakar några som helst utsläpp av vare sig koldioxid eller annat som försämrar luftkvaliteten, åtminstone inte lokalt här i stan. Samtidigt minskar den trycket på vägnätet och i kollektivtrafiken. På sikt borde liknande fördelar införas även för utsläppsfria bilar, men nu har vi inget sådant ärende framför oss.

Jo, vi vet att det saknas lagstöd för detta, men allt som saknar lagstöd är faktiskt inte förbjudet. Det finns en dom i förvaltningsdomstolen som förhindrar genomförande av differentierade p-avgifter i ett fall, men det är en ifrågasatt dom. Det finns nämligen stöd i lagen. Man får ta hänsyn till miljöaspekter när p-avgifter sätts, men det är oklart vad det innebär i detta fall. Det är ett oklart rättsläge, säger de jurister som vi har talat med.

Detta är en viktig och principiell fråga för klimatomställningen, inte bara i Stockholm utan överallt i Sverige. Vi tycker att staden hade kunnat gå före och utmana den här domen. Detta hade varit ett utmärkt tillfälle att testa lagen – att införa låg p-avgift eller gratis parkering för elmopeder, se om någon överklagar och i så fall driva saken, om nödvändigt till högsta instans. Det är inte alls omöjligt att staden hade kunnat få rätt,

och det vore en stor och viktig seger. Jag tycker att det är lite ängsligt och fegt att ni inte vågade göra det.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 115

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tror att vi är helt överens om att det vore smart om vi kunde differentiera avgifterna beroende på miljöprestanda. Det gäller bilar såväl som motorcyklar och mopeder. Som du säger får vi inte det, men frågan är om det finns något utrymme för att pröva saken. Jag har själv läst propositionerna, domarna och så vidare, och det enda jag kan konstatera är att de är ganska tydliga. Det finns gränser för hur man vågar testa saker och ting. Det kan uppfattas som att man håller på med för mycket lagtrots, och det vore kanske inte så lämpligt.

Det behövs ett riksdagsbeslut för att ändra parkeringslagstiftningen, och jag tycker att det är bättre om vi får en tydlighet från regering och riksdag – att de helt enkelt ändrar så att det står att man kan differentiera. Det är ett redskap vi skulle behöva i detta sammanhang.

Vi har låtit Stockholm Parkering sänka avgifterna för eldrivna motorcyklar jämfört med andra, så där kan vi göra det. Vi försöker där vi kan.

Anförande nr 116

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag tycker att detta bara bekräftar att rättsläget är oklart. Jurister som vi har talat med säger att detta mycket väl skulle kunna vara lagligt och att den dom som är avkunnad i Högsta förvaltningsdomstolen är kontroversiell bland andra jurister. Detta är en viktig principiell fråga som faktiskt hade varit värd att driva. Politik är att vilja, var det någon som sa, och den viljan tycker jag att vi saknar i det här fallet. Detta är en så viktig fråga att vi skulle ha försökt.

Anförande nr 117

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag har inte jättemycket att tillägga men vill anmärka på påståendet att försäljningen av elcyklar har minskat i Stockholm. Det stämmer inte. *Ekot* rapporterade för två veckor sedan att försäljningen av elcyklar har ökat med 20 procent sedan 2018, trots att man tog bort subventionen med 370 miljoner kronor. Så jag tror att elcyklarna klarar sig ändå.

Anförande nr 118

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det var roliga nyheter! Jag hade faktiskt inte hört det. Det är kul att det fortsätter att säljas elcyklar och förhoppningsvis också elmopeder. Men jag tror att det skulle kunna gå ännu snabbare – det visar erfarenheten när det gäller till exempel differentierade trängselavgifter. När detta först infördes i Stockholm kunde man göra trängselavgifterna billigare för den tidens miljöfordon. Man vet att det hade stor påverkan på försäljningen av miljöfordon. Även om det är

positivt att det ändå säljs många elcyklar tror jag att ännu fler skulle ha sålts med denna typ av stimulansåtgärder, som staden faktiskt skulle kunna driva.

Anförande nr 119

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Motorcyklar och mopeder är ju en del av lösningen på de kö- och parkeringsproblem vi ser i Stockholm. I andra storstäder kan vi se att trängselproblematik löses genom att man underlättar för människor att resa på två hjul. Detta är också en politik som Sverigedemokraterna förespråkar. Vi anser just därför att det är fel att avgiftsbelägga mc-förare med tanke på att de bidrar till minskad trängsel på våra gator.

Jag tror inte att någon har missat den trängsel som tyvärr blir värre för varje år som går, och vill vi göra något åt den måste vi ha incitament som gör att människor väljer att resa med mopeder och motorcyklar. Vi anser helt enkelt att man ska få parkera helt gratis; det ska inte vara några avgifter över huvud taget. Detta har vi också angett i vår reservation i kommunstyrelsen. Jag yrkar alltså bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 120

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänkte bara fråga, Martin, om du har varit i Barcelona. Där har de ett system där de helt enkelt låter motorcyklar och mopeder stå fritt och parkera hur som helst. När man går på trottoarerna där kommer man nästan inte fram, för de kryllar överallt, står i vägen och ställer till stora problem. De vet inte riktigt hur de ska hantera detta. Helt fri parkering infördes under fascisttiden, och det ser inte så roligt ut. Jag kan rekommendera en resa dit så får du se vad som händer.

Anförande nr 121

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag har varit i Barcelona, Daniel. Det är möjligt att det du säger stämmer, men det man också kan se i Barcelona är att de har löst trafiken på ett väldigt bra sätt. De har huvudleder, och sedan har de förlagt cykelleder och så vidare till mindre gator, vilket gör att det är effektivt att resa på två hjul – framför allt för cyklister i det här fallet. Jag tycker ändå att Barcelona är ett bra exempel på hur man har löst problematiken och hur man uppmuntrar människor att resa på två hjul.

Anförande nr 122

U l l a H a m i l t o n (M): Jag tänkte egentligen inte förlänga debatten, men jag kan inte undvika att gå upp och säga att jag tycker att det är väldigt trevligt att vi på det här sättet trots allt kan infria ett vallöfte. Det är också väldigt bra, tycker jag, att vi nu kan sänka parkeringsavgifterna för rörelsehindrade i och med att vi förefaller ha kommit till rätta med en stor del av den problematik som fanns tidigare. Det är väldigt tillfredsställande, tycker jag. Det är viktigt att det fungerar för dem som verkligen har behov av att hitta bra parkeringsplatser. Det känns bra att den situationen har blivit bättre och att vi dessutom kan sänka avgiften.

När det gäller motorcyklar är det, tycker jag, rimligt att ha en avgift. Det är ju inte så att de inte tar någon plats över huvud taget. De tar faktiskt en plats i trafiken, och därmed känns det också väldigt bra att ha en avgift i förhållande till hur stor plats de tar när de parkeras.

Jag skulle också vilja kommentera att Vänsterpartiet tycker att vi från stadens sida, bara för att ett antal jurister ifrågasätter ett beslut som Högsta förvaltningsdomstolen har fattat, skulle ägna oss åt näst intill lagtrots och testa gränserna. Högsta förvaltningsdomstolens domar är faktiskt prejudicerande. Det är de som avgör dessa saker. Det krävs ganska mycket för att man ska få upp ett ärende och de ska ändra en uppfattning som de har intagit. Att använda skattebetalarnas pengar på det sättet tycker jag inte är att rekommendera, så jag är glad över att borgarrådet markerar i den frågan.

Anförande nr 123

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag vill återigen betona att rättsläget uppfattas som oklart. Om det hade funnits ett förbud är det klart att vi aldrig hade uppmanat till något slags lagtrots. Återigen: Att något inte har ett uttryckligt lagstöd innebär inte att det är förbjudet. Det är inte så att allt man får göra i samhället måste påbjudas i lagstiftningen.

Det finns en dom, men hur den ska tolkas på detta specifika område är omstritt och omdiskuterat. Därför tycker vi, eftersom det är en så viktig principiell fråga för Stockholm, för omställningen och för hela Sverige, att det i detta fall hade funnits goda skäl att utmana domen i HFD. Har ni kanaler till riksdagen och regeringen som kan förändra lagen vore det ett fullgott alternativ, tycker jag.

Anförande nr 124

U l l a H a m i l t o n (M): Vad bra att Vänsterpartiet tycker att det är bra att man ändrar lagstiftning i stället för att bråka med domarna! Det tycker jag också är en mycket bättre väg att gå. Även om man anser att Högsta förvaltningsdomstolens dom kan tolkas på flera olika sätt är den trots allt prejudicerande i detta sammanhang. Då är det ganska viktigt att man försöker förstå vad de säger och inte ägnar sig åt att försöka hitta på egna vägar för att få upp saken för beslut, speciellt inte om man är landets största kommun.

§ 23 Ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad gällande tillfällig försäljning m.m.

Anförande nr 125

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Detta ärende gäller ändring av de lokala ordningsföreskrifterna, som ju är centrala för att vi ska ha en trygg, välskött och attraktiv stad att bo i.

Vi gör ett par ändringar i föreskrifterna som är centrala. Den stora ändringen handlar om området vid Globen och Tele2 Arena. Efter synpunkter från polisen har det framkommit att det finns ordnings- och säkerhetsproblem runt arenorna när det gäller försäljning av olika varor. Det rör sig om försäljning som är olaglig, och det blir våldsamer. Därför föreslår vi helt enkelt att ett försäljningsförbud införs i det område som avgränsas av arenorna. Trafiknämnden tycker att detta är bra. Förbudet gäller runt arenorna, så inga andra verksamheter påverkas.

Eftersom vi är inne och tittar på ordningsföreskrifterna gör vi en del andra ändringar. Bland annat tydliggör vi vad som gäller för containrar och big bags, vilket inte alltid är så klart för stockholmarna. Dessa påsar med gamla kök och annat som står på trottoarer och cykelbanor och skräpar är ett stort problem. Vi får in mycket synpunkter om detta. Vi tydliggör nu att det krävs tillstånd för att ställa ut dem på allmän plats och att de måste märkas så att den som ställer ut dem går att få tag på. Detta handlar om framkomlighet, säkerhet och trygghet. Jag har för avsikt att, när vi fattar detta beslut, diskutera med branschen om man kan se till att detta följs, för det är ett stort problem.

Vi ändrar också reglerna när det gäller viss typ av affischering. Vissa förtydliganden är positiva för dem som affischerar i bemärkelsen att vi förklarar att de får göra saker, men vi talar också om att det krävs tillstånd för att projicera reklambudskap på offentlig mark, till exempel trottoarer. Det kan vara bra att veta, för ny teknik ger helt nya möjligheter. Vi vill gärna i tid stävja att staden helt plötsligt blir en stor reklamprojektion.

Slutligen gör vi, vilket jag tycker är viktigt att lyfta fram, en liten förändring som gäller food shacks. På Rålambshovsvägen har vi fått en del problem med food shacks som har servering vänd mot den nybyggda cykelbanan, och vi har fått köer ut på cykelbanan. Vi kommer inte att förbjuda food shacks där, men vi tar bort det förbud som har funnits mot försäljning på Smedsuddsvägen – den väg som går från Rålambshovsleden längs kanten av Riddarfjärden. Vi öppnar helt enkelt för försäljning där. Det är stoppförbud på en stor del, men där det är parkeringsförbud får man stå med food shacks. Vi försöker alltså helt enkelt flytta verksamheten. Om detta inte fungerar får vi återkomma och se om ytterligare justeringar behövs. Men vi försöker på ett smidigt och bra sätt lösa de problem som vi har konstaterat.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag och önskar att kommunfullmäktige bifaller detta.

*§ 24 Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019–2023 enligt förordning (2004:675)
om omgivningsbuller*

Anförande nr 126

Borgarrådet L u h r (MP): Jag är glad att jag fick mina fem minuter, för detta ämne är väldigt viktigt. Jag vill gärna tala lite om buller, som är ett stort men ganska osynligt folkhälsoproblem. Varje dag utsätts ungefär 400 000 stockholmare för buller över 55 decibel, främst utanför sina bostäder. Detta program beskriver åtgärder för att minska bullret i staden.

Buller har en omfattande negativ påverkan på vår hälsa och vår livskvalitet. Människor med hörselnedsättning, barn och äldre är extra känsliga för buller i vår omgivning, men buller kan också ge upphov till många olika kroppsliga besvär – allt från sömnstörningar och försämrad inlärning till olika typer av kroppsliga stressreaktioner. Man har också sett att buller kan ge upphov till högt blodtryck, hjärtinfarkt och stroke. Enligt WHO förloras i Västeuropa minst 1,6 miljoner friska levnadsår till följd av trafikbuller.

Redan 1973 gjorde Stockholms stad sin första bullerkartläggning, och sedan dess har vi jobbat väldigt aktivt för att minska detta omfattande samhällsproblem. Sedan 2004 finns krav på att alla svenska städer med mer än 100 000 invånare ska kartlägga omgivningsbullret enligt en gemensam europeisk metod som EU har tagit fram. Man ska även fastställa åtgärdsprogram för att långsiktigt minska bullret; detta är ett sådant program.

Nu tar vi alltså fram ett nytt åtgärdsprogram som ska ersätta det gamla och gälla fram till 2023. Något som är ännu tydligare i detta program är att buller ska åtgärdas vid källan. Det innebär att man inte främst jobbar med tjockare fönster eller treglasfönster utan att man jobbar för att minska bullret där det uppstår. Det nya åtgärdsprogrammet innehåller tydliga kostnadsuppskattningar och konkreta åtgärder för att jobba just så.

Våra kartläggningar i Stockholm visar att antalet människor som utsätts för höga bullernivåer har minskat, trots att befolkningen har ökat. Detta innebär att stadens arbete mot buller har haft effekt och att det gör skillnad när vi tillsammans jobbar aktivt för att färre ska utsättas för trafikbuller i vår stad. Detta ger samtidigt bättre folkhälsa och en trivsammare stadsmiljö med högre livskvalitet.

I åtgärdsprogrammet mot buller pekar vi ut platser som är särskilt viktiga för en god ljudmiljö: skolor och förskolor, men även offentliga platser som torg, parker och naturområden. Bara en tredjedel av de stockholmare som bor i staden i dag har mindre än 200 meter till ett tyst område med en ljudnivå under 45 decibel. Därför måste vi såklart jobba hårdare för att se till att våra rekreationsområden, som oftast är tysta och bidrar till avkoppling, görs tillgängliga så att fler hittar dit och kan vistas där.

Utöver åtgärdsprogrammet mot buller, som vi klubbar i dag, har staden också tagit fram en handbok för gröna lösningar som ska skapa bättre ljudmiljöer. Den skulle jag vilja göra lite reklam för i dag eftersom den kommer att gå ut i hela staden. Vi vet att

vi genom att använda grönska i bullerdämpande syfte ökar grönskan i staden och minskar bullret men också får ett bättre omhändertagande av vatten och främjar den biologiska mångfalden. Forskning har visat att om man förstärker en bullervägg med grönska och växtlighet kan bullernivåerna minska med 4–6 decibel extra. Jag hoppas därför att vi kommer att få se fler gröna bullerväggar runt om i staden.

Stockholm ska vara en hållbart växande och dynamisk storstad, som också har hög livskvalitet. Detta kräver att vi planerar staden smart och långsiktigt och får med miljöfrågorna tidigt när staden växer. Det gäller inte minst bullerfrågorna. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 25 Nr 2019:17 från Emilia Bjuggren (S) till Anna König Jerlmyr (M) om matstrategin

Anförande nr 127

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 128

Borgarrådet B j u g g r e n (S): När vi mäter våra utsläpp här i staden ser det ut som att Stockholm ligger extremt bra till när det gäller att komma ned och nå en klimatneutral eller till och med klimatpositiv utveckling. Men detta bygger trots allt på att man inte mäter våra konsumtionsbaserade utsläpp. Gör man det kommer man tyvärr att få en reality check som väldigt tydligt visar att vi bara har flyttat våra utsläpp från Stockholm och Sverige så att de helt enkelt sker någon annanstans, där vi konsumerar eller dit vi reser.

En av de stora delarna i våra konsumtionsutsläpp utgörs av våra inköp av livsmedel. Därför är stadens verktyg att använda sin kraft som upphandlande organisation enormt starkt när det handlar om att minska klimatavtrycken. Och därför är också den nya matstrategin, som verkligen tar fasta på klimatavtrycket, otroligt viktig.

Nu har jag fått svar: Matstrategin är på väg upp. Jag tackar för det svaret. Jag ser också fram emot en förhoppningsvis större debatt om strategin när det är dags att fatta beslut om den i kommunfullmäktige. Men så här långt tackar jag för svaret på min interpellation.

Anförande nr 129

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tänkte bara säga att det är väldigt skönt att Socialdemokraterna hänger på och driver på för en bättre matstrategi. Vi har väldigt höga ambitioner i det grönbå samarbetet, och jag är glad att matstrategin är på väg upp. Bara i skolan serveras 88 000 portioner mat per dag i Stockholms stad. Alla som har läst kokboken *Det smarta köket* vet att man bara genom åtgärden att byta ut hälften av det kött man äter kan minska sina utsläpp med ungefär 1 ton per år, om man äter kött varje dag. Det finns alltså väldigt mycket man kan göra genom att jobba med maten, och det ska vi också göra.

Den matstrategi som vi tar fram siktar på bättre klimatsmart mat, mer ekologiskt och mindre antibiotikaanvändning, men också såklart på att maten ska vara god, hälsosam och näringsrik för dem som ska äta den. Vi kommer att debattera detta mycket mer inom kort, men jag är väldigt glad att vi har en matstrategi på gång – det gör stor skillnad.

Anförande nr 130

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack, Emilia, för frågan! Det är bra att du ligger på. Jag tillhör en av dessa föräldrar med tre barn som försöker tillfredsställa dem och laga olika rätter, men ingenting duger. De bara vägrar. Så det slutar med de klassiska köttbullarna och annat, och då är man väldigt tacksam för att

de får riktigt bra, näringsrik mat i skolan, ofta med väldigt mycket gröna, vegetariska inslag, som de älskar. Men av någon anledning vill de inte äta det när mamma lagar.

Vi vill också kunna bidra till vägledning och informerade val när det handlar om mat. Vi vet att till exempel en viss typ av palmolja bidrar till skövling av regnskogar. Det skulle man också kunna upplysa om. Jag är liberal och tror väldigt mycket på konsumentmakt. Om vi blir upplysta och får informerade möjligheter att göra egna val påverkar det också klimatarbetet. Det handlar också om hälsa. Vi vet hur både äldre och skolbarn påverkas. Skolresultaten blir bättre, och äldre blir friskare om de får god, näringsrik mat.

Det finns alltså många anledningar för oss att jobba med matstrategin, som är på väg fram. Antibiotikaanvändning är också en fråga som jag under många år har jobbat med på olika sätt. Vi vet att resistens är ett allvarligt samhällsproblem.

Jag kan meddela att strategin kommer upp i fullmäktige den 27 maj och i BB på onsdag och att vi får anledning att diskutera dessa frågor framöver.

§ 26 Nr 2019:20 av Clara Lindblom (V) till Anna König Jerlmyr (M) om den särskilda aktieutdelningen om 40 mnkr ur Micasa

Anförande nr 131

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 132

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi har haft denna fråga uppe flera gånger, och vi formaliserade nu genom årsredovisningen det beslut som tidigare fattats. Det handlar alltså om att plocka ut 40 miljoner kronor i reavinst ur bolaget Micasa.

Jag tycker att det finns något som är anmärkningsvärt med detta ärende. Jag förstår att många av er tycker att jag tjarar, men faktum är att vi har ett enormt stort behov av att bygga nya äldreboenden här i staden. Det gäller både vård- och omsorgsboenden och seniorboenden. En kraftig ökning av antalet äldre väntar.

Många här inne brukar säga: Men Micasa är inte de enda som ska bygga, Clara; det finns fler aktörer. Ja, självklart! Det finns fler aktörer därför att vi under förra mandatperioden bedrev ett omfattande arbete för att få in fler privata aktörer som kan bygga inte minst seniorbostäder. Vi har sedan länge ett mål här i staden att ha en fördelning med 40 procent privat och 60 procent kommunalt huvudmannaskap när det gäller äldreboenden. Driften är en annan fråga.

Under hela den föregående mandatperioden var vi i Micisas styrelse, över blockgränserna – jag och Erik Slottnér hade ett bra samarbete som ordförande och vice ordförande – väldigt överens när det handlade om att rusta Micasa för att kunna bygga och möta äldreboenden. Micasa är bara ett bolag, men ett väldigt viktigt sådant.

Micasa kommer att behöva bygga 21 nya vård- och omsorgsboenden, enligt äldreboendeplanen. De ska bygga 1 500 seniorbostäder. Detta är vi alla överens om. Men då behöver Micasa också kapital. Därför sålde vi flera fastigheter under förra mandatperioden. Vi planerade också en försäljning av Hamnvakten, det vill säga Vintertullen. Vi var helt överens, över blockgränserna, i styrelsen om att pengarna skulle stanna i bolaget. Med en soliditet på 8 procent är det nämligen tufft att bygga så pass mycket som Micasa ska göra. Vi hade inte ens en avdelning för nyproduktion på Micasa när jag tog över, men man måste ha en långsiktig samhällsplanering när antalet äldre ökar så pass kraftigt.

Det ansvarsfulla i detta läge vore att rusta Micasa som bolag och låta Micasa behålla pengarna från reavinsterna. Ett uttag på 40 miljoner kronor är väldigt lite för Stadshuset AB, men det gör stor skillnad för Micasa. I stället för att plocka ut pengar ur våra bolag måste vi låta dem stanna kvar så att man faktiskt har råd och möjlighet att göra omfattande investeringar när det gäller att bygga nya äldreboenden men också att rusta upp och förvalta dem vi redan har.

Jag tycker att detta är anmärkningsvärt. Jag vet att Anna kommer att tala om plundring och så vidare, men faktum är att koncernen har en oerhört god soliditet på över 44 procent; i Micasa ligger den på 8 procent. Jag vet inte riktigt vad jag ska tro när en vänsterpartist ska behöva bråka om att vi behöver sälja saker för att kunna bygga upp muskler medan en moderat tar ut pengar ur bolaget. Jag är väldigt besviken, och jag hade hoppats att äldreborgarrådet med flera skulle ha reagerat mot detta uttåg.

Anförande nr 133

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack, Clara, för frågan! Man kan undra var Clara Lindblom befann sig när den förra majoriteten diskuterade dessa ohållbara, historiskt höga utdelningar. Det är en ganska häpnadsväckande retorik att man är orolig för en utdelning på 40 miljoner kronor när man 2018, för att dopa valårsbudgeten, beslutade att utdelningen skulle vara 1,7 miljarder. Detta kan man tycka är väldigt märkligt.

Vad detta har resulterat i är att man har minskat moderbolagets egna kapital med 2 ½ miljarder under förra mandatperioden. Man har alltså försämrat de ekonomiska förutsättningarna att möta svåra ekonomiska tider.

Tittar man på Micasa som bolag ser man att soliditeten, trots utdelningen, ökar från 6,5 till 8,7 procent. Då tas hänsyn till utdelningen på 40 miljoner kronor. Varför kan man då göra detta? Jo, därför att man har realisationsvinster på 90 miljoner kronor och delar ut 40 miljoner kronor. Det är knappt hälften av realisationsvinsten. Det är alltså helt i enlighet med vad lagstiftningen rekommenderar. Detta gör vi bland annat för att minska belastningen på moderbolagets balansräkning.

Vi måste minska utdelningarna i framtiden, för annars urholkar vi hela det egna kapitalet, som fungerar som en skyddsvall mot kommande svåra ekonomiska tider. Men detta kan vi verkligen stå för. Vi har gjort realisationsvinster och kan i detta enskilda fall göra en utdelning på 40 miljoner.

Men ingen av investeringarna kommer att dras undan, utan den äldreboendeplan som beslutades i bred politisk enighet 2018 ligger fast, med utbyggnad av boenden. Fem av dessa boenden ska vara färdigställda 2024, och planeringsarbetet har nu påbörjats och fortsätter kommande år. Äldreboendeplanen revideras årligen; där finns vad jag vet inga förändringar. Vi kommer att kunna fortsätta att bygga ut antalet äldreboenden. Kanske blir det lite fler fristående äldreboenden, vilket jag välkomnar, med olika profiler. Det blir en tydlig skillnad jämfört med den förra majoriteten, tror jag.

Vi har som sagt en god, stabil ekonomisk situation. Något som däremot är väldigt oroväckande är den försämrade soliditeten i övrigt, som också revisorerna pekar på, på grund av den ökade skuldsättningen. Men det blir en annan debatt. Jag är dock trygg med att detta går att motivera, helt enkelt.

Anförande nr 134

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är väldigt bekvämt för Anna att tala om en utdelning på 1 700 miljoner kronor 2018, men du nämner inte att vi bara tog ut 800

miljoner 2017. Enstaka år kan man ta ut mer pengar om man andra år kompenserar genom att ta ut mindre. I planen i budgeten för 2018 stod det också att vi planerade att ta ut 1 200 miljoner 2019 och 600 miljoner 2020.

Tittar man på vår kreditvärdighet ser man att vi inte har några som helst problem att fortsätta nå upp till det högsta betyget. Koncernen har fortfarande en soliditet på 44,4 procent. Att soliditeten minskar något, Anna, är inte speciellt konstigt mot bakgrund av de enormt stora investeringsbehov vi har. När vi tog över Stockholm i samma läge som vi är i nu hade vi en enorm bostadsbrist. Vi har fler barn som behöver en förskole- eller skolplats. Vi behöver idrottsanläggningar, och vi behöver investera i äldreboenden.

Självklart ska vi i ett gynnsamt ränteläge ta lån för att kunna göra investeringar. Det handlar om lånekostnader vid en ränta på kanske 1 procent och direktavkastning på fastigheter på uppemot 3–4 procent. Det är inte en dålig affär att låna till dessa investeringar.

Som jag sa tidigare gjorde vi ett av fyra år ett stort uttag. Övriga år gjorde vi det inte. Det är klart att du väljer att haka upp dig på 2018, men faktum är att det var en överenskommelse. Alla var överens i styrelsen. Det rådde en blocköverskridande samsyn om att vi, för att kunna möta det långsiktiga behovet och trygga äldres behov av äldreboenden även i framtiden, måste se till att rusta våra bolag. Det handlade om att göra försäljningar, det vill säga sälja äldre fastigheter som Micasa inte kan använda som äldreboenden i framtiden, få in kapital, stärka bolagets ekonomi och kunna investera i äldreboenden för framtiden.

Du säger att lagstiftningen rekommenderar – det är väl en kraftig försköning. Lagstiftningen sätter en gräns för hur mycket du får plocka ut ur ett allmännyttigt företag. Det handlar inte om att du måste plocka ut en enda krona över huvud taget, och det har vi inte gjort tidigare när det gäller Micasa.

Du sa själv i en intervju i Svenska Dagbladet efter majoritetsskiftet att vi måste göra vissa försäljningar, för då får vi råd att bygga nytt och renovera; annars blir det förslumning. Då pratade du om Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholmshem, som alla har en soliditet över 50 procent. Nu snackar vi om lilla Micasa, som när jag tog över hade en soliditet under 6 procent.

Vi behövde rusta Micasa, och det behöver vi fortsätta att göra, för Micasa behöver bygga. En massa privata aktörer behöver också bygga, och det är precis det jag har jobbat för i fyra års tid. Att ni nu plockar ut 40 miljoner kronor ur ett så ekonomiskt svagt bolag är bara oansvarigt.

Anförande nr 135

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Nej, Clara Lindholm, oansvarigt är att höja skatten i högkonjunktur och fördubbla skulden under den tiden därför att man inte får in tillräckligt mycket andra intäkter. Att under samma period minska det egna kapitalet med 2 ½ miljarder kronor är ekonomiskt oansvar, och det är

också detta vi kritiserar. I detta fall har man reavinstintäkter, och soliditeten i det enskilda bolaget ökar. Man kan alltså göra en utdelning just för att stärka moderbolaget. Detta är viktigt nu när vi står inför en förändrad ekonomisk konjunktur.

Men det är inte tal om att det blir några förändringar när det handlar om vår förmåga att bygga och planera för nya äldreboenden. Det kommer inom en snar framtid en boom när det gäller 80 plus. Då behöver vi i staden både fristående och kommunala äldreboenden, och det avser vi också att bygga. Vi har en planering som ligger fast. Jag tycker inte att man ska utmåla det som att det inte kommer att ske en utveckling när det gäller investeringar i den typen av boenden. Det kommer det att göra. Men 40 miljoner kronor är en rimlig utdelning från ett bolag som alltså nu har 90 miljoner i reavinstintäkter.

Jag är dock på riktigt oroad – jag vill säga det nu så att alla hör det – över att vi kan få sänkt kreditbetyg. Det innebär försämrade lånevillkor och försämrade möjligheter för oss att få låga räntor om vi inte nu på riktigt tar tag i vår situation med skenande investeringskostnader, lägre eget kapital för framtiden och ökad skuldsättning.

Vi har väldigt mycket jobb att göra under den kommande mandatperioden, men vår planering ligger fast när det gäller just denna enskilda utdelning, som dessutom inte innebär någon negativ soliditet. Den kan vi stå för. Den behövs för att stärka moderbolaget eftersom man gjorde ohållbara utdelningar, inte bara 2018 utan också under tidigare mandatperioder.

Anförande nr 136

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Om Anna König tycker att ett uttag på 800 miljoner kronor 2017 är ohållbart undrar jag varför hon tar ut 1 500 i år, det vill säga nästan det dubbla. Man kan göra större uttag ur koncernen enskilda år om man kompenserar det genom lägre uttag andra år. Ni tar ut nästan dubbelt så mycket som vi gjorde 2017, Anna.

Faktum när det gäller skatter är att de måste sättas efter behov. Det finns inget egenvärde i att ha en skattesats på den ena eller andra nivån. Vi tog över en underfinansierad socialtjänst, där socialsekreterare startade. Nu bryter vi tystnaden när du var socialborgarråd och lade ned det när vi hade ett socialborgarråd. Vi tog över en äldreomsorg som hade över 100 miljoner kronor i underskott. Självklart fanns det behov av att stärka vår gemensamma välfärd. Vi behövde stärka vård, skola och omsorg, och därför valde vi att höja skatten från en väldigt låg nivå till en fortsatt väldigt låg nivå.

Ja, soliditeten sjönk något, och det är inte speciellt konstigt. Vi gjorde historiskt stora investeringar i bostäder. Det byggdes otroligt mycket nya bostäder, toppnivåer, och det vet du också. Vi har också investerat i nya idrottsanläggningar, skolor och äldreboenden för att det behövdes – vi hade en väldigt stor investeringsskuld här i staden. Då är det klart att soliditeten sjunker något; det är inte speciellt konstigt. Men den ligger fortfarande på 44,4 procent, vilket är skyhögt över soliditeten i många privata företag.

Det är lustigt, tycker jag, att du talar om kreditvärdigheten. En sak som faktiskt riskerar att hota vårt triple A-betyg är era skattesänkningar, med tanke på att vår driftsekonomi relateras till de 120 procent som är gränsen. När du sänker de intäkter du får via skatten ökar ju också risken för att vi slår i det taket. Detta, om något, hotar kreditbetyget.

Faktum är att vi måste rusta inför framtiden. Vi kommer om några få decennier att ha dubbelt så många äldre som vi har i dag, och de måste bo någonstans. Redan i dag har vi problem med brist på tillgängliga bostäder för äldre. Det handlar om seniorbostäder för den som till exempel bor tre trappor upp utan hiss, den som känner otrygghet eller den som känner sig ensam i sin bostad. Dessa personer måste kunna ha en prisvärd och bra lägenhet att flytta till, vilket också gör att det skapas flyttkedjor och att större lägenheter frigörs för till exempel barnfamiljer.

Jag tror inte att ni riktigt inser den demografiska utmaning som vi står inför, där våra vård- och omsorgskostnader kommer att öka med 38 procent fram till 2040. Ni ska betänka att vi redan i dag lägger 8 miljarder kronor på äldreomsorgen. Vi måste möta detta, och en av nyckelstenarna är just mer tillgängliga bostäder. Vi behöver rusta bolag som Micasa för att de ska kunna bygga. En soliditet på 8 procent kommer man inte särskilt långt med. Låt Micasa behålla sina pengar! Låt pengarna stanna i bolaget så att de kommer våra äldre till del.